

'E la gajmaa¹a tsá² tya' Jesús

Dios icwó² Espíritu Tyú² tya'a

1 1-2 Coon¹³ jí³ tyiia la mo 'láa² 'wii²¹² nifu, tsá² tyúi¹ Teofilo, gajmaa¹³aa 'nũ júu² ce jilaa²¹ 'e ga'láa² Jesús 'wii²¹² jmáa¹a joongi 'e ga'e²e tsá² ca gangaa¹²ⁱ ñũ'fú². La jo mo 'yaa¹i Jesús ñũ'fú² gauncoon¹³ Espíritu Tyú² tya' Dios 'ii 'e icwo¹o tsá² tya'a, 'in gatyii¹³in, to² 'e 'ná¹ jmaa¹a. **3** Mo gangáii² gajúin¹ Jesús do gajné¹mo 'e jiin¹o jee²¹² tsá² tya'a. La jee²¹² tunlo¹ jmii²¹² do jnéé²mo jee²¹² tsá² tya'a. Joon gajmaa¹a 'láai² nii² to² 'e 'ee¹ 'e nigalija²mo 'e seen²¹mogi, 'e jo lí² jin² tsá² 'e jo nijo¹. Joongi gajin²o xiiala mi tyu² Dios to² tsá².

4 La jee²¹² ngi¹gi Jesús coon¹³ tsá² tya'a ga'íi² júu³ 'e jo mo 'woo²¹duu' Jerusalén lo ca gatséin¹ júu³ ga'íi² Dios Jmii²¹.

5 —'E ja²mo —jin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a do—, Wó³-o gasaai¹ tsá² jmii²¹ jiin¹³ coon¹³ jmii²¹ pe ciin²¹gixu icwoo¹²ⁱ Dios 'naa' 'in Espíritu Tyú² tya'a iuncoon¹³ 'naa'.

Ngaai¹² Jesús fu ñũ'fú²

6 Cafu mo gaicaain²¹ Jesús coon¹³ tsá² tya'a gaunngii¹i tsá² tya'a 'ii: —Ñañũ^{1u}, ¿ti gati² 'ii²¹ 'e laa²¹²mo'o tsá² Israel joon la joon lí²-i tyu^{1u} to² yaai?

7 Joon gañii¹i Jesús:

—Jo tñi² 'naa' liñí³ii' lii²¹² tsei² 'e ilí² jilaa²¹ 'elo. Jiin¹³ 'ña'a Ñañũ^{1u} Dios Jmii²¹ tñi² liñii¹i lii²¹² 'e ijmáa¹a 'elo. **8** Pe ijoo²¹-o 'in Espíritu Tyú² tya' Dios joon 'ii ingi¹ coon¹³ 'naa'. Joon 'ii²¹ tya' 'ii cwolín²naa' Jerusalén, joongi la caain²¹ li san² Judea, joongi li sii²¹ Samaria coon¹³ la caain²¹ li wíin²gi ni cwoo¹³ juncwii²¹. Icwolín²naa' cwojmaa²aa' júu³ 'iin jna.

9 Mo ngayuui¹³ gajin² 'elo, la 'ii²¹² jóø²mogi 'ido 'ii, joon gasaa¹mo Jesús. Ngaa¹²ⁱ fu yu'. Joon gajó² coon²¹ jní¹ gacii¹²ⁱ Jesús. Joon jo jnéé²gi. **10** Téen²mogi 'ido jóø²ø fu ñũ'fú² la 'ii²¹² ngaa¹²ⁱ Jesús. Joon gajnái¹ co' li téen² 'ido gái¹ tsañu¹ taa²¹ siin¹³in. **11** Joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—Tsañu¹ seein²¹ Galilea jo 'ee to² 'íi³in-gi téen²naa' lo jóø²øø' fu yu' juncwii²¹. 'In Jesús no, 'in cwo'íi¹ jee²¹² 'naa' ngaa¹²ⁱ fu yu' do coon²¹ røø²¹ 'ii la mo ngaa¹²ⁱ do, la joon jon ijó¹ tún¹.

Tyii¹³in Matías 'a 'ii²¹in cwáain¹ tya' Judas

12 Joon ngalín²mo 'a moo²¹ sii²¹ Olivos do. Joon ngaliin¹ tún¹ Jerusalén 'e ná¹ coon²¹ sii¹³xu jiin¹³ la to² gatyu² ley tya' Moisés 'e sá² ngi¹ tsá² mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². **13** Mo tyaliin¹in 'e fuu²¹ do gasóo²o

coon²¹ 'nú¹ li tí² tún² fúi¹. 'In gatyaliin¹in do sii²¹ Tú³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³ coon¹³ Díi³ coon¹³ Tomóo¹³ coon¹³ Bartolomé coon¹³ Untø² coon¹³ Jacobo, jón¹ Alfeo, coon¹³ Simóoi¹³, jaain²¹ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ cananistas. Joon coon¹³ Judas ruu²¹i Jacobo, **14** Jilee²¹mo 'in li caain²¹ coon¹³ ruu²¹i Jesús coon¹³ María sáa³ Jesús coon¹³ 'in tsamí² catyaaí² do. Licaain²¹ fee²¹i Dios.

15 Jiin¹³ jee²¹² joon galicaain²¹ tsá² jiin¹³ coon²¹ cíein¹³ tsi dyáai² 'in jai² líi². Joon gajmaa¹a Tú³ siin¹³in jee²¹² tsaruu²¹i, joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² catyaaí² do:

16 —Tsaru¹u', 'ná¹-a tsín¹ jiin¹³ la gataan¹an 'líi²¹² yuu¹³ David ni jí² tya' Dios coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tya' Dios. David do gafaa²¹o xiiala 'e itsangíi² Judas. 'Ii-o jee²¹² 'in gasaain¹² Jesús. **17** Judas jaain²¹² jee²¹² jna'a, joon tíi²mo jmáa¹a to² coon¹³ jna'a. **18** Pe joon ngoo²¹-o Judas ngala¹ coon²¹ si² 'wó² coon¹³ 'e cuu² gajna¹an coon¹³ 'e gó² gajmaa¹a do. Tsifu joon gacii¹²i líi² sijíi². Joon ga'gii²¹i tu²u. Joon ga'woo²¹o jilaa²¹ 'un'míi²i. **19** Joon mo galiñi¹ 'in seein²¹ Jerusalén do joon gaunsii²¹ 'e 'wó² do Acéldama, 'øøi²¹-tsi tsá² sii²¹ Coon²¹ Sii¹³ Tyiia²¹ 'in 'O² Jmí¹. **20** Tsu 'wii¹³ ni Salmos jin² la no:

Cwosii²¹i 'núu¹u situu¹mo.

Jo 'in seein²¹gi 'in cwaa²¹gi.

Joongi jin²in:

Cwocwoo²oo' 'in xee²¹mo 'in jmá¹ to² jmoo¹o 'ido.

21 "Wii¹³ joon tsajmoo²¹o' 'elo —jin² Tú³—. Jee²¹² jna' jeei¹ 'inlíi¹³ tsá² 'in ningi¹ coon¹³ jna' la tøøi² nigangíi²¹i coon¹³ Jesús. **22** Ca la mo gasaa¹i Wó³ Ña'ñu¹u' Jesús jmi²¹ joon ca gangaa¹²i ñu'fú². Tyii¹³mo' jon jaain²¹ jee²¹² 'ii wa'a 'in licaain²¹ coon¹³ jna'a 'e ijmáa¹a júu³ 'e nijiin¹in Jesús —gajin² Tú³.

23 Joon ga'woo²¹ gáí¹ tsá² jee²¹² 'ii. Jaain²¹ 'in sii²¹ Sé³, 'in sii²¹o jon Barsabás, sii²¹o jon Justo. 'In jain²¹gi do sii²¹ Matías. **24-25** La 'ii²¹² fee²¹i Dios jin²in:

—Ña'ñu¹u', 'nu-u jøø²ø jilaa²¹ alma tya' tsá². 'Ee¹³du' jna'a 'naai²¹² 'in jee²¹² gáí¹ lo nityi¹u'u 'in jmá¹ to² tsá² tya' Jesús cwáain¹ tya' Judas. Gajaan¹an Judas do 'e to² jmoo¹o 'wii¹³ tsaa² tya'o. Joon ngoo²¹-o líi²¹²mo.

26 Joon gacoo¹o jee²¹² 'ii. Joon gatíi²mo Tíi¹³. Tsifu joon ga'í² Tíi¹³ do cwáain¹ tya' Judas jee²¹² 'in dyajaain²¹ tsá² tya' Jesús.

Mo gajó² Espíritu Tyú² tya' Dios

2 **1** Mo gatsín¹ cincuenta jmi²¹² mo gangíi²i cwaa²¹ jmi²¹² gatí² jmi²¹² sii²¹ Pentecostés. Coon²¹ líi²¹² sicaain²¹ la jilee²¹mo 'in jai² líi². **2** La 'ii²¹² joon coon²¹ ga'iin² líi² yu' lawa mo 'ii¹i tyí² tá² líi¹. Ga'iin² la tøøi² inuu líi² néei¹ 'ido. **3** Joon gajnéi¹ coon²¹ 'e líi² la líi¹³ jí² líi² néei¹ la jaain²¹. **4** Joon ga'í² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios almas tya' ce jilee²¹mo

'in néei¹ do. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹ jmai² jmíi¹ xiia²¹ 'e cwoo¹o 'in Espíritu Tyú² do faa²¹a.

5 Jee²¹² jmíi²¹² lo fúu¹mo tsá² Israel 'in untiin¹³ to² tyu² Dios sicaain²¹. Jalín² Jerusalén la caain²¹ juncwii²¹. 6 Mo ganúu²un 'e ga'iin² do joon galicaain²¹ 'in tsá² do li ga'iin². Pe jo ñii¹ 'in tsá² fúui¹ do 'ee nigalí² mo ganúu²un la jaain²¹ la jaain²¹ 'in tsá² tya' Jesús do faa²¹a jmíi¹ tya'a. 7 Jmai² 'in ganga'goo²¹-tsi. Joon jmai² 'in gafo²mo joon síi¹ jee²¹² 'ii:

—'Owa'a jon 'in seein²¹ Galilea jileei²¹ 'in faa²¹a no. 8 ¿Xiiala lí¹ 'e nuu²¹un' faa²¹a jmíi¹ tyi jna'? 9-11 Líi¹ fúui¹ tsá² seein²¹ lo, 'in seein²¹ Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, joon li sii²¹ Asia seein²¹ lo. Seen²¹mo jon 'in jalín² Frigia, Panfilia, Egipto joongi Africa li' ngoo¹³gi li' Cirene. Joongi tsá² seein²¹ Roma 'in seein²¹ lo. Caa¹²mo 'inlíi¹³ 'in seein²¹ Israel ca la mo galiseen²¹mo coon¹³ 'inlíi¹³gi 'in nigatúu²mo dioses tya'a 'in gajmeei¹ tsá² joon niga'ii²¹mo jon 'in Dios tya' tsá² Israel. Caa¹²mo tsá² seein²¹ Creta coon¹³ Arabia pe jilee²¹mo' nuu²¹un' faa²¹a coon¹³ jmíi¹ tyi-o' júu³ tyú² tya' Dios.

12 Jilee²¹mo tsa'goo²¹-tsi pe joon jo 'øøi²¹-tsi 'ee galí². Joon gaunngii¹i ruu²¹i:

—¿Ee 'øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'elo?

13 Pe 'inlíi¹³gi ungøø¹i, jin²in:

—Tsá² 'iin¹mo no.

'E gasii²¹ Tú³ tsá²

14 Joon gajmaa¹a Tú³ siin¹³in coon¹³ ji dyajaain²¹ apóstoles catyaai² do joon gafaa²¹a tá² jin²in:

—Tsá² seein²¹ Israel, joongi coon¹³ tsá² seein²¹ Jerusalén, cwoliñí²ii' 'elo. Joongi núu²duu' coon²¹ tún² 'e ifo³oo lo. 15 'In tsañuu¹ lo jon' 'in 'iin¹ no la lí² 'e 'i¹-oo' tsu 'aa²¹gi lo. Jo mo tí² 'ii²¹ wa'a ngi¹ tsá² 'iin¹. Jiin¹³ la 'iin²¹ ñú² ningóo¹. 16 'Elo-o gatsín¹ 'e gajin² 'in gafaa²¹a júu³ tya' Dios calii sii²¹ Joel. Joel do gajin²in:

17 La lo-o gajin² Dios:

La nu'gi mi 'iin² juncwii²¹ icwo³oo Espíritu Tyú² tyiia la jileei²¹ 'in taain²¹² fu juncwii²¹.

Yuun²¹ tyii'i tsañuu¹ coon¹³ yuun²¹ tyii'i tsamí² ifaa²¹a cwáain¹ tyiia. Joongi simii²¹ sá² coon²¹ iní²i.

Joongi yuu¹³ icwuu²¹mo ilisá² tyisáa² tya'a.

18 Nicwóo³oo 'in Espíritu Tyú² tyiia 'e jmíi²¹² joon tya' jileei²¹ 'in jmoo¹o la to² tyu³uu la tsañuu¹ teen¹³ la tsamí².

Joon ifaa²¹o cwáain¹ tyiia.

19 Li' yu' juncwii²¹ 'ée³ee 'a tsa'goo²¹-'oo'.

Jmáa³oo jon li² li ni 'wó².

Coon¹³ jmi¹, joongi coon¹³ jníi¹ tya' uñi² ijmá³aa 'e li² do.

20 La nu'gi 'e icwá¹ jmi²¹² tya' Ña'ñu¹u' Jesús, coon²¹ jmi²¹² fee¹
joongi coon²¹ jmi²¹² 'ya²gi liili¹, ilinu²¹ li 'í¹in ñi¹.

Joongi sii²¹gi iliin¹ la lí¹ jmi¹.

21 Joon jilee²¹mo 'in gami¹i coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' itiin¹³mo.

La joon júu³ niga'í² Joel cwáain¹ tya' Dios Jmii²¹ —jin² Tú³.

Faa²¹gi Tú³ jin²in:

22 —'Wii¹³ joon núu²duu', tsañuu¹ seein²¹ Israel, jilaa²¹ 'e ifuu²¹²uu
'naa' lo —jin² Tú³—. Tyú²-u ñí³oo' jilaa²¹ milagro 'ya²gi 'e gajmaa¹a
Jesús tsá² Nazaret coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios Jmii²¹ jee²¹² 'naa'. Joon coon¹³
jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Jesús do gajmaa¹a Dios júu³ 'e Jesús jaain²¹ tsá² 'in
'iin²¹²in. **23** Pe jo 'ee futyí³ la mo gajaain²¹ tsá² 'ii jee²¹² 'naa' tsu 'yu
to²-o 'e ni¹i¹-tsi Dios ca la mo jée¹mo. 'Naa'gi¹ gaseen²moo', joon cwáain¹
tyi'naa'oo' gajngaa¹³i tsá² gó² 'ii, gateen¹in tsaa' crúu¹³. **24** Pe Dios
Jmii²¹ gajmaa¹a jiin¹o tún¹. Nigaláa²mo tsu feei¹gi 'ii lagi 'mó¹. Jo lí²
tyu² 'mó¹ 'ii to². **25** Joon 'lii²¹² róøi¹³ David gafaa²¹a ni jí² tya' Dios
cwáain¹ tya' Jesús mo gajin²in:

Máa¹moo Ña'ñu¹u' Dios coon²¹ tøø²mo tyaní³ii.

Li caa²¹na tsáa¹ siin¹²in joon jo 'ee jiin¹³ coon²¹ goo²¹oo.

26 'Wii¹³ joon jløø¹³mo alma tyiia.

Joon coon¹³ moo'óo³oo fo³oo jmai² júu³ tyú²-u.

'Wii¹³ joon mo 'ii²¹ 'woo²¹ cuerpo tyiia jo 'ee cu²-tsii coonti.

27 Tsu ñí³oo 'e jo saa¹²a alma tyiia jee²¹² 'lii²¹².

Joongi jo cwo²¹o 'e ixiia²¹ cuerpo tya' 'in gatyii¹³in.

28 Ga'ee¹³o'o jna xiiala ngí³ii coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹ 'e cwo¹
juncwii²¹ tya' tsá².

Joon nigalijløø¹³mo 'wii¹³ cwoo²¹o coon¹³ jna.

La joon gajin² David cwáain¹ tya' Jesús.

29 'Tсарu¹u', tyú²-u ñii²¹i 'e 'lii²¹² tsafeei¹ tyi' David juun²¹mo. Joon
ga'áa²mo tsá² 'ii. Joon 'aan¹ tya'a roon¹gi coon¹³ jna' ca jmi²¹² no. **30** Pe
David do jaain²¹ 'in gafaa²¹a júu³ tyú² tya' Dios. Joon ñii¹o David 'e
gasii²¹i Dios 'ii 'e tyi²mo jaain²¹ tyii²¹a 'in cwa¹ cwáain¹ tya'a. **31** La
joon 'lii²¹² David do lawa jóø²o ca la jée¹mo 'a ijiin¹in Cristo. Joon
gajin²in 'e jo ján² alma tya'a jee²¹² 'lii²¹². Jon'gi xia² moo¹ taa²i.

32 'Ña'a Dios Jmii²¹ gajmaa¹a jiin¹ 'in Jesús no. Jilaa²¹ 'elo ganee²¹e'e.

33 Joon gatø¹ Dios Jmii²¹ 'ii lí¹ cwoo²¹o tsáa¹. Joon gacwo¹o Dios Jmii²¹
'ii 'in Espíritu Tyú² tya'a la lí¹ 'e nigajin²in. Joon jilaa²¹ 'e nigalí² nano,
joongi nijøø²øø' joongi ninúu²uun' 'e gajmaa¹a 'ii-o joon. **34-35** Jon'
David do 'in gangaai¹³ fu ñu'fú² tsu 'ñaa'o gajin²in:

Dios Jmii²¹ gasii²¹i Ña'ñu¹u' jin²in:

“Ní³i caa¹na tsáa¹ ca mi jmáa³aa 'ii²¹ 'e tyée¹na 'wii²¹² tíi¹³i jilee²¹
'in 'eei¹ 'nu.”

36 'Jileei'²¹ tsá² Israel, cwoliñí³oo' 'e la ja'²mo 'in Jesús, 'in gatéen¹naa' tsaa' crúu¹³, Dios gajmee¹i 'e 'ii Ñi'fii²¹²i' joongi 'in jmaa¹a tiin¹³naa' sii²¹ Cristo. La joon gajin² Tú³ sii²¹i 'in tsá² fúui¹ do.

37 Joon mo ganúu²un 'in tsá² do 'elo joon ga'aa¹a fa'í³ joon gaunngii¹i Tú³ coon¹³ 'in tsá² tya' Jesús catyaa² do:

—Tсарu¹u', ¿'ee 'ná¹ jmoo²¹o'o?

38 Joon gañii¹ Tú³:

—Cwojaa²¹-oo' coon¹³ Dios joongi cwojaa²¹naa' jmii²¹ la jaan²¹naa' coon¹³ la sii²¹ Jesucristo. Joon la joon 'iin²mo Dios tsaa² tyii'. La joon jon icwo¹o Dios 'naa' 'in Espíritu Tyú² tya'a. **39** 'E júu³ lo 'e tyi'naa'oo' coon¹³ yuun²¹ tyii'. Joongi tya' jileei²¹ 'in seein²¹ wíin². Joongi tya' jileei²¹ 'in tøø¹ø Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹.

40 Coon¹³ 'e júu³ lo gafaa²¹a Tú³. Joon coon¹³ láai²gi júu³ tyú² gafaa²¹a jin²in:

—Woo²¹naa' yaanaa' jee²¹² 'in tsá² gó² no.

41 Joon gasaa¹mo jmii²¹ jileei²¹ 'in gacón² cwáain¹ júu³ tya'a. Jiin¹³ jmii²¹² joon galicaan²¹ mogi coon¹³ 'in jai² líii² ca 'ni¹ mil-gi tsá².

42 Joon coon²¹ tún¹-un gacón² cwáain¹ jilaa²¹ 'e 'ee¹e 'in apóstoles tya' Jesús do. Tyú²-u seein²¹ la jaain²¹ la jaain²¹. Joongi galicaain²¹ fee²¹i Dios joongi gajmaa¹a jmai²xu 'iñi¹.

Xiiala nigajmaa¹a 'in jai² líii² Jesús nifu

43 Joon líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá². Joon 'in tsá² tya' Jesús do líi¹ 'láai² milagro gajmaa¹a coon¹³ jilaa²¹ li². **44** Jileei²¹ 'in nigajai² líii² do líi¹ røø²¹ síi¹i. Jmaa²¹i to² jmai²xu jmai²xu-u la jaain²¹ la jaain²¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o. **45** Joongi ga'nii¹i jilaa²¹ 'e 'oo¹o. Joon jmoo¹o jmai²xu cuu² coon¹³ la jaain²¹ la jaain²¹ xiia'ti sityéin¹³ jmii²¹² jee²¹² 'ii. **46** La coon²¹ jmii²¹² la coon²¹ jmii²¹² licaain²¹ inuu cwo¹ fee¹ tya' tsá² Israel. La caain²¹ inuu tya'a jmoo¹o jmai²xu 'iñi¹. Gø²ø jløø¹³mo coon¹³ 'e 'yaai¹-tsi alma tya'a. Joon gacwoo¹-o 'maai¹³ Dios. **47** Joon la jilee²¹mo jin²o 'e tsá² tyú²-tsi 'in tsá² jai² líii². La coon²¹ jmii²¹² gajmaa¹a Ña'ñu¹u' 'e ngafúu¹mo 'in jo¹ líii². Joon 'in jai² líii² do uncaan¹mo coon¹³ 'in catyaa² do.

Ga'láa²mo jaain²¹ tsá² jluui¹³

3 1 Coon²¹ jmii²¹² nica'lóo²xu, ngóo¹ 'iin² 'ni¹, mo gatí² 'ii²¹ 'e faa²¹a tsá² júu³ tyú². Joon Tú³ coon¹³ Wó³ gasóo²o caan²¹mo fu inuu cwo¹ fee¹ tya' tsá² Israel. **2** Tsajée¹i tsá² jaain²¹ tsá² jluui¹³ tyan' 'oo² cwo¹ do li ingí¹i. Jluu¹³mo ca la mo galiseen²¹mo. Joon la coon²¹ jmii²¹² tsajée¹i tsá² 'ii fu coon²¹ 'oo² cwo¹ do sii²¹ 'Ya²gi 'e mii¹i caridad jileei²¹ 'in tsatáa¹i cwo¹ do. **3** Mo ganí² 'in tsá² jluui¹³ do itsataai² Tú³ coon¹³ Wó³ inuu cwo¹ do joon gamii¹i coon²¹ caridad. **4** Joon gajóøi² Tú³ coon¹³ Wó³ do 'ii. Joon gajin² Tú³:

—Jøøi²¹²du' jna'a.

5 Joon gacon² 'in tsá² jluui¹³ do cwáain¹ coon²¹ tún². 'E sá² 'ee cwo¹o 'ido 'ii líi²i. **6** Joon gasii²¹i Tú³ 'ii:

—Jo 'óo³oo cwataa²¹ jon'gi cwanáa¹³ sá² tyiia pe jiin¹³ 'e 'óo³oo lo cwo¹³-oo 'nũ. Coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹ Jesucristo tsá² Nazaret, ráan²un, ngi² no.

7 Joon gason¹ Tú³ cwo²¹o tsáa¹. Joon gauncoon¹³on jmaa¹a siin¹²in 'ido. La 'ii²¹² joon galipíin²mo moo¹ taa¹³ luu²¹² tii²i. **8** Joon ga'íi²i 'in tsá² jluui¹³ do fu yu'. Joon galáa² 'wii²¹² ngii¹i tii²i. Joon ga'í² 'íi²i fu tsi inũ cwo¹ do coon¹³ Tú³ coon¹³ Wó³. 'íi²i jløø¹³i líli¹. Cwo¹o 'maai¹³ Dios. **9** Joon jilee²¹mo tsá² 'in téein² do jóøi² 'ii ngii¹i cwo¹o 'maai¹³ Dios. **10** Jmai² 'in tsa'goo²¹-tsi 'e ganii²¹ do 'wii¹³ ñi¹o 'e ido-o 'in tsá² jluui¹³ 'in tyíin¹ 'oo²¹ cwo¹ sii²¹ 'Ya²gi mii¹i caridad.

Júu³ gafaa²¹ a Tú³ coon²¹ ni'nú¹ fee¹ sii²¹ Salomón

11 'In tsá² jluui¹³ 'in ni'láai² do jo mo gatíui² Tú³ coon¹³ Wó³ coonti. Joon jilee²¹ tsá² 'in téein² 'in'yíia² cwo¹ do ngalíin² cwiin¹in fu li téein² Tú³ do. Téen²in coon²¹ ni'nú¹ fee¹ 'e sii²¹ Salomón. **12** Mo ganí² Tú³ 'elo joon gasii²¹i tsá² 'in jalíin² do:

—Tsá² seein²¹ Israel, ¿'ee li' tsa'goo²¹-'oo'? ¿'Ee li' jóø²naa' jna'a lawa yiia-oo'o nigaun'láa²na'a 'in tsañũ¹ lo? ¿Ti 'i¹-'oo' 'e nigangi¹ 'in tsá² lo coon¹³ 'ii²¹ tyijna'oo'o si 'wii¹³i 'e tyúi¹ jna'a 'ee? **13** Jo lí² la joon, Dios, 'in gaun'goo²¹o 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' Abraham coon¹³ Isaac coon¹³ Jacob, nigacwóo¹i jóon¹on Jesús, 'in feei¹gi la jee²¹² jilee²¹ pe 'naa' nigajaan¹³moo' 'i tyani 'in tyu² to². Joon mo gali'in²¹²mo Pilato 'e iláa²i pe 'naa'gii' jo gali'in²¹²naa'. **14** 'E 'íi¹³ 'e mí²íi' láai² jaain²¹ 'in tyúi¹, 'in jo 'ee tsaa² røøi²¹, naa'gii' gamí²íi' galáai² jaain²¹ tsá² gó² 'in røøi²¹ tsaa².

15 La joon gajngaa¹³moo' 'in cwo¹ juncwii²¹ tyi'. Pe Dios gajmaa¹a gajjin¹o tún¹. Joon jna'gii'i faa¹³a'a 'e ja²mo jilaa²¹ 'elo. **16** Joon 'in tsañũ¹ lo, 'in cwii¹moo', Dios gaun'láa²mo tsu 'wii¹³ jo¹o líi² Jesús. Jmai² coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹ Jesús nigalipíin²mo tii²i la li nigañi²ii'.

17 'Niñi³oo, tsaru¹u', 'e 'naa'oo' coon¹³ tsacøøi¹³ tyi' mo gajngaa¹³naa' Jesús do gajmaa²aa' 'e jo 'øøi²¹-'oo'. **18** Pe la joon gatsín¹ 'e nii²¹ Cristo wúu¹ jiin¹³ la gajin² tsá² tyúi¹ coon¹³ 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios la jéei¹gi. **19** 'Wii¹³ joon 'ná¹-a jaa²¹-'oo' joon cii¹³-'oo' coon¹³ Dios joon la joon 'iin²mo tsaa² tyii'. Joon ijó¹-o Ña'ñũ¹ 'e untyúu¹mo 'naa'. **20** La joon 'e isíi¹in Dios Jesús, 'in sii²¹ jon Cristo, 'wii²¹² tyi'naa'. **21** Fiin¹³ ca la mo ñũ'fú² tyíin¹ Jesucristo ca mi tyá² Dios tyú² ce jilaa²¹. La joon gajin² tsá² tyúi¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios calii. **22** La joon gajin² 'líi²¹² Moisés sii²¹i 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Jin²o: “Ña'ñũ¹ 'e Dios 'e isíi¹in jaain²¹ 'in cwo¹ júu³ tyú² jee²¹² 'naa', tsaru¹u', jiin¹³ la gasii¹in jna. Cwolinúu¹³un' jilaa²¹ 'e jin²in **23** tsu jilee²¹ 'in jo nũ¹³ 'in cwo¹ júu³ tyú² do 'e i'in²mo 'i jee²¹² tsagoo¹o.” La joon gajin² Moisés.

24 'Joon la joon jileei²¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios ca Samuel nifu gafaa²¹ cwáain¹³ tya' 'e jmi²¹² lo. **25** Joon jilaa²¹ júu³ tyi'naa'oo' lo 'e ga'íi² Dios la mo jéei¹ coon¹³ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyú² tya'a. 'E tyú² tyi-oo' mo ga'íi² Dios coon²¹ júu³ jéei¹gi coon¹³ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' mo gajin²in sii²¹i Abraham: "Jileei²¹ tsá² taain²¹² fu juncwii²¹ ilicwaa¹³mo mi jó¹ yuun²¹ tyi'i." **26** Mo gajmaa¹a Dios jiin¹ Jóon¹on gasii¹in nifu tyani²ⁱⁱ iuncwaa¹³i 'naa'. Joon la joon 'e uncoon¹³o 'naa' 'e tú²oo' jilaa²¹ 'e gó².

Tú² coon¹³ Wó³ tyani 'in tyu² to²

4 1 Faa²¹gi Tú³ coon¹³ Wó³ téen²in mo gatyaliin² untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in tsá² 'in ní² inu cwo' fee¹ do. Joongi ngaliin² 'inlíi¹³ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ saduceos. **2** 'Nii²¹-tsi 'wii¹³ Tú³ coon¹³ Wó³ 'e²e tsá² júu³ tyú² joongi 'wii¹³ jin²in la mo gajin¹ Jesús la joon jon ijin¹in tsá². **3** Joon tsifu joon gasan² ni 'ido. Joon ngajée¹i 'nuñi³ ca núu¹ tsu nicalóo² do. **4** Pe fúu¹mo 'in niganúu²un 'e júu³ do jo¹o líi². Joon jileei²¹ 'in jai² líi² tí² 'ná² mil jmai² tsañu¹.

5 Mo gajná² jmi²¹² joon galicaain²¹ fu Jerusalén 'in tyu² to² tya' tsá² Israel coon¹³ tsacøøi¹³ coon¹³ tifo² tya' ley. **6** Joongi néei¹ Anás 'in tyu² to² tya' untsá², coon¹³ Caifás coon¹³ Juan, coon¹³ Alejandro. Joon gauncaain²¹ jileei²¹ tsá² inu tya' tsacøøi¹³ tya' untsá². **7** Joon gatyu^{2u} to² gajaliin² Tú³ coon¹³ Wó³. Joon gasiin¹²in tún² tsa². Joon gaunngii¹i 'in tyu² to² do 'ii:

—¿'lin 'ii²¹ tya'a si coon¹³ 'e sii²¹ 'in xeei²¹gi 'ee gajmaa^{2aa} jilaa²¹ 'elo?

8 Joon Tú³ jin²in coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios:

—Tsacøøi¹³ 'e fuu²¹ lo joongi tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel: **9** wana 'iin²¹²naa' unngii¹ⁱⁱ jna'a coon²¹ 'e tyú²-u gajmoo²¹o'o tya' jaain²¹ tsatsaa¹³ 'e xiiala ga'láai². **10** Joon jna'a jmoo²¹o'o júu³ tyani²ⁱⁱ. Cwoliñi³ⁱⁱ jileei²¹ tsá² Israel 'e 'in tsañu¹ 'in siin¹² tyani²ⁱⁱ lo nano niga'láai² coon¹³ 'e sii²¹ Jesucristo tsá² Nazaret. 'Ii 'in gatéen¹naa' tsaa¹ crúu¹³ do. Joon Dios gajmaa¹a jiin¹ tún¹. **11** 'In Jesús lo líi¹i lawa coon²¹ cuun²¹² nifu pe 'naa'gi¹ lawa 'in jmoo¹o to² do nigajaan^{2aan} li' co'o. **12** Ce jiin¹³ jaain²¹ 'in taain²¹² juncwii²¹ jo lí² jmáa¹a tiin¹³naa' tsu² Dios nigacwoo¹o 'e jiin¹³ Jesús tíi²i jmáa¹a tiin¹³naa' —jin² Tú³ do.

13 Mo ganí² jileei²¹ 'in tyu² to² do xiiala jo 'goo²¹ Tú³ coon¹³ Wó³ faa²¹a joon galili¹³o 'e jo 'e jí² tíi²¹ 'ido jon'gi 'ee to² 'oo¹o ganga'goo²¹-tsi. Joon galiñii¹ 'e 'ido-o 'e nigangi¹ coon¹³ Jesús.

14 Joongi 'in tsá² 'in niga'láai² do, do-o siin¹²in jee²¹² 'ii-o. 'Wii¹³ joon jo 'ee sá² 'e faa²¹gi coonti. **15** Joon gatyu^{2u} to² 'e 'woo²¹mo li sicaain²¹ do. Joon gasíi²i la jee²¹² yaa-mo 'ee 'e 'ná² jmáa¹a. **16** Joon gajin²in:

—¿'Ee jmoo²¹o' coon¹³ 'in tsá² do? Jilee²¹mo 'in seein²¹ Jerusalén niñi¹o jilaa²¹ li² nigajmaa¹a 'in tsá² no. Coon²¹ milagro fee¹ líli¹ nigajmaa¹a 'ido. Joon jo lí² faa¹³a 'e jon' la joon galí². **17** Tsatáan¹³an'

fo¹²-tsi 'e jo faa²¹gi jiin¹³ jaain²¹ cwáain¹ tya' Jesús. Joon coon¹³ 'e la joon jo núu²gi tsá².

18 Joon 'in tsá² do gatø¹ø tún¹ Tú³ coon¹³ Wó³. Joon gatyu²u to² la jo faa²¹gi 'ido coonti, jon'gi 'e²gi tsá² cwáain¹ tya' Jesús. **19** Pe joon gañii¹i Tú³ coon¹³ Wó³:

—Í²du-'oo' yaanaa' no. ¿Ti tyú²gi tyani Dios 'e jmoo²¹o'o núu¹³u'u to² tyu² 'naa' lagi to² tyu² Dios 'ee? **20** Tsu jna'a jo cwooi¹ tuu²¹u'u 'e faa¹³a'a jilaa²¹ 'e ganee²¹e'e joongi ganuu²¹u'u.

21 Joon 'in tyu² to² do gaton¹on fo¹²-tsi pe galáa²mo 'ido. Jo gatsaa²¹a xiiala ijmeei²¹ ni 'ido wúu¹ tsu 'gøø²¹mo tsá². Jilee²¹mo tsá² cwo¹o 'maai¹³ Dios jilaa²¹ 'e nigalí². **22** 'In tsá² 'in ga'láai² coon¹³ milagro do ningoo²¹-o tunló² jiin²¹ líi¹gixu.

Mii¹-o tyani Dios 'in jai² líi² 'e jo cu²-tsi joon 'e tá²-a taain²¹²-tsi

23 Mo galáai² Tú³ coon¹³ Wó³ joon nigalíin²mo fu li néei¹ 'in tsaruu²¹i catyaa² do. Joon gatyaa¹ júu³ la jilaa²¹ 'e nigajin² 'in tyu² to² tya' untsá² do coon¹³ tsacøøi¹³ do. **24** Joon mo ganúu²un, jilee²¹mo gamii¹i sii²¹i Dios:

—Ñañu¹u, 'nu-u Dios 'in gajmaa¹a ñu¹fú² joongi ni 'wó², joongi jmi¹ñi¹³ coon¹³ jilaa²¹gi 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹. **25** Joon 'líi²¹² tsafeei¹ tyii¹i David, 'in gajmaa¹a jiin¹³ la to² gatyuu¹²u, gafaa²¹a cwáain¹ tyi¹i mogajin²in coon¹³ 'ii²¹ tya' Espíritu Tyú² tyi¹i:

¿'Ee li¹ to² lí¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ mii¹³?

Joongi 'i¹-tsi tsá² jmai² 'e jo 'ee to² 'íi³mo.

26 Jilee²¹ tsaa²to² garóon².

Joongi tsacøøi¹³ 'e fuu²¹ galicaain²¹.

Joon gajmaa¹a 'ee¹i Ñañu¹u Dios joongi coon¹³ 'in gasii¹in Dios sii²¹ Cristo.

27 'Tsu ja²mo 'e fuu²¹ lo galicaain²¹ Herodes coon¹³ Poncio Pilato coon¹³ tsá² seein²¹ li xiia'gi coon¹³ tsá² Israel. Joon galicaain²¹ 'e jmáa¹a 'e gó² tya' yuun²¹ tyi¹i Jesús 'in 'iin²¹²un. **28** Joon la jon gajmaa¹a jilaa²¹ to² 'e nityuu¹²u 'e ilí² joongi jilaa²¹ 'e ni¹'-o'o. **29** Joon la no coon²¹du'u cwáain¹ fo¹² gaton¹on. Cwoo¹³ jna'a yuun²¹ tyi¹i 'e jo ngii²¹i'i cu²-tsii¹i. La joon jo 'goo²¹-oo'o 'e cwoo²¹o'o júu³ tyú² tyi¹i. **30** Joon mii²¹i'i tyaní²i 'e cwo²¹o jna'a 'ii²¹ tyi-o'o 'e un'láa²na'a jilee²¹ tsatsaa¹³ joongi coon¹³ 'e sii²¹ yuun²¹ tyi¹i Jesús jmoo²¹o'o jilaa²¹ li² coon¹³ milagro fee¹.

31 Mo ngayuui¹³ gafaa²¹a júu³ tyú² tya'a 'e lí² licaain²¹ do joon gajøø²¹ 'wó² tá² líi¹. Tsifu joon galiseein²¹ waa²¹ pí² coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon jo 'goo²¹gi faa²¹a júu³ tyú² tya' Dios.

Jilaa²¹ 'e sá² tya' jilee²¹mo 'in jai² líi²

32 Ca nii² 'e 'i¹-tsi jilee²¹ 'in nijo¹ líi². Joongi coon²¹ røø²¹ líi¹i jilee²¹mo. Ce jiin¹³ jaain²¹ jo jin² wa'a 'e 'oo¹o tya'a 'ña'a. Jilaa²¹ jmai²

tya' jilee²¹mo. **33** Faa²¹gi 'in apóstoles tya' Jesús do 'e nigajiin¹in Ña'ñu¹u' Jesús. Joon taain²¹² tá²-tsi liili¹. Joon Dios gataa¹³i cwa³jilee²¹mo. **34** Jiin¹³ jaain²¹ jo 'oo¹o fa'í³ 'wii¹³ jilee²¹mo 'in 'oo¹o 'wó² si 'nú¹ 'ee ni'ni¹o. **35** Joon jilaa²¹ 'e sá² cwo¹o tsá² apóstoles. Joon 'ii-gi gajmaa¹a jmai²xu la jaain²¹ la jaain²¹ xiiala sityéein¹ tsá² jmi²¹². **36** Lawa la lo-o jmoo¹o jileei²¹. Seein²¹ jee²¹² 'ii jaain²¹ jún² Leví 'in sii²¹ Sé³. Galiseein²¹ coon²¹ 'wó² roon¹ ni jmi²¹ sii²¹ Chipre. Joon 'in apóstoles do gaunsii²¹o 'ii Bernabé. (Øøi²¹-tsi tsá² sii²¹: 'in untyú²-tsi tsá².) **37** 'In tsañuu¹ lo ga'ni¹i coon²¹ sii¹³ 'wó² tya'a. Joon 'e cuu² gatí²¹i do ngacoon¹on joon gacwo¹o tya' apóstoles do.

Tsaa² tya' Ananías coon¹³ Safira

5 1 Pe jaain²¹gi tsá² sii²¹ Ananías coon¹³ 'oo²¹²o 'in sii²¹ Safira ga'ni¹i coon²¹ sii¹³ 'wó². **2** 'In tsá² lo gasí²¹i røø²¹ coon¹³ 'oo²¹²o. Joon gasáai¹³gixu 'e cuu² do tya'a. Joon ngacwoo²¹o 'in apóstoles do lawa'a la jilaa²¹a. **3** Joon gajin² Tú³ sii²¹i 'ii:

—Ananías ¿'ee li' niga'í² 'in 'lii¹³ alma tyi'i 'e gaungøø¹u 'in Espíritu Tyú² tya' Dios? Gasaa²¹²gi 'e cuu² gatí²¹u tya' 'wó² do. **4** 'Wó² tyi-o'o do mo ga'ni²¹²naa'. Joon 'e cuu²¹ gatí²¹u tyi-o'o jon, lí²-i jmaa²aa' la 'iin²¹²naa'. ¿'Ee li' ga'í¹-'oo' la joon? Nigafáa¹³a coon²¹ júu³ tajuu²¹ tyani Dios jon' tyani tsá².

5 Mo ganúu²un Ananías 'elo tsifu joon gaci²mo jún¹mo. Jmai² tsá² 'in gafoo²mo mo ganúu²un 'elo. **6** Joon gatyálín² jaain²¹ gái¹ simii²¹ 'in gapaai²¹ 'ii' 'mi². Joon ngajée¹i 'ido 'ii nga'áa¹³mo.

7 Ji 'ni¹ hora gangí²¹i mo ngayui¹³ joon jon ga'í² 'oo²¹²o Ananías. Jo ñii¹i coonti 'ee galí². **8** Joon gaunngii¹i Tú³:

—¿Ti la gajin²in do-o gacíin² 'wó² ga'ni²¹in' do?

Joon gañii¹i:

—Jiin¹³ la do-o gacíin².

9 Joon gasii²¹i Tú³ 'ii:

—¿'Ee li' gasíin¹³naa' røø²¹ 'e cóon¹³oon' 'in Espíritu Tyú² tya' Ña'ñu¹u' Dios too²? Caluu no-o nijaliin¹ 'in nga'áai¹³ ñuu¹ tyi'i. Joon 'nu-gi 'injéi¹ 'ino.

10 Tsifu joon cii¹²i 'wii²¹² tii² Tú³. Joon mo ngataai² 'in simii²¹ do joon gangaai¹ 'in tsamí² ni 'lii²¹²mo jon. Joon gatyii¹i, nga'aa²mo caai¹ li si'aa²¹² ñuu¹ tya'a do. **11** Joon jilee²¹mo tsá² 'in jai² líi² Jesús coon¹³ 'in galiñii¹ jilaa²¹ 'elo gafoo²¹i liili¹.

Fúu¹mo 'in gaun'láai² coon¹³ milagro

12 'Láa¹mo li² coon¹³ milagro gajmaa¹a apóstoles jee²¹² tsá². Joon galicaain²¹ tsá² coon²¹ ni'nú¹ sii²¹ Salomón. **13** Fúu¹mo 'in catyaa² do jo 'iin²¹²in uncaain²¹ coon¹³ 'ii tsu 'wii¹³ 'goo²¹-o. Pe jilee²¹mo tsá² faa²¹a tyú²-u tya'a. **14** Lí¹ fúui¹ tsañuu¹ coon¹³ tsamí² 'in nigalijai² líi²

Ña'ñu¹u' Jesús. **15** Joon ga'wooi²¹ tsá² 'in tsatsaa¹³ tya'i fu¹. Tya'i fu¹ tee¹²i coo¹³ 'mó² si ni jmoo²¹ 'ee. Joon mo ngí¹i Tú³ fiin¹³ jiin¹³ tii¹³ 'iin³ tya'a joon 'lää²mo. **16** Joon jileei²¹ tsá² 'in seein²¹ fuu²¹ co' Jerusalén do jajée¹i tsatsaa¹³ tya'a si 'in 'yuui² 'in 'lii³ alma tya'a 'ee joon jilee²¹mo 'lää²mo.

Gatain² tsá² Tú³ coon¹³ Wó³ 'nuñí³

17 Joon ga'aa¹a tsiwúu¹ jileei²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² joongi tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ saduceos. **18** 'Wii¹³ joon gasan²mo tsá² 'in apóstoles do joon gataan¹²in 'nuñí³. **19** Pe jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu¹u' Dios ganá¹ 'e 'nuñí³ do la 'woo¹. Joon ga'woo¹mo 'ido. Joon gasii²¹i 'in ángel do 'ii:

20 —Cwolín²naa' fu inuu cwo¹ do. Cwojmaa²aa' júu³ xiiala ngí¹ tsá² coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹ tya' Dios.

21 Mo ganúu²un 'elo joon ngatáa¹i fu cwo¹ do. 'Aa²¹ mo gajná² ga'láa² 'wii²¹² 'e²e tsá².

La 'ii²¹² joon 'in tyu² to² tya' untsá² joongi 'in téin² coon¹³on galicaain²¹ 'e Junta Suprema tya'a. ('øøi²¹-tsi tsá² 'e licaain²¹ jileei²¹ tsacøø¹³ tya' tsá² Israel.) Joon gatyu²u to² gajalín² 'in apóstoles do 'in taai² 'nuñí³. **22** Mo gatyalín² 'ii¹³ tsi 'nuñí³ do jo gatseei²¹gi jiin¹³ jaain²¹. Joon ngaliin¹ tún¹. **23** Ngacoon¹on júu³ li néei¹ tsacøøi¹³ do gajin²in:

—Mo gatyalii²¹i 'nuñí³ do gatsaa²¹a'a tyú² sijni¹. Joongi 'ooca'nú² do téen²mo 'lää² 'aa¹a. Pe mo ganaa²¹²a'a jiin¹³ jaain²¹ jo 'in seein²¹gi li tsi do.

24 Mo ganúu²un tsacøøi¹³ tya' untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in ní² cwo¹ do jilaa²¹ 'elo joon gaunngii¹i ruu²¹i:

—Júu³ tya' fo², ¿xiiala iján² jilaa²¹ 'elo?

25 La jee²¹² joon tyía¹ jaain²¹ tsañuu¹ jin²in:

—Inuu cwo¹ do 'yuui² 'in tsañuu¹ 'in gatai² 'naa' 'nuñí³ do. Do-o 'yuu²i 'e²e tsá² júu³ tyú².

26 Joon ngalín² moyóo¹³ coon¹³ 'ii¹³ tya'a. Joon ngatee¹ 'ido tún¹. Jo 'ee gajmee²¹i ni 'ido 'wii¹³ 'goo²¹o wana gatyuu¹² tsá² 'ii cuun²¹².

27 Mo tyaliin¹in tee¹e ngajée¹i tyani tsacøøi¹³. Joon 'in tyu² to² tya' untsá² do gajin²in:

28 —Jna'a nigauntsaa¹³ moo'o 'naa' coonti 'e jo 'e²gii' júu³ tya' Jesús do. Pe 'naa'gii' li' cii¹³i nigajmaa²aa'. Nigarøø¹mo la tøøi² Jerusalén coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ee²ee'. Joon 'naa'oo' 'iin²¹²naa' cwo¹ jna'a tsaa² 'e gajúin¹ 'in tsañuu¹ do.

29 Joon gañii¹i Tú³ coon¹³ 'in apóstoles catyaa² do:

—'E tí²mo jna'a jmoo²¹o'o nuu¹³u'un to² tyu² Dios lagi to² tyu² tsá².

30 Dios tya' 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyii¹ 'ii gajmaa¹ a jiin¹ Jesús 'in gajngaa¹³naa' tsaa' crúu¹³ do. **31** Joon Dios gasaa¹ 'ii 'e cwaa²¹ li' cwoo²¹o tsáa¹. Joongi nicwo¹o to² fee¹ joongi 'e jmaa¹ a tiin¹³ tsá². Joon

la joon lí²-i jaa²¹-tsi jileei²¹ tsá² Israel. Joongi 'iin²mo tsaa² tya'a.

32 Faa¹³ jna'a 'e la ja²mo jilaa²¹ 'elo. Joongi 'in Espíritu Tyú² tya' Dios, 'in Dios cwóo¹i jilee²¹ 'in nũ¹³ to² tyu² Jesús, jmáa¹a júu³ 'e ja²mo jilaa²¹ 'elo.

33 Mo núu²un jilaa²¹ 'elo líi¹ gatsá² 'nii²¹-tsi. Joon la mo 'iin²¹²in jnga²mo 'ido. **34** Jaain²¹ tsá² sii²¹ Gamaliel, 'in líi¹i tsá² tya' fariseos, 'in tyíin¹ li sicaain²¹ 'ido. Líi¹i tifo² tya' ley. 'Áa¹mo un'goo¹ tsá² 'ii. Joon garóon² li tyíin¹in, joon gatyu² to² ga'wooi²¹ 'in apóstoles do. **35** Joon gasii²¹i 'in tyu² to² do jin²in:

—Tsá² Israel, tii¹moo' 'e jmaa²aa' coon¹³ 'in tsañũ¹ no.

36 Cwotii¹³du'-oo' xugi mo ngóo¹ ga'yeei²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Teudas. Tsá² tyiin²mo 'ii gajin²in 'ña'a. Joon gajée¹i tyún² ciein¹³ líi¹gi tsá² tya'a. Pe mo ngayuui¹³ gajngaai¹³ tsá² 'ii jilee²¹mo tsá² tya'a gasojó¹mo. Joon gatsé¹mo jilaa²¹. **37** Mo galiciin²¹gixu joon, mo gatáin¹ jilee²¹ tsá² jí², ga'yeei²¹ jaain²¹ tsá² seein²¹ Galilea sii²¹ Judas. Joon fúu¹mo tsá² gajée¹i 'ii. Pe la joon jon gajngaai¹³mo tsá² 'ii. Joon jilee²¹mo jon tsá² tya'a sojó¹mo. **38** 'Wii¹³ joon túu¹naa' 'in tsañũ²¹ no. Joon jo untyíi²naa' 'ii. Wana júu³ tya' 'in tsá² lo jmai² júu³ tya' tsá² joon tyee²¹mo jon. **39** Pe wana júu³ tya' Dios jo lí² 'iin²naa'. Tii¹moo', jo tii¹³naa' coon¹³ Dios.

40 Joon gatii¹²i júu³ tya' Gamaliel do joon galinũ¹² jilee²¹mo. Joon gasii²¹mo røø²¹. Joon gatø¹ø 'in apóstoles do tún¹. Joon gajmee²¹mo 'ido. Joongi gauntsaa¹³mo 'a jo faa²¹gi 'ido júu³ tya' Jesús. Joon galáa²mo. **41** Joon ga'woo²¹mo 'in apóstoles do tyani tsacøø¹³ do. Jløø¹³mo ngalíin² 'wii¹³ Dios gacwoo¹o wa'a ganii²¹ wúu¹ 'wii¹³ tya' Jesús. **42** Ca inũu cwo¹ lagi inũu tya' tsá² jo gatú²gi 'e 'e²e tsá² júu³ tyú². Joongi faa²¹a cwáain¹ tya' Jesucristo la coon²¹ jmii²¹².

Gatyii¹²in dyái¹ tsá² 'in uncoon¹³ apóstoles do

6 1 Jee²¹² jmii²¹² joon gangafúu²mo 'in jo¹ líi². Joon 'in faa²¹ jmíi¹ griego ga'láa² 'wii²¹² jmoo¹o tsaa² tya' 'in faa²¹ jmíi¹ tya' tsá² Israel. Jin²o:

—Mo jmoo¹o tsá² jmai²xu la coon²¹ jmii²¹² 'in 'yiia'níi² tyii¹i xugi tii²i gø¹ø lagi 'in 'yiia'níi² catyaa².

2 Joon gatyu² ji dyatuuin¹ apóstoles to² wa'a galicaain²¹ ce jileei²¹ 'in jai² líi² do. Joon gasii²¹i:

—Jo tseein²¹ wa'a tũu²¹u'u 'e cwoo²¹o'o júu³ tyú² tya' Dios 'e jmoo²¹o'o jmai²xu 'e dø¹ tsá². **3** 'Wii¹³ joon, tsaru¹u', 'nee¹naa' dyái¹ tsá² jee²¹² 'naa' 'in jo cu²-oo' coon¹³, tsá² 'in 'øøi²¹-tsi joon 'in 'oo¹o 'ii²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon cwóo¹³oo' 'ido-o 'e to² no cwojmaa¹a jmai²xu. **4** Pe jna'gii¹ canii² 'e faa¹³a'a fo² joongi 'ee¹³e'e jilaa²¹ júu³ tyú² tya' Dios.

5 Røø²¹ gasii²¹i jilee²¹mo. Joon gatyii¹³in Tée¹³, jaain²¹ 'in tsá²-tsi Dios líili¹. 'Áai¹ nũu¹³un to² tyu² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Jaain²¹gi 'in sii²¹

Lii²¹², coon¹¹³ Prócoro, coon¹¹³ Nicanor, coon¹¹³ Timón, coon¹¹³ Parmenas. Joongi jaain²¹ 'in seein²¹ fu Antioquía 'in sii²¹ Culáa¹³. Culáa¹³ do 'in niga'ii²¹ tiisi² tya' tsá² Israel ca la mo jée¹mo. **6** Joon ngajée¹i tyani 'in apóstoles do. Joon 'ii-gi gafaa²¹a júu³ tyú² joongi gataan¹an cwoo²¹o tya' 'ido.

7 Líi¹ nganii¹²i 'e júu³ tyú² tya' Dios do. Joongi 'in jai² líii² 'in néei¹ Jerusalén líi¹ ngafúu²i. Joongi fúu²mo untsá² tya' tsá² Israel galija²mo líii².

Gasain² tsá² Tée¹³

8 'Áa¹mo gauncoon¹¹³ Dios 'e 'iin²¹²in Tée¹³ tsá². Jaain²¹ 'in 'oo¹o 'ii²¹ tya' Dios 'ii. 'Láai² li² coon¹¹³ milagro gajmaa¹a jee²¹² tsá² do. **9** Joon 'inlíii¹³ tsá² tya' coon²¹ cwo¹ sinagoga 'e sii²¹ Esclavos Libertados coon¹¹³ 'inlíii¹³ tsá² seein²¹ Cirene, coon¹¹³ tsá² Alejandría, coon¹¹³ tsá² Cilicia, coon¹¹³ 'inlíii¹³ tsá² seein²¹ Asia ga'láa² 'wii²¹² jo cwo¹ júu³ ruu²¹i coon¹¹³ Tée¹³ do. **10** Pe jo lí² líi¹i 'in tsá² do coon¹¹³ 'e júu³ røø²¹ 'e faa²¹a Tée¹³ do. Jo lí² líi¹i tsu Tée¹³ do faa²¹a 'ii²¹ tya' 'in Esíritu Tyú² tya' Dios.

11 Joon 'in tsá² do gatyii²¹o 'leei¹³ 'in gafaa²¹a júu³ tajuu²¹ jin²in:

—Niñu³oo'o 'e faa²¹ 'ido 'laa²¹ tya' Moisés coon¹¹³ Dios.

12 Joon la joon gajmaa¹a gatí² 'nii²¹-tsi tsá², coon¹¹³ tsacøøi¹³, coon¹¹³ tifo² tya' ley. Joon coon¹¹³ la joon gasaan² ni Tée¹³ do. Joon ngajée¹i li náa¹ Junta Suprema. **13** Joon ga'naa¹²i 'inlíii¹³ tsá² 'in jmá² júu³ tajuu²¹ jin²in:

—'In tsañuu¹ lo jo mo tuu²¹ faa²¹a júu³ 'laa²¹ tya' 'e cwo¹ nacwai³ lo joongi tya' ley. **14** Ninuu²¹u'ün faa²¹a 'e 'in Jesús tsá² Nazaret do 'e ifiin¹mo 'e cwo¹ lo. Joongi 'e iunsí²i jilaa²¹ tiisi² tyi' 'e gacwo¹o Moisés jna'.

15 Joon 'in tyu² to² do coon¹¹³ jileei²¹gi 'in néei¹ do mo gajóø² ni² Tée¹³ do ganii²¹ li níi¹i la li ni² ángel.

Faa²¹a Tée¹ 'wii¹³ tya' 'ña'a

7 **1** Joon 'in tyu² to² tya' untsá² do gaunngii¹i Tée¹³ jin²in:
—¿Ti jo¹o jilaa²¹ 'elo?

2 Joon 'ii-gi gañii¹i:

—Tsaru¹u' joongi jileei²¹ tsacøøi¹³ tyi', núu²duu' 'e ifo³oo lo. Ña'ñu¹u' Dios 'in tyíin¹ ñu'fú² ga'ee¹²mo 'ña'a 'líi²¹² tsafeei¹ tyi' Abraham mo gacwó²gita fu Mesopotamia la nu'gi itsacwaa¹a fu Harán. **3** Joon gajin² Dios sii²¹i 'ii: “Tu¹³u' goo²o lo joongi jileei²¹ ruu²¹u. Joon cwoo²¹o coon²¹ 'wó² li i'é³ee lo.” **4** Joon gacwo'íi¹ Abraham li sii²¹ Caldea. Joon gangacwaa²¹ fu li sii²¹ Harán. Pe mo gajúin¹ jmii²¹ joon jajée¹mo Dios Abraham fu li seen²¹naa' nano. **5** Pe jo 'ee gasáa¹a coonti tya' 'ido fu lo. Jiin¹³ coon²¹ sii¹³xu li sii²¹xu tií²i jo sá². Jiin¹³ jo mo seen²¹mogi jóon¹on, joon Dios ga'íi²i júu³ Abraham 'e cwo¹o jóon¹on 'e 'wó² do.

6 Joon gajin²in jon Dios sii²¹i Abraham 'e jileei²¹ tyí²a 'e tsacwaa²¹a goo¹o tsá² xeei²¹ ca gatsín¹ tyún² cíein¹³ jiin²¹. Jin²o jon inii²¹ wúu¹. Joon tsá² xee²¹mo 'in tyu² to² 'ii. 7 Pe joon gajin² Dios: “Jna-a jmáa³aa 'ii²¹ tya' 'in tyu² to² tyí²a do. Mi yuui¹³ joon, joon i'woo²moo 'ido. Joon lo-o lí² ijmáa¹a to tyiajna.” 8 Dios gasí²i coon²¹ júu³ jai² coon¹³ Abraham. Joon gatyu²u to² 'e jmá² 'ido li² circuncisión tya' jóon¹on. 'E li² do coon¹³ 'e joon ti²i-tsi tsá² 'e júu³ ga'í² Dios do. 'Wii¹³ joon mo galiseein²¹ jóon¹on sii²¹ Isaac, joon gajmaa¹a Abraham 'e li² circuncisión do tya' jóon¹on. Gatyuu¹u loo²¹ yu' cúun¹ 'in xuui²¹² tsañuu¹ do. Joon Isaac-gi gajmaa¹o jon 'e li² do tya' jóon¹on 'in sii²¹ Jacob. Jacob-gi gajmaa¹o jon 'e li² do tya' 'in dyatuuin¹ jóon¹on 'in galiseein²¹ tya'a. Joon 'in dyatuuin¹ do-o galí¹i tsacøøi¹³ tya' dyatun¹ poo²¹² tya' tsá² Israel 'e sá² nano.

9 'In xuui²¹² tya' Jacob do, 'in galíi¹ tsacøøi¹³ tyi', ga'aa¹a tsiwúu¹ tya' ruu²¹i sii²¹ Sé³. Joon ga'nii¹mo 'ido tya' tsá² 'in tsalín² Egipto. Pe Dios gauncoon¹³ Sé³ do. 10 Joon galáa²mo coon¹³ jilaa²¹ fa'í³ tya' 'ido. Joon gajmaa¹a 'e jmii¹gi-tsi Sé³. Joon gajmaa¹a 'e gali'in²¹²in Faraón 'ii. Faraón sii²¹ 'in róøi¹³ tsá² Egipto do. Joon 'in Faraón do gatyu²u to² 'e ga'í² Sé³ tsaa'to² tya'a. Joon gatyu²u Sé³ to² la tøøi² Egipto, ca jilee²¹ tsá² néei¹ inuu tya' róøi¹³ do gatyu²u Sé³ do to².

11 'Joon ga'í²gon 'oo² la Egipto coon¹³ Canaán li néei¹ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Joon jo nii¹gi 'ee dø¹ø. 12 Pe mo galiñii¹i Jacob 'e sá² trigo fu Egipto do joon gasii¹in jóon¹on 'in líi¹ la líi¹i tsacøøi¹³ tyi'. Do-gi ga'láa² 'wii²¹² ngalín². 13 Mo gatí² tún² naa¹³ tyalín² do, 'in Sé³ do gajin²o 'e ruu²¹mo 'ido. Joon galiñii¹i 'in róøi¹³ tyín¹ Egipto do xiiala nilíi²i tsacøøi¹³ tya' Sé³. 14 Joon gatyu² Sé³ to² wa'a jalín² jmii²¹ coon¹³ jileei²¹ ruu²¹i. Gatí²-i ca'no¹³ cíein¹³ tsi dyiia'ñéi² tsá² coon'tya. 15 La joon galí² gangó²-o Jacob fu Egipto. Joon do-o li gajúun¹in coon¹³ jileei²¹ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'. 16 Joon moo¹ taai² 'in Jacob do ngalii¹gixu fu Siquem. Joon do-o ga'áa¹i coon²¹ tsi 'aan¹ nicaló² Abraham tya' 'lii²¹² tya'a. Hamor sii²¹ 'in ga'nii¹i 'e 'aan¹ do.

17 'La do-o gangó¹ ca gatsin¹ júu³ jai² 'e gasí²i Dios coon¹³ Abraham. Ti'xu-u gangafúu²mo tsá² seein²¹ Israel li nanée¹i Egipto do. 18 Joon ga'í² jaain²¹ róøi¹³ to² Egipto do 'in jo cwii¹in 'lii²¹² Sé³ do. 19 'In róøi¹³ do gacon¹on too² 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Joongi ga'e²e wúu¹. Joon gatyu²u to² 'e túu²mo 'ido la jaain²¹ xuui²¹² tsañuu¹ tya'a mi liseein²¹. Joon la joon júun²mo 'ido. 20 Yiia¹³ joon galiseein²¹ Moisés, 'ii jaain²¹ yuun²¹ 'in gali'in²¹²in Dios. Gaai²¹ sii²¹ gauncwaain²¹ tsacøøi¹³ tya'a inuu tya'a. 21 Mo gatí² 'ii²¹ 'e gatíui² sáa³a 'ii la joon galí² 'e 'ña'a 'in jamí¹i róøi¹³ do gatøø¹o 'in yuun²¹ do. Joon gauncwaain²¹ lawa jóon¹-o. 22 'Wii¹³ joon gauntsáa¹ Moisés jilaa²¹ 'e tií²¹i tsá² Egipto. 'Wii¹³ joon tyú²-u gatii²¹i jilaa²¹ 'e faa²¹a joongi jilaa²¹ 'e jmoo¹o.

23 'Tunló¹ jii²¹ ningóo¹ 'e seein²¹ mo gali'in²¹² in tsafee¹³ i tsagoo¹ o. **24** Joon li ngóo¹ do ganí² jaain²¹ tsá² Egipto taai² tíi¹ i coon¹³ tsagoo¹ o Israel. Joon 'iin²¹² in Moisés do un'øø¹ i tsagoo¹ o. Joon gacoon²¹ -o tya'a, gajngaa¹³ mo 'in tsá² Egipto do. **25** Pe 'i¹ -tsi Moisés 'e lí² líi¹ i tsagoo¹ o tsu Dios nigasii¹ in 'ii 'e tsaláai² 'ido. Pe tsagoo¹ o do jo líi² i la joon. **26** Mo gajná² joon ganí² Moisés taa² i tsagoo¹ o tíi¹ i. Joon la mo 'iin²¹² in tyáai¹ 'nii²¹ joon gasii²¹ i: “La 'oo²¹ ruu²¹ moo' tíi¹³ naa'. ¿Ee li' jmaai¹³ ruu²¹ naa' la no?” **27** Pe tsifu joon jaain²¹ 'in tíi¹ do ga'leei¹³ gon Moisés. Joon gasii²¹ i 'ii: “¿lin gatyü² to² 'e jmaa² a 'ii²¹ tyii¹ i lawa tsaa'to²?” **28** ¿Ti 'iin²¹² un jngaa¹³ un jna la gajngaa¹³ un 'in tsá² Egipto do tyíia²?” **29** Mo ganúu² un Moisés 'elo gacwiin¹ o. Ngoo²¹ -o li sii²¹ Madián. Do-o gateen¹ in lawa tsá² seein²¹ li wíin². Joon do-o galiseein²¹ gáí¹ jóon¹ on. **30** 'Ngó¹ Moisés coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ co' coon²¹ moo²¹ sii²¹ Sinaí. Do-o taain¹ ningóo¹ tunló¹ jii²¹ mo gajnéi¹ jaain²¹ ángel. 'In ángel do 'yuui² coon²¹ jee²¹² 'mó² pi³ 'e li la li 'e coo²¹ jí². **31** Joon líi¹ ganga'goo²¹ -tsi Moisés mo ganí² 'edo. Joon gangatyéen¹ in tyan'gi wa'a jóø² tyú² gi. Joon ganúu² un coon²¹ júu³ tya' Ña'ñü¹ 'e jin²: **32** “Jna-a Dios tya' 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' i Abraham, coon¹³ Isaac, coon¹³ Jacob.” Tsifu joon gajlé¹ mo Moisés. 'Goo²¹ -o. Jo tá² gi-tsi jóø² ø. **33** Joon gajin² Ña'ñü¹ 'e sii²¹ i 'ii: “Woo¹³ mii¹³ i no, tsu li 'øø²¹ ø no li cwaa¹³ mo no. **34** Nimóo³ -oo 'e niganí² yuun²¹ tyiia wúu¹ Egipto. Ganúu³ oo ci² i 'wii¹³ joon gacwú¹ na ilaa²¹ na 'ii. Na¹ du' jon. Síi² na 'nü fu Egipto.” La joon jin² júu³ ganúu² un Moisés. **35** 'Coon¹³ 'in ángel 'in ganéi¹ tyani Moisés jee²¹² 'mó² pi³ 'e coo²¹ do gasii¹ in Dios Moisés lawa jaain²¹ tsafeei¹ 'in jmaa¹ a láa² i tsagoo¹ o. Fiin¹³ la mo jéei¹ 'in tsagoo¹ o do jo mo ga'ii²¹ i 'e tyü² to² 'ii. Joon nigajin² tsagoo¹ o sii²¹ i 'ii: “¿lin nigatain² 'nü lawa tsaa'to² si 'in jmoo¹ o 'ii²¹ 'ee?” **36** Moisés do ga'woo²¹ i 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' Egipto do. Joongi gajmaa¹ a jilaa²¹ milagro coon¹³ li² 'e fuu²¹ joon. Joongi li ganó¹ coon²¹ jmi'ñi¹³ sii²¹ Mar Rojo. Joongi gajmaa¹ a milagro li caain²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ do la jee²¹² tunló¹ jii²¹. **37** 'In Moisés do gasii²¹ i tsá² Israel: “Dios ityii¹³ in jaain²¹ la 'oo²¹ jee²¹² ruu²¹ naa' 'in cwo¹ júu³ tyú² tya'a jee²¹² 'naa'. Jiin¹³ la 'ii²¹ 'oo² jna-a jon i'aa¹ a.” **38** Gateen¹ in 'in Moisés lo coon¹³ tsá² Israel 'e li jo 'in tsá² seein²¹ do. Mo gafee¹ i 'in ángel do Moisés li' moo²¹ sii²¹ Sinaí, Moisés-gi gasii²¹ i 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' 'e júu³ do ga'ii² i tya' xiiala 'e téein² tsá² tyú². Coon¹³ la joon ga'ii¹³ naa' 'e júu³ do. **39** 'Pe 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' jo gali'in²¹² in núu² un. Joon gajíi² mo Moisés. Joon la mo 'iin²¹² in 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' tsaliin¹ fu Egipto tún¹. **40** Joon gasii²¹ i 'in tsá² do Aarón: “Ii²¹ i' i jmee¹² un dioses tyii¹ i 'in tsaliin² jee²¹² jna'a. Tsu jo nee² e 'ee galíi¹ 'in Moisés 'in ga'wooi¹ jna'a Egipto do.” **41** Joon gajmee¹ jaain²¹ joo²¹ xuui²¹² ilíi¹ i la líi¹ fii²¹² tya'a. Joon gajngaa¹³ i joo'núu³ 'e cwooi¹³ 'in fii²¹² tya'a 'in líi¹ joo²¹

xuui²¹² do. Joon gajmaa¹a jløø¹³i coon¹³ 'e nigajmeei¹ coon¹³ cwoo²¹o do. **42** Joon gatúu²mo Ña'ñu¹u' Dios. Joon ga'láa² 'wii²¹² fee¹i jiin¹³ núu¹ 'in 'ii¹³ yu' juncwii²¹. La gajin² ni ji² tya' 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios:

'Naa', tsá² Israel, jin² Dios: ¿Ti gacwooi¹³naa' jna 'in joo'núu³ 'in nigajngaa¹³naa' do la 'ii²¹² taan²¹²naa' tunló¹ jiin²¹ li jo 'in tsá² seen²¹ do?

43 Jon'on la joon. Gatyii²'ii' capillas pi³ tya' dios tyii' 'in sii²¹ Moloc, joongi núu¹ tya' dios 'in sii²¹ Renfán.

'Ii gajmee²¹²naa' yaanaa' ifoo¹³naa'.

'Wii¹³ joon i'woo²moo 'naa' fu goo²oo'.

Joon síi³na 'naa' ca li ngíi¹gi fuu²¹ Babilonia.

44 'Mo gatéein² 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' 'e cwoo¹³ tyuun²¹ li jo 'in tsá² seen²¹ do ga'oo¹o coon²¹ 'nú¹ 'mi² 'e li la li cwo¹ tya'a li 'maa¹a jilaa²¹ cuun²¹² toon²¹² ley. Moisés gajmaa¹a 'e 'nú¹ 'mi² do la lí² 'e niganii²¹, jiin¹³ la nigatyú² Dios to² 'e jmáa¹a. **45** 'In 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' ga'ii²¹mo 'e 'nú¹ 'mi² do. Joon gacoon²¹-o mo gali²i 'e 'wó² do coon¹³ tsafeei¹ tya'a Josué. Dios ga'wooi²¹ 'in mo néei¹ 'e 'wó² do, joon gacwo¹o 'ii-o. La joon ngó¹ ca la mo ga'í² 'lii²¹² røøi¹³ David to². **46** Dios gali'in²¹²in David. Joon David-gi gali'in²¹²in jmaa¹²a coon²¹ cwo¹ li seen²¹ Dios tya' 'lii²¹² Jacob. **47** Pe jón¹ David sii²¹ Salomón²-mo gamaa¹³a 'e cwo¹ do cwáai¹ tya' David. **48** Pe Dios, 'in fee¹mo, jiin¹³ ñu'fú² tyín¹in jo tyín¹in cwo¹ jmoo¹o tsá². Jiin¹³ la gajin² 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios do:

49-50 Ñu'fú²-u tyín¹na jon, jin² Dios.

Jiin¹³ coon²¹ 'nú¹ jo lí² jmaa¹³a tyiia, jin² Dios.

Jon'gi 'án³ li 'ii²¹ 'woo²¹oo 'ná²-a,

tsu jilaa²¹ 'e sá² jna-a gajmáa³aa.

51 'Pe 'naa'gii' —jin² Tée¹³ do— coon²¹ tøø²mo najmaa²aa' 'waa²¹-'oo'. Sá² loocwoo¹oo' pe jo nuu²uun' joon alma tyii' lawa'a jo cwii¹naa' Dios. Jo nuu¹³uun' jon'gi jmaa²aa' la to² tyu² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Røø²¹ líi¹naa' coon¹³ 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyii'. **52** 'Lii²¹² tsacøøi¹³ tyii' do gamee²¹mo jileei²¹ 'in cwo¹ júu³ tyú² calií do. 'Ii-o gajngaa¹³i 'in gajin² 'e ijó¹ jaain²¹ 'in jmá¹ 'ii²¹ røø²¹. Joon mo gajó² 'in jmá¹ 'ii²¹ røø²¹ do 'naa'gii' gajaan¹³moo' joongi gajngaa¹³moo'. **53** Fiin¹³ niga'ii¹³naa' 'e ley do coon¹³ 'ii²¹ tya' ángel pe jo galinu¹³uun'. Jilaa²¹ 'elo gajin² Tée¹³ do.

Jún¹mo Tée¹³

54 Pe joon jileei²¹ 'in néei¹ do mo ganúu²un 'elo gatsá² 'nii²¹-tsi. Joon gacuu²¹i moojóon¹on liili¹. **55** Pe Tée¹³ do røø²¹mo 'in Espíritu Tyú² tya' Dios gajøø²ø li' yu'. Joon ganii²¹o xiiala jná² joo²¹ Dios. Joon do-o siin¹² Jesús li' cwoo²¹ Dios tsáa¹ coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya'a. **56** Joon gajin² Tée¹³:

—jJóø²duu! Jóø³oo sino² 'oo² ñu'fú². Joon do-o máa¹moo Jesús, 'in Ruu²¹i Tsá², siin¹³mo li' caai¹ Dios Jmii²¹ tsáa¹.

57 Pe 'in tsá² do jo taa²¹gi núu²un. Joon gajni¹o loocwóo¹o joon ga'oo¹o tá² liili¹. Canii² ngalín² cwiin¹in gasan²mo 'ido. **58** Joon gatyii¹mo 'ido 'e fuu²¹ do. Joon gatyuu¹²i cuun²¹² liili¹. 'In gafaa²¹a 'laa²¹ tya' 'ido gasaa¹o siin¹³in 'e jóø²ø jaain²¹ tsañuu¹ 'in sii²¹ Saulo. **59** Joon la 'ii²¹² tyuui¹² tsá² 'ii cuun²¹² joon gasii²¹i Tée¹³ Jesús jin²in:

—Ñañu¹u' Jesús, 'ii¹³ alma tyiia.

60 Mo ngayuui¹³ lo gasii²¹i wojní¹i, joon ga'oo¹o tá² liili¹ jin²in:

—Ñañu¹u', jo cwo²o tsaa² tya'a 'e jmoo¹o lo.

Mo ngayuui¹³ gafaa²¹a 'elo tsifu joon jún¹mo.

Saulo jmaa²¹i 'in jai² líii²

8 1-2 Røø²¹ gasii²¹i Saulo 'e gajúin¹ Tée¹³ do. Joon 'inliii¹³ tsá² 'in 'iin²¹²in Dios ganga'áa¹²mo Tée¹³ do. 'Áa¹mo galixuui²¹²-tsi tya' 'ido.

Jee²¹² jmi²¹² joon ga'láa² 'wii²¹² gajmee²¹i tsá² liili¹ jilee²¹ 'in jo¹ líii² néei¹ Jerusalén. Jilee²¹mo 'in jai² líii² ga'woo²¹mo Jerusalén. Ngalín² la caain²¹ Judea coon¹³ Samaria. Jiin¹³ apóstoles do gajan¹gi. **3** La 'ii²¹² joon 'øø¹mo Saulo jilee²¹ 'in jai² líii². Tsa'ii²¹ la coon²¹ 'nú¹ la coon²¹ 'nú¹-u jnúu¹i la tsañuu¹ tiin¹³ la tsamí². 'Woo¹i tsataa¹²i 'nuñí³.

Cwo¹ tsá² júu³ tyú² li sii²¹ Samaria

4 Pe 'in ga'woo²¹i Jerusalén do gatyaa¹o júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² doñixiia' tyalín². **5** Jaain²¹ jee²¹² 'ii do, 'in sii²¹ Lii²¹², gangóo¹on coon²¹ fuu²¹ náa¹ li sii²¹ Samaria. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹a tya' Cristo do.

6 Fúu¹mo tsá² galicaain²¹ nuu¹un coon²¹ tún²-un 'e faa²¹a Lii²¹² do. Joon gajóø²o jilaa²¹ li² 'e jmoo¹o coon¹³ milagro. **7** Fúu¹mo 'in taai² 'in 'liii³ alma tya'a 'woo²¹mo. Joon 'in 'liii³ 'in 'woo²¹ do ga'oo¹o liili¹. Joongi fúu¹mo 'in sitsuu¹³ cwoo²¹ tií² coon¹³ 'in jluui¹³ ga'láa²mo.

8 'Wii¹³ joon jløø¹³mo jilee²¹mo 'in néei¹ 'e fuu²¹ do.

9 Pe seein²¹ jaan²¹ tsá² 'e fuu²¹ do 'in sii²¹ Simóoi¹³ 'in gauntsaa¹ júu³ loo¹ ca la jéei¹gi. Jin²o 'ña'a jon 'e jaain²¹ tsá² tyiin²mo 'ii. **10** Jilee²¹mo nuu¹un coon¹³ tún²-un la tsacøøi¹³ tiin¹³ la 'in xuui²¹²gi. Jin²o 'e coon¹³ 'ii²¹ fee¹ tya' Dios ngi¹ 'in tsalaai¹ no.

11 Jo¹o líii² tsá² 'ii tsu 'wii¹³ ningóo¹o ungøø¹i tsá² coon¹³ jilaa²¹ júu³ loo¹ tya'a. **12** Pe mo galíii² tsá² jo¹o júu³ tya' Lii²¹² do fúu¹mo 'in gasaai¹ jmi²¹ la tsañuu¹ tiin¹³ la tsamí². Cwoo¹ Lii²¹² do júu³ tya' xiiala tyu² Dios to² tsá². Júu³ tyú² tya' Jesucristo cwoo¹o. **13** Joon 'in Simóoi³ do jo¹o jon galíi²i. Joon gasaa¹mo jmi²¹. Ga'láa² 'ido 'wii²¹² ngii¹ coon¹³ Lii²¹² do. Líi¹ tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ milagro coon¹³ li² 'e jmoo¹o 'ido.

14 Mo galiñii¹ 'in apóstoles néei¹ Jerusalén 'e ninúu²o júu³ tya' Dios 'in néei¹ Samaria do joon gasii¹in Tú³ coon¹³ Wó³. **15** Joon mo

gatyaliin² do gafee²¹i Dios 'wii²¹² tya' 'in jo¹ líi²i do 'e cwooi¹³ Dios 'ii 'in Espíritu Tyú² tya'a. **16** Tsu jo mo 'í²gi Espíritu Tyú² tya' Dios jiin¹³ jaain²¹. Li coon²¹ nisaa¹mo jmi²¹ jiin¹³ coon¹³ la sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesús-gi. **17** Joon gataan¹an Tú³ coon¹³ Wó³ cwo²¹o tya' 'ido. La joon ga'ii²¹i Espíritu Tyú² tya' Dios.

18-19 Mo ganí² Simóoi¹³ 'e ga'í² Espíritu Tyú² tya' tsá² mo gataan¹an apóstoles cwo²¹o joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² tya' Jesús do:

—Cwó³-oo cuu² wa'a cwo²oo' jna 'ii²¹ 'e ilí² jmáa³aa la no. Joon mi tón³oon cwó³oo tya' doñi'in joon 'ii²¹mo jon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios —gajin² Simóoi¹³ do.

20 Joon gajin² Tú³ sii²¹i 'ii:

—Cwo'iin²mo cuu²u la tyan 'wo'o coon¹³ li 'ii²¹ tsu 'wii¹³ ga'í¹-o'o 'e jilaa²¹ 'e cwo¹ Dios lí²-i ló¹ tsá² coon¹³ cuu². **21** Jo tii² 'nu coonti 'e to² lo jon'gi lí² jmáa³aa tsu jo tsáa¹ 'i¹-o'o tyani Dios. **22** Cwojaa²¹-o'o 'e gó² jmoo²o no. Mí²i tyani Dios wa'a i'in²mo tsaa² tyi'i jilaa²¹ 'e gó² 'i¹-o'o no. **23** Galili³oo 'e áai¹ ngí²i tsiwúu¹u. 'Áa¹mo røø²¹u tsaa².

24 Joon gajin² Simóoi¹³ do:

—Mí²ii' tyani Ña'ñu¹u' 'wii²¹² tyiia 'e jo 'ee cwotyángí¹na coonti jilaa²¹ 'e nifáa¹³aa' no.

25 Mo ngayuui¹³ gafaa²¹a 'in tsá² tya'Jesús do jilaa²¹ 'e ganii²¹ coon¹³ jilaa²¹ júu³ tyú² tya' Dios ngalín² la caain²¹ fuu²¹ pi³ li sii²¹ Samaria do. Ngacwoo¹ júu³ tyú² tya' xiiala tiin¹³ tsá². Joon ngaliin¹in tún¹ fu Jerusalén.

Lii²¹² 'e²e jaain²¹ tsá² seein²¹ Etiopía

26 Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu¹u' gasii²¹i Lii²¹²:

—Ráan²un no, cwó² li' tooin²¹² li yooi¹³ ñi¹. Cwo¹²o fu¹ ngóo¹ Jerusalén tyíia¹³ fu Gaza.

'E fu¹ do-o ngíi¹ li' cwo¹³ tyuun²¹. **27** Garoon¹on Lii²¹² joon ngó¹-o. Joon 'yuu²i fu¹ li ngóo¹ do joon gatsee²¹i jaain²¹ tsá² te² 'in seein²¹ Etiopía. Jaain²¹ tsá² tyiin² 'in 'má¹ cuu² tya' tsamí² sii²¹ Candace 'in tyu² to² tyiin¹ Etiopía lawa røøi¹³. Ngafee¹²i Dios fu Jerusalén. **28** 'In tsañuu¹ lo ningaa¹²i fu goo¹o. 'Yuu²i coon²¹ tsi care³ tya'a. Ngaa¹²i untsáa¹a júu³ tya' Dios 'e gataan¹an 'lii²¹² Isaías ni mo'jí². Isaías do-o jaain²¹ 'in gacwo¹ júu³ tya' Dios calii. **29** Joon gajin² Espíritu Tyú² do sii²¹i Lii²¹²:

—Cwotyéen¹un li si² care³ do.

30 Joon mo ngatyéein¹ Lii²¹² do joon ganúu²un 'e untsáa¹ 'ido jí² tya' Isaías do. Joon gaunngii¹i 'ido:

—¿Ti 'øøi²¹-o'o 'e untsáa¹a no?

31 Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:

—¿Xiiala lí² 'øøi²¹-tsii mo jo seein²¹ wa'a 'in cwo¹ jna cwáain¹? Wúu² no, 'yii²¹a' coon¹³ jna.

32 Jee²¹² jí² tya' Dios li untsáa¹ do jin² la no:

Lawa jaain²¹ joo'saa²¹ 'in jéei¹ tsá² jngaa¹³i si 'in joo'saa²¹ yuun²¹ 'in gajan¹ tii² tyani 'in tyu² jnú²,

la joon jo 'ee gajin²gi coonti.

33 Fiin¹³ jo tsaa² 'oo¹o pe ngoo²¹-o tyani 'in 'oo¹o to².

Pe jo 'ii²¹ galisá² tya'a.

¿Xiiala lí² tyá² tsá² júu³ jilaa²¹ 'e gó² gajmaa¹a tsá² goo¹o tya'a?

Tsu gajngaa¹³mo. Jo seein²¹gi juncwii²¹.

34 Joon 'in tsá² tyiin² do gaunngii¹i Lii²¹²:

—Jmaa² feei¹-o'o sii¹³du' jna, ¿iin cwáain¹ tya'a faa²¹a 'in cwo¹ júu³ tyú² lo? ¿Ti tya' ña'a si tya' 'inxeei²¹ 'ee?

35 Joon ga'láa² Lii²¹² doo 'wii²¹² faa²¹a 'e li untsáa¹ do. Joon ga'e²e jilaa²¹ júu³ tya' Jesús. **36** Joon mo gangí¹i coon²¹ li sá² jmii²¹ 'in tsá² tyiin² do gajin²in:

—Lo-o sá² jmii²¹. ¿Ti jo lí² saa²¹na jmii²¹?

37 Lii²¹²gi gasii²¹i 'ii:

—Wa jai² lí²u ce caain²¹-o'o, lí²-i.

Joon gañii¹i 'in tsañuu¹ do:

—Lí²moo 'e Joon¹ Dios Jesucristo.

38 Joon gatyú²u to² wa'a jan¹ care³ do. Joon gajngá¹mo li sá² jmii²¹ do. Joon gasaa¹i Lii²¹² 'ii jmii²¹. **39** Mo ga'woo¹i li sá² jmii²¹ do 'e gatø²¹o 'in Espíritu Tyú² tya' Ña'ñu¹u' Lii²¹² do. Joon 'in tsá² tyiin² do jo ganí²gi 'ii. Pe ngoo²¹-o la fu¹ 'yuu²mo. Tyú²-u ga'í²-tsi. **40** Coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Azoto gajnéi¹ Lii²¹² do. Ngoo²¹-o la coon²¹ fu¹ 'ee¹e júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² ca gatyí¹a coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cesarea.

Gajo¹o-tsi Saulo

9 **1** La 'ii²¹² joon jo mo jan¹ Saulo do toon²¹on fo²-tsi tsá². 'Iin²¹²in jnga²mo 'in jo¹ líi² Ña'ñu¹u' Jesús. **2** 'Wii¹³ joon gamii¹i coon²¹ jí² tyani tsaa'to² tya' untsá². 'Iin²¹²in tsáa¹a coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Damasco tsa'nee¹²i 'in jai² líi² tsi inuu cwo¹ sinagogas si² 'e fuu²¹ do. Tsatee²i taan¹in 'nuñi³ fu Jerusalén do la tsañuu¹ tiin¹³ la tsamí². **3** Pe la 'ii²¹² ngóo¹ tya'i fu¹ do li tí² li tyíia¹ fuu²¹ Damasco. Joon coon²¹ gajná² joo²¹ co' li ngóo¹on. Coon²¹ 'yiaa²¹ jó² fu ñu'fú². **4** Joon gaci²mo Saulo ni 'wó². Joon ganúu²un coon²¹ júu³ 'e jin²:

—Saulo, ¿'ee li' øø²¹u jna?

5 Joon Saulo-gi gañii¹i:

—¿'Iin 'nu, Señor?

Joon gani¹i 'e júu³ do:

—Jna-a Jesús 'in øø²¹u no. 'Woo²¹-o'o jmaai²¹ 'wo'o la mo jmoo¹o joo²¹ jii¹ mo ø'ø²¹ nii²¹² 'mó² suun²¹.

6 Saulo do-gi gajlée¹i 'goo²¹o. Gajin²in:

—Ña'ñu¹u', ¿'ee 'iin²¹²un jmáa³aa?

Joon Ña'ñu¹u' Jesús gasii²¹i 'ii:

—Ráan²un no. Cwoo¹u 'e fuu²¹ do. Do-o ijin²in 'ee 'ná¹ jmaa²a.

7 Jileei²¹ 'in tsañu¹ 'in ngaliin² coon¹³ Saulo do líi¹ gafoo¹i. Ganúu²un 'e júu³ do pe jo 'iin ganí²in coonti. **8** Joon garóon²on tún¹ Saulo li raain¹ ni 'wó² do, pe mo gatyaa¹i unní¹i jo lí² jóø²gi. La joon ngóo¹ fu Damasco san² tsá² cwoo²¹o. **9** Do-o gateein¹ 'ni¹ jmi²¹² tiui². Jo 'ee gø¹²ø jon'gi 'uun²¹un coonti.

10 Fuu²¹ do-o seein²¹ jaain²¹ 'in jo¹ líi² sii²¹ Ananías. Joon ganéi¹ Jesús tyaní¹i lawa tsaci¹. Joon gasii²¹i 'ii:

—¡Ananías!

Joon 'ii-gi gañii¹i:

—Lo-o tyiin¹³na, Ña'nñu¹u'.

11 Joon Ña'nñu¹u' gasii²¹i 'ii:

—Ráan²un, cwó² fu calle sii²¹ Coon²¹ Tsáa¹ no. Joon mo tyii¹²a tya' jaain²¹ 'in sii²¹ Judas fu¹³u wa'a tyiin¹ jaain²¹ tsá² Tarso sii²¹ Saulo. Do-o tyiin¹in fee¹i Dios. **12** Lawa 'e ci¹o niganí²in jaain²¹ tsá² sii²¹ Ananías gaí² li tyiin¹in joon gataan¹an cwoo²¹o tya'a 'e lí²-i jóø² tún¹.

13 Mo ganúu²un Ananías 'elo gajin²in:

—Ña'nñu¹u', fúu¹mo 'in nigatya¹ júu³ tya' 'in tsañu¹ no. Joongi ninúu³oo jilaa²¹ 'e gó² jmoo¹o tya' 'in jai² líi² 'nñu 'in néei¹ Jerusalén.

14 'E joon gajó² Saulo do la to² tyu² untsá² 'e tøø¹ø 'nñi³-i jileei²¹ 'in fee¹i 'nñu.

15 Pe Ña'nñu¹u' gasii²¹i 'ii:

—Cwó², tsu nityii¹³moo 'ido 'e cwoo¹o júu³ tyiia tya' tsá² seein²¹ fuu²¹ li xiia'gi, joongi tyani røøi¹ coon¹³ tsá² Israel. **16** Jna-a jmáa³aa 'ii²¹ xiiati wúu¹ inii²¹ wii²¹² tyiia.

17 Joon ngóo¹ Ananías fu li tyiin¹ Saulo do. Mo gatan¹an cwoo²¹o tya' 'ido joon gajin²in:

—Ru¹u' Saulo, 'in Ña'nñu¹u' Jesús 'in gajnéi¹ tya'i fu li ñi¹'i do, 'ii gasii¹in jna ijmáa³aa 'e jóø²ø tún¹ joongi 'e unrøø¹i 'in Espíritu Tyú² tya' Dios alma tyi'i.

18 Tsifu joon gaxu²¹ 'e li la li wii³ joo²¹ taai² jmi²¹ unní¹i. Joon gajóø³o røø²¹ tún¹. Mo ngayuui¹³ joon garoon¹on joon gasai¹ jmi²¹.

19 Mo gøø²¹ø 'íi¹i joon gacoon²¹o waa²¹ pí² tya'a. Joon gajaan¹gixu coon²¹ tún² jmi²¹²gi coon¹³ 'in jai² líi² néei¹ Damasco do.

Cwoo¹o Saulo júu³ tyú² fu Damasco

20 Tsifu ga'láa² Saulo 'wii²¹² cwoo¹o júu³ tyú² tya' Jesús la caain²¹ inñu cwo' sinagoga tya' tsá² Israel. 'Ee¹o 'e Joon¹ Dios Jesús. **21** Líi¹ tsa'goo²¹-tsi jileei²¹ 'in nuu¹un júu³ tya'a. Joon síi¹i:

—¿Ti jon' 'in no 'in gangi¹ 'øøi¹ 'in jai² líi² Jesús 'in néei¹ Jerusalén do? ¿Ti jon' 'in no-o 'in jó² jatee¹e tsá² tsajaan¹²in tyani tsaa'to² tya' untsá² do?

22 Pe coon²¹ 'ii¹³gi jo 'goo²¹ Saulo gacwoo¹o júu³ tyú². 'Ee¹e 'e Jesús do-o 'e la jai² 'ii 'in nigasii¹in Dios 'e ijmáa¹a tiin¹³ tsá². Líi¹ gafaa²¹a Saulo ca gaxéi¹-tsi tsá² Israel néei¹ Damasco do.

Cwiin¹in Saulo

23 Wóo²gixu ngó¹ mo gasii²i tsá² Israel røø²¹ 'e ijnga²mo Saulo. **24** La coon²¹ jmi¹ la coon²¹ 'woo¹ tsajeen² ni 'ido 'oo² li suui²¹ 'e fuu²¹ do 'e ijngaa¹³mo 'ido. Pe 'indogi galiñii¹o. **25** Pe 'in jai² líi² do coon²¹ 'woo¹ gataan¹³ ni 'ido coon²¹ tsi 'motó³. Joon la joon gaxáa² ni 'ido li' coon²¹ tsaa' 'oo²¹ li injuun¹ la 'ui ti' fuu²¹ do. Joon la joon galáa²mo Saulo do.

Taain¹ Saulo Jerusalén

26 Mo gatyía¹ Saulo Jerusalén joon 'iin²¹²in uncaain²¹ coon¹³ 'in jo¹ líi² do. Pe jilee²¹mo tsá² 'gøø²¹mo 'ii. Jo jo¹ líi² 'e nija²mo líi² 'ido Jesús. **27** Joon gajée¹mo Bernabé Saulo tyani 'in apóstoles do. Joon do-o gatyá¹o júu³ xiiala niganí² Saulo Ña'nũ¹u' Jesús tya'i fu¹ do. Joongi xiiala nigasii²¹ Jesús 'ii. Joon gajin²o jon xiiala jo cu²-tsi Saulo gacwoo¹o júu³ tya' Jesús fu Damasco. **28** Mo ngayuui¹³ joon gajaan¹an Saulo Jerusalén do. Caan²¹mo gangii¹i coon¹³ 'in jai² líi² catyaa² do. **29** Jo cu²-tsi faa²¹a júu³ tya' Ña'nũ¹u' Jesús. Tyaa¹a júu³ joongi jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ tsá² Israel 'in faa²¹a jmí¹ griego. Pe 'ii-gi ga'noo¹²on xiiala 'e ijngaa¹³i 'ii. **30** Mo galiñii¹ 'in jai² líi² Jesús catyaa² do ngajée¹i Saulo coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cesarea. Joon do-gi ganga²mo fu Tarso.

31 Jilee²¹mo 'in jo¹ líi² jo 'iin 'in untyíin²gi 'ii la caain²¹ Judea, coon¹³ Galilea coon¹³ Samaria. Tya¹-tsi líi¹ 'e lí² jai²gi líi². Seein²¹ canii² gøø²¹mo Ña'nũ¹u' Jesús. Joon gauncoon¹³ 'in Espíritu Tyú² 'ii 'e seen²¹mo jløø¹³mo. Joon gangafúu²mo 'in jai² líi².

Ga'láa²mo Eneas

32 La 'ii²¹² ngi¹ Tú³ fee¹i tsaru¹u' la caain²¹ joon ngóo¹-o ngafee¹²i 'in jai² líi² néei¹ Lida. **33** Joon do-o gatsee²¹i jaain²¹ tsá² sii²¹ Eneas. Jñá² jiin²¹ ningóo¹ raan¹in coo'mó² 'wii¹³ jleei¹ sitsuu¹³ cwoo²¹o tii²i.

34 Joon gajin² Tú³ sii²¹i 'ii:

—Eneas, coon²¹ gaun'láa²mo Jesucristo 'nũ. Ráan²un no. Tsuu¹³ 'mi'jñu¹u.

Tsifu joon garáan²mo Eneas do. **35** Joon jilee²¹ 'in néei¹ fuu²¹ Lida coon¹³ Sarón gajøø²mo 'ii. Joon gatuu²¹o la tiisi² goo¹o la mo jée¹. Joon galijai² galíi²i Ña'nũ¹u' Jesús.

Mo gajiin¹in Dorcas

36 'E jmi²¹²joon jon galiseein²¹ jaain²¹ tsamí² 'in jai² líi² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Joep. 'In tsamí² lo sii²¹ Tabita. Pe coon¹³ jmí¹ griego sii²¹ tsá² 'ii

Dorcas. 'In tsamí² lo jmoo¹o jilaa²¹ 'e tyú² tya' tsá². Uncoon¹³o jileei²¹ 'in sityéen¹³ jmii²¹². **37** Jee²¹² jmii²¹² joon gaton¹ tsaa¹³a 'in Dorcas do. Joon gajún¹mo. Joon mo ngayuui¹³ galaai²¹ tsá² 'ii joon gatain² tsá² 'ii li tí² tún² fúui¹ 'nú¹. **38** Tyan¹an Lida náa¹ fuu²¹ Joepo li taain²¹² Tú³ do. Joon mo ganúu²un 'in tsá² jai² líi² do 'e Tú³ taain¹ Joepo do gasii¹in gáí¹ tsañu¹ 'e tsasii¹²i do:

—¡Jmaa² feei¹-'o'o! ¡Un'ø¹ø! Tsaa¹³du' fu Joepo do. ¡Jo un'ii²¹²u!

39 Joon ngoo²¹-o Tú³ coon¹³ 'ii. Joon mo gatyí¹a do ngajéi¹ tsá² 'ii li raain¹ 'líi²¹² do. Joon jileei²¹ tsamí² 'nii² néei¹ cí²i. Xuui²¹²-tsi 'áai¹. Ga'e²e Tú³ jilaa²¹ 'mi² 'e nigajmaa¹a mo seen²¹. **40** Pe Tú³-gi ga'woo¹i jilee²¹mo. Joon gasii²¹i wojní¹i gafaa²¹a júu³ tyú². Joon jóø²i 'in 'líi²¹² do joon gajin²in:

—Ráan²un, Tabita.

Joon ganá¹ 'in tsamí² do unní¹i. Mo ganí² Tú³ do joon garoon¹on gacwó². **41** Joon Tú³-gi gason²on cwoo²¹o gajmaa¹a siin¹²in. Mo ngayuui¹³ joon gatø¹ø 'in tsaru¹u' catyaa² do coon¹³ 'in tsamí² 'nii² do. Joon ga'e²e 'ido 'e nijiin¹in. **42** Jilaa²¹ 'elo galiñii¹i tsá² seen²¹ Joepo do. Joon fúu¹mo gatsa²-tsi Ña'ñu¹u' Jesús. **43** Joon 'láa²mo jmii²¹² gateein¹ Tú³ 'e fuu²¹ do tya' jaain²¹ tiloo²¹ sii²¹ Simóoi¹³.

Tú³ cwo¹o Cornelio júu³ tyú²

10 **1** Fu Cesarea do-o seen²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Cornelio. Jaain²¹ 'in tyu² to² tya' coon²¹ cíein¹³ 'láa² jee²¹² coon²¹ poo²¹² 'láa² sii²¹ Italiano. **2** Tsaa¹²-tsi coon¹³ la tøøi² tsá² inu² tya'a. Un'goo²¹o Dios. Joon cwo¹o cuu² 'e uncoon¹³on tsá² Israel. La coon²¹ jmii²¹² fee¹i Dios. **3** Coon²¹ jmii²¹² ningóo¹ la 'iin²¹ 'ni¹ ca'lóo² mo gajnéi¹ jaain²¹ ángel tya' Dios li tyiin¹in. Joon gajin²in:

—¡Cornelio!

4 Joon gafoo¹²mo Cornelio. Joon gajaan¹an jóø²i 'in ángel do. Joon gaunngii¹i:

—Señor, ¿'ee fú³xu'u jna?

Joon 'in ángel do-gi gasii²¹i 'ii:

—Ninúu² Dios júu³ tyú² tyi'i. Joongi ninii²¹o xiiala uncoon¹³on 'in 'oo¹o faí³. **5** Sii²¹u tsá² tyi'i 'e fuu²¹ Joepo do 'e tsatee¹e Simóoi¹³, 'in sii²¹o jon Tú³. **6** Tyiin¹in tya' jaain²¹ tiloo²¹ 'in sii²¹o jon Simóoi¹³. Si² 'núu¹u tyan' ti' jmiñi¹³ do. 'I ijin² 'ee 'ná² jmaa²o'o no —gajin² 'in ángel do.

7 Mo gangaa¹²i 'in ángel do joon gatø¹ø Cornelio do gáí¹ tsá² tya'a coon¹³ jaain²¹ 'láa² 'in tsaa¹²-tsi Dios. Joongi jo cu²-tsi coon¹³on.

8 Gajma²o 'ido júu³ jilaa²¹ 'ee galí². Joon gasii¹in fu Joepo.

9 Mo gajná² jmii²¹² joon taa²mogi fu¹, ti lí² tyalín² Joepo. La 'ii²¹² joon Tú³-gi gasoo²o yu' 'nú¹ li lí² tún² fúui¹. La tyíia² ni¹i gasoo²o ngafee¹²i Dios. **10** 'Áa¹mo niun'áa¹i. 'Iin²¹²in dø¹ø. Joon la 'ii²¹² náa¹ tyú² 'e dø¹ø joon ganii²¹ coon²¹ lawa 'e cii¹i. **11** Jóø²o lawa ganó² fu yu' juncwii²¹.

Joon ganii²¹ jó² fu ni 'wó² lawa coon 'mi² taa²¹ fee¹ liili¹. 'E si'ñúu¹ ji tyún² tyuui¹³. **12** 'E ni 'mi² do tsín¹³ jileei²¹ nii² joo'nuu²¹ 'in sá² tyún² tii² coon¹³ mii²¹ coon¹³ 'in sá² cwáa¹. **13** Joon ganúu²un Tú³ do coon²¹ júu³ 'e jin²:

—Nano Tú³, jngaa¹²i joongi cuu¹i 'in no.

14 Pe Tú³-gi do gañii¹i:

—'Un², Ña'ñu¹u', jo mo gø¹øø jilaa²¹ 'e gó² 'e jo tii¹na.

15 Joon ganúu²un tún¹ 'e júu³ gajin²:

—'E gauntyúi¹ Dios jo foo²¹o 'e gó².

16 'Ni¹ naa¹³ galí² 'elo. Mo ngayuui¹³ joon gasoo² tún¹ 'e 'mi² taa²¹ do fu yu'. **17** 'In tsá² 'in gasii¹in Cornelio do nigajalín²mo unngii¹i tya' Simóoi¹³. La 'ii²¹² 'i¹-tsi Tú³ jilaa²¹ 'e ganii²¹ do-o gatyálín² 'in tsá² do 'ooca'nú¹. **18** Tø¹ø wa tyín¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Simóoi¹³, 'in sii²¹o jon Tú³. **19** La 'ii²¹² 'i¹gi-tsi Tú³ 'e lawa'a gacii¹ do gasii²¹i 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'ii:

—Ñíi², gaai²¹ tsañuu¹ 'naai¹³ 'nu. **20** Cwúi¹ no, cwó² coon¹³on jo 'ee 'i¹gi-o'o coonti tsu jna-a gasíi²na 'ido.

21 Joon jgá¹mo Tú³ li tein¹ 'in tsá² gasii¹in Cornelio do. Joon gasii²¹i:

—Jna-a 'in 'naa²¹naa' no. ¿'Ee to ñilín²naa'?

22 'Ido-gi gañii¹i:

—Jalii²¹i to² tyu² jaain²¹ fii²¹² 'lóa² sii²¹ Cornelio, jaain²¹ tsá² tyúi¹ 'in tsaa²-tsi Dios. Jileei²¹ tsá² seein²¹ Israel jin²in 'e tsá² tyú¹mo 'ii. Dios gasii¹in jaain²¹ ángel tya'a 'e jma²a júu³ Cornelio do 'e tøø²¹ø 'nu fu tya'a 'e núu¹un júu³ tyi'i.

23 Joon gacwo¹ Tú³ gataa²mo inuu. Joon do-o gajaan¹an canúu¹. Mo gajná² jmi²¹² joon ngaliin¹mo Tú³ coon¹³ 'ii. Ngaliin²mo jon 'in jai² líii² néei¹ Joep do.

24 Mo gajná² jmi²¹² joongi tún¹ tyalín² Cesarea li sijéen¹in Cornelio 'ii. Sicaain²¹ coon¹³ ruu²¹i coon¹³ 'inlíi¹³ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ 'in nigatø¹ Cornelio do. **25** Mo gatyá¹ Tú³ do tsifu joon cwo'í¹ Cornelio ngajéein¹ 'ii. Joon gasii²¹i wojní¹i tyani Tú³ 'e untyúui¹ 'ii. **26** Pe Tú³ do-gi gasaa¹³mo 'ii. Joon gajin²in:

—Jmaa² siin¹³un. Tsañuu¹ la 'nu jon jna.

27 La 'ii²¹² tyaa¹ júu³ ngataa²i. Ga'ii²¹ li fúui¹ tsá² néei¹. **28** Joon gajin² Tú³ sii²¹i 'ii:

—Ñii²¹ 'naa' 'e jo tii² tsá² Israel 'e uncaain²¹ coon¹³ tsá² seein²¹ li xiia'. Jon'gi tsataai² inuu tya'a. Pe Dios ni'e²o jna 'e jo tii²na fo³oo 'e gó² 'e jiin¹³ jaain²¹. **29** 'Wii¹³ joon tsifu gagó³oo 'e gate²e jna do. Jo 'ee fo³oo coonti. 'In²¹²na liñii² 'ee to² tóøø¹ jna.

30 Joon gañii¹ Cornelio do:

—Tyún² jmi²¹² ningóo¹ jiin¹³ la 'ii²¹ nano tyín¹na lo. Jmóo³oo taa²¹ jo mo gøø²¹øø 'í³ii. Foo¹³na Dios la ca'loo. La jee²¹² joon gajnéi¹ jaain²¹

tsá² jii¹ siin¹³ liili¹. **31** Joon gasii²¹ i jna: “Cornelio, nanúu² un Dios júu³ tyú² tyi'i. Joon nacón² cwáain¹ tya' jilaa²¹ 'e nigauncoon¹³ on jilee²¹ 'in 'oo¹ o faí³. **32** Sii¹ in 'in tsalín² 'e fuu²¹ Joje do. Tsatee¹ 'e 'in sii²¹ Tú³, 'in sii²¹ o jon Simóoi¹³. Tyíin¹ in tya' jaain²¹ tiloo²¹ 'in sii²¹ o jon Simóo¹³ mo. Si² 'núu¹ u tyan' ti' jmiñi³. Mo cwée¹ i joon ityá² júu³ coon¹³ 'nú.” **33** Joon tsifu joon gasí² na 'in ja'nee¹³ 'nú. Tyú² u nigajmaa¹³ a gañi¹ o'o. Joon lo-o náa¹ oo'o tyani Dios. 'Ii²¹ i' i núu²¹ u jilaa²¹ 'e nigatyú² Nāñu¹ u to² 'e fu¹³ u jna'a —jin² Cornelio.

Júu³ gatyaa¹ Tú³ inuu tya' Cornelio

34 Joon ga'láa² Tú³ 'wii²¹² faa²¹ a jin² in:

—Niñi³ oo no 'e tyani Dios jilee²¹ mo tsá² coon²¹ røø²¹ mo. **35** Joon 'ii²¹ mo doñi'in tsá² seein²¹ Israel tiin¹³ 'in jo seein²¹ joon wa'a tsaa²-tsi 'ii joon jmoo¹ o 'e tyú². **36** Dios gasii¹ in Jesucristo jee²¹² tsá² Israel. 'Ii Ñu¹ u jilee²¹ o'. Joon gajmaa¹ a júu³ xiiala tyia²-tsi tsá² Dios 'e jo téen¹ in coon¹³ on. **37** Tyú² u ní² ii' 'e galí² goo¹ o tsá² Israel. Ga'láa² 'wii²¹² Galilea mo ngayuu¹³ gacwo¹ Wó³ júu³ tyú² 'e 'ná² saai¹ tsá² jmii²¹. **38** Joon ñii²¹ oo' xiiala gacwo¹ Dios 'in Jesús tsá² Nazaret do 'in Espíritu Tyú² tya'a. Joon gacwo¹ o 'ii²¹ tya'a. La joon gangii¹ i lacaain²¹ jmoo¹ o 'e tyú². Joon un'láai² jilee²¹ 'in ní² wúu¹ 'ii²¹ tya' 'in 'lii¹³. Jilaa²¹ 'elo gajmaa¹ a tsu ngi¹ Dios coon¹³ 'ii. **39** Niganee²¹² oo'o jilaa²¹ 'e lí². Jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a Jesús lacaain²¹ Judea coon¹³ 'e fuu²¹ Jerusalén. Mo gangíi² joon gajngaa¹³ mo tsá² 'ii. Gateen¹ in tsá² 'ii tsaa' crúu¹³ do. **40** Pe Dios gajmaa¹ a jiin¹ o mo tí² 'ni¹ jmii²¹². Joon gajmaa¹ a jné¹ mo tún¹ jee²¹² jna'a. **41** Pe jiin¹³ coon¹³ jna'oo'o gajné¹ i jon' jilee²¹ tsá². Jiin¹³ 'in gatyii¹² in Dios la jée¹ mo gajné¹ i 'e cón² cwáain¹ 'ii-o. Caan¹ mo tún¹ gatyée² 'e joongi née² 'e coon¹³ on mo gangíi² jiin¹ in do. **42** Joon gasii¹ in jna'a sii¹³ i' tsá² 'e Dios gatyée¹ i 'in Jesús lo 'e jmá¹ 'ii²¹ tya' tsá² jiin¹ lagi 'in nijúin¹. **43** Joongi ca la jée¹ mo jilee²¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² tya' Dios gajin² o xiiala líi¹ Jesús 'e jilee²¹ 'in jai² líi² 'ii 'iin² mo tsaa² tya'a coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹ o.

'Ii²¹ mo Espíritu Tyú² la 'in jo seein²¹ Israel

44 Faa²¹ gi Tú³ siin¹² in mo gajó² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'e ga'í² almas tya' jilee²¹ 'in nuu¹ un júu³ tya'a do. **45** Líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² Israel 'in jo¹ líi² 'in gajalín² coon¹³ Tú³ do. La ga'í² Espíritu tya' Dios alma tya' tsá² Israel do-o la joon jon niga'í² Espíritu tya' Dios tya' 'in jo seein²¹ joon. **46** Nu¹ o faa²¹ 'ido jmíi¹ xiia' joon gauntyúi¹ Dios jmai² coon¹³ júu³ tya'. **47** Joon gajin² Tú³:

—¿Ti lí² jo cwoo²¹ o' saai¹ 'in tsá² lo jmii²¹ tsu niga'ii²¹ mogi Esíritu Tyú² la ga'ii¹³ na'?

48 Joon gatyu² to² gasaai¹ 'ido jmi²¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesús. Mo ngayuui¹³ joon, joon gami²i Tú³ wa'a jaain²¹²ta 'ido coon²¹ tún² jmi²¹² coon¹³on.

Jmaa¹²a Tú³ tsá² 'in jai² líi² néei¹ Jerusalén júu³ jilaa²¹ 'e nigalí²

11 1 Ganúu²un 'in apóstoles coon¹³ 'in tsaru¹u' catyaa² néei¹ Judea 'e niga'ii²¹mo júu³ tyú² tya' Dios cagi 'in jo seein²¹ Israel. 2 Mo gacwai² Tú³ Jerusalén 'inlíi¹³ tsá² Israel 'in jai² líi² ga'láa² 'wii²¹² unngii¹i:

3 —¿'Ee li' gatyí²a tyatya³a júu³ coon¹³ 'in tsá² jo seein²¹ Israel? Joongi gatyatyee²¹'e coon¹³on.

4 Joon ga'láa² Tú³ 'wii²¹² gatyaa¹ júu³ la jilaa²¹a 'e nigalí² do ca la nifu. Joon gajin²in:

5 —Do-o taan¹na Jope do. Joon la jiin¹³ foo¹³na Dios do-o gamóo³oo coon²¹ li². Coon²¹ li² 'e li la li coon²¹ 'mi² taa²¹. Gamóo³oo jgó² si'ñúu¹u' ji tyún² tyuui¹³. Joon gacwá² tí² tyani³ii. 6 Mo gajó³øø coon²¹ tún² li' tsi, joon gamáa¹na jileei²¹ nii² joo'nuu²¹ 'in tyúi¹ tiin¹³ 'in gó². Joongi máa¹na mi²¹ coon¹³ 'in sá² cwáa¹. 7 Joongi ganúu³uun coon²¹ júu³ 'e jin²: “Ráan²un, Tú³. Jngaai¹³ 'in joo²¹ lo joongi cøø²¹xu'.” 8 Pe joon gafo³oo: “Jo lí² døø¹³øø 'elo, Ñu², tsu jiin¹³ cafu jo mo gatoo¹³ 'óo³oo jilaa²¹ 'e gó² 'e jo tíi² dø¹ tsá² Israel.” 9 Joon gajin² 'e júu³ do sii²¹i jna tún¹: “Jilaa²¹ 'e untyúi¹ Dios jo foo¹³o 'e gó².” 10 La joon galí² 'ni¹ naa¹³. Joon mo ngayuui¹³ joon gasoo² fu ñu²fú². 11 La 'ii²¹² joon gatyaliin² gaai²¹ tsañuu¹ 'in 'naai¹ jna 'e 'nú¹ li tyíin¹na do. Nijalíin² fuu²¹ Cesarea. 12 Joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios gasii¹mo jna 'e gangóo¹oo coon¹³ 'in tsá² do jo cu²-tsii. Joon ngalíin²mo ji jñúui² tsaru¹u' no. Joon jile¹oo'o ngatoo²¹o'o tsi inuu tya' 'in tsá² do. 13 Joon 'in tsá² do gatyaa¹ júu³ la li 'e ganii²¹ jaain²¹ ángel 'in siin¹³ tyaní¹i. Joon gasii²¹ 'in ángel do 'ii: “Sii¹in jaain²¹ gái¹ tsá² tyi'i fu 'e fuu²¹ Jope do. Tsate²du jaain²¹ tsá² sii²¹ Simóoi¹³, 'in sii²¹o jon Tú³. 14 Joon 'ii 'in 'e² 'naa' xiiala taan²¹²naa' coon¹³ Dios coon¹³ jileei²¹ tsá² taai inuu tyi'i.” 15 Mo ga'láa² 'wii²¹² gafo³na joon gajó² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Gaí² li licaan²¹na'a do. Joon 'ii²¹mo jileei²¹ 'in néei¹ inuu do la lí² mo ga'ii²¹in alma tyijna' la mo 'wiin²¹². 16 Joon gati²-tsi la lí² 'e gajin² Ña'ñu¹u': “E jo¹o 'e Wó³-o gasaai¹ tsá² jmi²¹ jiin¹³ coon¹³ jmi²¹ pe Dios icwoo¹²i 'naa'gii' 'in Espíritu Tyú² tya'a wa'a ngi¹ coon¹³ 'naa'.” 17 Pe wana gacwo¹ Dios 'ii la lí² 'e nigacwo¹o jna' 'in nigajo¹ líi² Ña'ñu¹u' Jesucristo, ¿iin líi¹na 'e fo³oo 'laa²¹ tya' Dios? —jin² Tú³.

18 Mo ganúu²un 'in tsá² jo¹ líi² néei¹ fu Jerusalén do gajaan¹an tii². Joon gacwo¹o 'maai¹³ Dios gajin²in:

—¿Ca-gi 'in jo seein²¹ Israel Dios nigacwo¹o coon²¹ 'ii²¹ 'e lí² jaa²¹a-tsi joon 'e tiin¹³mo!

'In jai'² líi'² 'in seein'²¹ Antioquía

19 Mo ngayuuui'¹³ gajngaa'¹³i tsá'² Tée'¹³ ga'láa'² 'wii'²¹² ga'óø'¹i 'in catyaa'²gi 'in tsáai'¹-tsi Dios. Joon 'inlíi'¹³ gacwiin'¹in fu Fenicia. 'Inlíi'¹³gi gacwiin'¹in fu Chipre joongi Antioquía. Joon do-o ga'láa'² 'wii'²¹² cwoo'¹o júu'³ tyú'² tya' Dios jiin'¹³ tsá'² Israel. **20** Pe 'inlíi'¹³ 'in jai'² líi'² tsá'² seein'²¹ Chipre coon'¹³ Cirene gangalín'² fu Antioquía. Do-o ga'láa'² 'wii'²¹² cwoo'¹o júu'³ tyú'² tya' Na'ñu'¹u' Jesús. **21** Ca-gi 'in jo seein'²¹ Israel gacwoo'¹o. 'Áa'¹mo gauncoon'¹³ Na'ñu'¹u' 'ii. Joon la joon fúu'¹mo galijai'² líi'². Joon ga'láa'² 'in tsá'² do 'wii'²¹² tsaa'¹-tsi Na'ñu'¹u'.

22 Mo ganúu'²un 'in jo'¹ líi'² 'in néei'¹ Jerusalén 'e júu'³ lo gasii'¹in jaain'²¹ tsá'² sii'²¹ Bernabé 'in gangó'¹ fu Antioquía. **23** Mo gatyía'¹ Bernabé do gacón'² cwáai'¹ 'e Dios gajmaa'¹a jilaa'²¹ 'e ganúu'²un 'e galí'² do. Joongi galijløø'¹³mo. Joon ga'íi'² júu'³ Bernabé jileei'²¹ 'in tsá'² do cwotyia'²-tsi ce caain'²¹-tsi Na'ñu'¹u'. **24** Tsá'² tyú'¹mo 'in Bernabé do. Ja'²mo líi'² Jesús. Joon galinu'¹³un 'in Espíritu Tyú'² tya' Dios. Joon la joon líi'¹ fúui'¹ tsá'² gatsa'²-tsi júu'³ tya' Jesús.

25 Mo ngayuuui'¹³ jon gangó'¹ Bernabé fu Tarso. Nga'nee'¹³i jaain'²¹ tsá'² sii'²¹ Saulo. Mo gatsee'²¹i joon gatøø'¹ø fu Antioquía. **26** Joon do-o gateen'¹-in la tøøi'² coon'²¹ jiin'²¹ jee'²¹² 'in tsá'² jai'² líi'² do. Do-o ga'e'²e fúu'¹mo tsá'². Joon fu Antioquía do-o ga'láa'² 'wii'²¹² 'e galisii'²¹ 'in jai'² líi'² Cristo, cristianos.

27 Jee'²¹² jmií'²¹² lo-o 'inlíi'¹³ 'in cwo'¹ júu'³ tyú'² tya' Dios ga'woo'²i Jerusalén. Joon ngalín'² fu Antioquía. **28** Joon jaain'²¹ jee'²¹² 'ii, 'in sii'²¹ Agabo, gajmaa'¹a siin'¹²in jee'²¹² la 'oo'²¹ tsaru'¹u' néei'¹ do. Joon coon'¹³ 'ii'²¹ tya' Espíritu Tyú'² tya' Dios gafaa'²¹a ijó'¹ goon'²¹ 'oo'² la tøøi'² ni cwoo'¹³ juncwii'²¹. La joon galí'² jiin'²¹ mo gatyu'² røøi'¹³ Claudio to'². **29** Joon 'in tsá'² jai'² líi'² 'in néei'¹ fu Antioquía do gaun'ii'²¹i júu'³ 'e uncoon'¹³on tsaru'¹u' 'in néei'¹ Judea. Joon cwo'¹o la jaain'²¹ la jaain'²¹ jiin'¹³ ti lí'² lii'¹i. **30** La joon gajmaa'¹a. Joon gasiin'¹²in 'e cuu'² do coon'¹³ Bernabé coon'¹³ Saulo.

Jngaa'¹²mo tsá'² Jacobo joongi taain'¹ tsá'² Tú'³ 'nuñí'³

12 **1** Jee'²¹² jmií'²¹² joon ga'láa'² Herodes 'wii'²¹² ga'óø'¹mo 'inlíi'¹³ 'in jai'² líi'². **2** Joongi gatyu'² to'² 'e gajngaai'¹² tsá'² Jacobo ruu'²¹i Wó'³ coon'¹³ ñí'³. **3** Mo galili'¹³i 'e gatí'²-tsi tsá'² Israel 'e gajmaa'¹a do joon gasaan'¹²in Tú'³. Jilaa'²¹ 'elo galí'² la 'ii'²¹² 'e gatí'² jmií'²¹² mo gø'² tsá'² 'iñi'¹ 'e jo tyiian'² jeei'¹. **4** Joon gatyu'² Herodes to'² 'e 'aa'¹i tyún'² poo'²¹² 'láa'² Tú'³ do. La coon'²¹ poo'²¹² tí'¹ tyúuin'² 'láa'² do. Joon gataan'¹in Tú'³ do 'nuñí'³. Do-o ga'aa'¹ 'láa'² do 'ii. Líi'²i Herodes itsajée'¹i Tú'³ fu tyani tsá'² Israel mi ngíi'² cwaa'²¹ jmií'²¹². **5** La joon líi'¹ tyú'² sijníi'¹³ Tú'³ 'nuñí'³. Pe 'in jai'² líi'² líi'¹ fee'¹i Dios 'wii'²¹² tya' Tú'³ do.

Dios tyii¹in Tú³ 'nuñí³

6 'E 'woo¹ joon la nu'gi jmií²¹² 'e ityii¹in Herodes Tú³ 'e tsajée¹i tyani tsá² Israel raan¹mo Tú³ jee²¹² gáí¹ 'lása² do. Do-o raan¹in cwuu²¹i siñúu¹³mo coon¹³ cadenas. Joon 'inlí¹³gi 'lása² do téen²mo 'oo² 'nuñí³ do. 7 La tsifu joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel 'in gasii¹in Dios. Joon gajná² joo²¹ tsi 'nuñí³ do. Joon 'in ángel do ga'lii²¹i moo'wó¹ Tú³ do. Joon gaunjnaa¹a-tsi Tú³ do. Joon gajin²in sií²¹i 'ido:

—Jmoonno ráan²un.

Tsifu joon gaxuu²¹ cadena 'e 'ñúu¹u cwoo²¹o Tú³ do. 8 Joon gajin² 'in ángel do:

—Jmoonno 'núu² tuu¹u. 'øø¹³ mii¹³i no.

Mo ngayuui¹³ gajmaa¹a Tú³ jilaa²¹ 'elo gajin² ángel sií²¹i 'ii:

—Jmoonno tyán² 'mi'jñu¹u joon na¹ coon¹³ jna.

9 Joon gacwo'íi¹ Tú³ caluu coon¹³ 'in ángel do. Jiin¹³ jon' líi² jo¹ jilaa²¹ 'e gajmaa¹a 'in ángel do. 'Áai¹gi galí²i 'e lawa'a coon²¹ 'e cií¹o.

10 Joon gangí¹mo lí téen²in 'in 'lása² nifu. Joon la joon gangí¹mo lí ti tún². Joon la joon gatyaliín²mo lí si² jni'nú¹ do lí gasuui²¹ 'ooa'nú¹. Joon 'e jni'nú¹ do lí¹ jmai² ñí³. Joon mo gatyaliín² 'ooa'nú¹ do, ña'a ganó¹. Joon ga'woo²¹mo. Joon ngaliín² caan²¹mo coon²¹ sii¹³xu. Joon gatúu²mo 'in ángel do 'ii. 11 Mo galili¹³i Tú³ 'e la ja²mo jilaa²¹ 'elo joon ga'í¹-tsi:

—No-gi jo¹ líi²na 'e nigasii¹in Ña'ñu¹u' ángel tya'a 'e galaai¹ jna tyani Herodes do joon jilaa²¹gi 'e la mo 'iin²¹²in tsá² Israel jmee²¹i jna.

12 Jmai² 'edo-o 'í¹-tsi Tú³ gangaa¹²i fu tya' María sáa³ Wó³, 'in sii²¹o jon Marcos. Do-o lí licaain²¹ jileei²¹ 'in nigafaa²¹ júu³ tyú² 'wii²¹² tya'a.

13 Mo gapoo²¹ 'ooa'nú¹ do joon gajó² jaain²¹ simí² sii²¹ Rode. Ngajó² 'iin do. 14 Mo galicwii¹i jmií¹ tya' Tú³ do jo ganá¹ 'ooa'nú¹ do. Joon ga'ii²¹ jløø¹³mo cwiin¹in gajmaa¹²a tsá² catyaa²gi do júu³ 'e Tú³-u siin¹²in 'ooa'nú¹ do. 15 Pe 'in tsá² do gasii²¹i 'ii:

—¡Tsá² caa²¹²mo 'nu!

Pe la jin²o jin²in 'e jo¹o siin¹² Tú³. Pe joon gajin² 'in tsá² do:

—Jon' Tú³ 'in siin¹² ca'nú¹ do. Ángel tya'o do.

16 La 'ii²¹² joon siin¹²o Tú³ poo²¹ 'ooa'nú¹ do. Joon mo ganá¹ 'ooa'nú¹ do joon gajó²mo gafoo¹mo. 17 Pe Tú³ do gajmaa¹a coon²¹ lí² coon¹³ cwoo²¹o 'e jo cwota¹³ tsá² do mii¹³. Joon gatyaa¹ júu³ xiiala galaa¹i 'in ángel do 'ii tsi 'nuñí³ do. Joon gajin²in:

—Sii¹³ Jacobo coon¹³ tsaru¹u'.

Joon gacwo'íi¹ Tú³. Gangó¹ fu lí xii'a.

18 Mo gajná² jmií²¹² do ganá¹ 'goo²¹ jiin¹³ la 'oo²¹ jee²¹² 'in 'lása² do tsu jo ñii¹i 'ee galí² coon¹³ Tú³ do. 19 Joon gatyú² Herodes to² 'e 'naa²¹mo 'ido. Pe mo jo gatsee²¹i gajmaa¹a cwáain¹ tya' 'in 'lása² do. Joon

gatyu² to² ijúun² mo 'ido. Pe mo li ciin²¹ xu joon gacwo'í¹ o Herodes coon²¹ li sii²¹ Judea. Joon ngacwaa¹ a coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cesarea.

Xiiala mo gajúin¹ Herodes

20 'In tsá² seein²¹ Tiro coon¹³ Sidón 'ná²-a tsaláa¹ 'e dø¹ø fu li tyu² Herodes to². Pe gatí² 'nii²¹-tsi Herodes tya' 'in tsá² do, 'wii¹³ la joon 'iin²¹² 'in tsá² do ilisá² 'ii²¹ røø²¹. Joon gajaan²¹ an cuu² tya' jaain²¹ tsá² 'in 'oo¹ to² tya' Herodes do 'e 'ido-o faa²¹ o 'wii²¹² tya'a. **21** Joon tyu² Herodes do to² 'in tsá² do ilicaain²¹ coon²¹ jmií²¹². Joon mo gatí² 'e jmií²¹² joon, joon ci¹ Herodes siin¹³ røøi¹³. Joon gacwó² o 'áan³ tya'a. Joon gacwo¹ o 'in tsá² do cwú¹. **22** Joon ga'láa² 'in tsá² do 'wii²¹² faa²¹ a tá²:

—j'In tsañuu¹ 'in faa²¹ no jon' tsá² no, Dios no! —jin² 'in tsá² do.

23 Joon 'wii¹³ nigaunfee¹ mo 'ña'a tyani Dios, jo mo gauntyúi¹ Dios, gajó² jaain²¹ ángel tya' Dios Jmii²¹. Joon gajmaa¹ a galitsaa¹² a Herodes. Joon gajuun¹ in Herodes do. Gagøø²¹ joo¹³ 'ii.

24 Joon la joon líi¹ nganii¹³ júu³ tyú² tya' Dios.

25 Mo gatséi¹ to² tya' Bernabé coon¹³ Saulo ga'woo²¹ mo Jerusalén do. Ngaliin¹ mo tún¹ fu Antioquía coon¹³ jaain²¹ 'in sii²¹ Wó³. Sii²¹ o jon Marcos.

'Láa² Bernabé coon¹³ Saulo 'wii²¹² tsalíin² tsacwoo¹ júu³ tyú² tya' Jesús

13 **1** Jee²¹² 'in jai² líi² néei¹ fu Antioquía do-o seein²¹ 'inlíi¹³ 'in cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios joongi 'e² e tsá². Jaain²¹ jee²¹² 'ii sii²¹ Bernabé jaain²¹ gi sii²¹ Simón, 'in sii²¹ o jon Negro. Jaain²¹ gi sii²¹ Lu³, 'in seein²¹ fu Cirene. Jaain²¹ gi sii²¹ Manaén, 'in gacwaain²¹ caain²¹ coon¹³ Herodes. (Herodes do-o gatyu² to² coon²¹ li sii²¹ Galilea.) Joon jaain²¹ gi 'in sii²¹ Saulo. **2** Joon coon²¹ jmií²¹² la 'ii²¹² faa²¹ a 'in tsá² do júu³ tyú² jmoo¹ o taa²¹ a jo mo gøø²¹ø. La 'ii²¹² joon gajin² Espíritu Tyú² tya' Dios sii²¹ i 'ii:

—Cwotyíi¹³ naa' Bernabé coon¹³ Saulo ijmáa¹ a to² la li 'e nigafuu²¹² uu —jin² 'in ángel do.

3 Joon gajmaa¹ o taa²¹ a jo gagøø²¹ø 'in tsá² do ca mo ngayuui¹³ gafaa²¹ a júu³ tyú². Joon 'in tsaru¹ u' do ga'í² cwoo²¹ o mootyi² Bernabé coon¹³ Saulo. Joon coon¹³ 'e la joon ga'i¹ o júu³ ruu²¹ i.

Cwo¹ apóstoles júu³ tyú² tya' Jesús fu li sii²¹ Chipre

4 La joon gasii¹ in Espíritu Tyú² tya' Dios 'ii. Ngaliin² fu Seleucia. Mo gatyaliin² do-o joon ngatáa¹ i tsi coon²¹ barco. Joon gatyaliin² coon²¹ 'wó² roon¹ tún² tsa¹ jmiñi¹³ sii²¹ Chipre. **5** Mo gatyaliin² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Salamina ga'láa² 'wii²¹² cwoo¹ o júu³ tyú² tya' Dios tsi inuu cwo¹ sinagoga si² do. Joon ngóo¹ coon¹³ on jaain²¹ 'in sii²¹ Wó³ 'e uncoon¹³ 'ii. Ngii¹ i la caain²¹ do. **6** Joon gatyaliin² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Pafos. Joon

do-o gatsee²¹i jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Barjesús. Tíi²i júu³ loo¹. Coon²¹on tsá² too², gajin²in 'e 'ii-o cwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios. 7 'In tsalaai¹ do tyíin¹in coon¹³ jaain²¹ 'in tyú² to² sii²¹ Sergio Paulo. Jaain²¹ tsá² jmii¹-tsi 'in Sergio do joon gatyú² to² 'e gajó² Bernabé coon¹³ Saulo tsu 'iin²¹²in nuu¹un júu³ tyú² tya' Dios. 8 Pe 'in tsalaai¹ do sii²¹o jon Elimas. (Øøi²¹-tsi tsá² sii²¹ Tsalaai¹.) Joon 'in tsalaai¹ do gauntyíi²in Bernabé coon¹³ Saulo tsu jo 'iin²¹²in 'e jo¹ liin¹ Sergio do. 9 Joon 'in sii²¹ Saulo do, sii²¹o jon Poo², sirØøi²¹ Espíritu Tyú² tya' Dios alma tya'a. Joon gajóøi² coon²¹ tún² liili¹. 10 Joon gajin²in sii²¹i Elimas do:

—i'In coon²¹ tsá² too² 'nu-u! Joon 'in 'lii³mo 'nu. 'In 'aa¹ jilaa²¹ 'e tyú² 'nu, joon jmoo²¹o jilaa²¹ 'egó². ¿'Ee li' fu²u tsá² 'e júu³ gó² 'e júu³ tyú² tya' Ña'ñu¹u? 11 Pe la nano-o ilisá² coon²¹ 'ii²¹ tyi'i icwó² Ña'ñu¹u'. Iltiuu²¹u. Jo lí² jóø¹³Ø 'yia²¹ 'íi¹ juncwii²¹ coon²¹ sii¹³xu —jin² Poo² do.

La tsifu joon galituu²mo. Jo jnaa²¹gi coonti. Joon ga'naa¹²i jaain²¹ 'in tsajaa²¹²i 'ii. 12 Galija²mo líi² 'in Sergio do mo ganí²in jilaa²¹ 'elo. Líi¹ ganga'goo²¹-tsi jilaa²¹ júu³ cwáain¹ tya' Jesús.

Poo² coon¹³ Bernabé ngataa²i fu Antioquía li san¹² Pisidia

13 Poo² coon¹³ tsá² coon¹³on ngataa²i tsi coon²¹ barco fu Pafos do. Joon ngaliin² fu Perge 'e náa¹ li sii²¹ Panfilia. Pe do-o gatúu²mo Wó³ 'ii. Joon ganga²mo fu Jerusalén. 14 Mo li ciin²¹gi 'in catyaa² do-gi gangí¹i fu Perge. Joongi tyalín² fu Antioquía náa¹ li sii²¹ Pisidia. Mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngataa²i tsi inuu cwo¹ sinagoga tya' tsá² Israel. Do-o gacwó²o. 15 Joon jaain²¹ tsá² do gauntsáa¹a coon²¹ sii¹³xu li sii²¹ ley tya' Moisés. Jaain²¹gi coon²¹ sii¹³ tya' jí² 'e gajmaa¹a 'in gafaa²¹a júu³ tyú² tya' Dios calii. Mo ngayuui¹³ joon 'in tsafeei¹ tya' cwo¹ do gatyú² to² gajin²in:

—Tsaru¹u, wana 'oo²oo' coon²¹ júu³ tyú² tya' 'in tsá² néei¹ no, lí²-i foo²oo' nano.

16 Joon garoon²on Poo² li tyíin¹, gajmaa¹a coon²¹ li² coon¹³ cwoo²¹o 'e ján² tsá² tii². Joon gajin²in:

—Núu²duu' tsá² Israel joongi jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi Dios. 17 Dios tya' tsá² Israel nigatyii¹²in 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Joon mo gateen¹in li sii²¹ Egipto, do-o gangafúu²mo tsacøøi¹³ tyi' fiin¹³ jo taain²¹²gi goo¹o. Mo la ciin²¹ joon Dios ga'woo²¹mo 'a Egipto do coon¹³ 'ii²¹ tya'a. 18 Joon gacwoo²¹o Dios 'in tsá² do jilaa²¹ 'e 'ná¹ la 'ii²¹² gangii¹ li jo 'in tsá² seein²¹ jiin¹³ la gatséi¹ tunló¹ jiin²¹. 19 Joon ga'in¹ ca la dyía¹ fuu²¹ náa¹ fu li sii²¹ Canaán do. Joon gacwo¹o ji dyía¹ fuu²¹ do 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyi' 'e galí² tya'a. 20 Mo la ciin²¹ joon²¹ gatyú² Dios to² 'e liseein²¹ tsá² jmáa¹a 'ii²¹ jee²¹² 'ii 'in tyú² to² 'ii. La joon galí² ca gatséin¹ tyún² cíein¹³ tsi ca'no³gi cíein¹³ jiin²¹. Ca mo gasii¹in Dios jaain²¹ 'in cwo¹ júu³ tyú² tya'a sii²¹ Samuel. 21 Mo ngayuui¹³ joon gamúu¹i tsacøøi¹³ tyi' jaain²¹ røøi¹³ 'in tyú² to² 'ii. Joon gacwóoi¹ Dios 'ii jaain²¹ røøi¹³ sii²¹ Saúl.

Jóon¹ Cis 'ii. Benjamín sii²¹ 'lhi²¹² tsafeei¹ tya'a. Tunló¹ jiin²¹ gaty^{u2} Saúl do to² lawa røøi¹³. **22** Mo la ciiin²¹ joon gatyii¹ mo Dios 'ii 'e jo 'ee to² tyu²gi. Joon gacwo¹ o 'lhi²¹² David 'e tyu^{2u} to² cwáain¹ tya' Saúl. Joon gajin² Dios: “Ñíi³oo 'e David, jóon¹ Isaí do, jaain²¹ 'in 'i¹-tsi la 'i¹-tsii. Joon 'e 'ii-o ijmáa¹ a jilaa²¹ to² 'e tyu^{3u}.” **23** Jaain²¹ jún² tsaruu²¹ i 'lhi²¹² David do galisii²¹ Jesús. Joon Dios gajmaa¹ a 'e Jesús do 'in jmaa¹ a tiin¹³ tsá² Israel. Jilaa²¹ 'elo nigajin² Dios calii. **24** La nu'gi ijó¹ Jesús gajó² Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹. Joon gacwo¹ o jileei²¹ tsá² Israel júu³ tyú² jin²in: “'E 'ná¹-a sáa¹naa' jmii²¹. Joongi unsí²naa' 'e 'i¹-'oo'.” **25** Tí li jatyéein¹ 'e tyéi¹ to² jmoo¹ o Wó³ joon gajin²in: “Tsá² xee²¹ mo jna jon' jna 'i 'in líi²naa'. Mi yuui¹³ jna ijó¹ jaain²¹gi 'e jiin¹³ jo tí²na jmáa³aa situu²¹na 'e sii¹³ii loo²¹ tsi mii¹i” —jin² Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹.

26 Joon tyaa¹gi Poo² júu³:

—Taru^{1u}, líi¹naa' jún² tya' 'lhi²¹² Abraham coon¹³ jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi Dios. Tyi'naa'oo' 'e júu³ lo tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá². **27** Jileei²¹ 'in galiseein²¹ Jerusalén joongi tsacøøi¹³ tya'a jo ñii¹ 'in Jesús do. Jon'gi 'øøi²¹-tsi júu³ tya' 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios calii fiin¹³ untsáa¹ o júu³ tya' 'ido la coon²¹ mo sóo¹. Joon 'in tsá² do mo ga'ñii¹ Jesús do gauntsiin¹in júu³ tya' 'in gafaa²¹ a júu³ tya' Dios calii. **28** Joon mo jo gatsaa²¹ a jiin¹³ coon²¹ tsaa² tya' 'ido gamii¹ i Pilato wa'a ityu^{2u} to² jnga²mo. **29** Joon la joon mo gatsín¹ jilaa²¹ 'e jin² ni jí² tya' Dios cwáain¹ tya' 'ii. Joon gaxí² a tsá² cuerpo tya'a tsaa' crúu¹³. Joon ga'aa¹ mo tsá² 'ii. **30** Pe Dios gajmaa¹ o 'e gajin¹ o jee²¹² 'lhi²¹². **31** Joon líi¹ 'láai² jmii²¹² gangí² 'in Jesús do gajnéi¹ tyani 'in ningalín² coon¹³ on fu Galilea mo ngóo¹ fu Jerusalén. Joon la joon 'in tsá² do jmoo¹ o júu³ jilaa²¹ 'e ganii²¹ sii²¹ o tsá².

32 'Joon la joon jmoo¹³ o júu³ 'naa' jilaa²¹ júu³ tyú² 'e nigacwo¹ o Dios 'lhi²¹² tsacøøi¹³ tyi'. **33** Joon mo gaunjiin¹ in Dios Jesús coon¹³ 'e joon nigauntsiin¹ mo 'ii²¹ tya'a la lí² 'e nigajin² in sii²¹ i 'lhi²¹² tsacøøi¹³ tyi'. Jilaa²¹ 'elo niganee²¹ e'e. La lí² 'e nigajin² ni jí² tya' Dios. Núu^{2u} li tí tún² salmo: “Yuu²¹ tyia-oo 'nu. Nano-o nicwóo³-oo juncwii²¹ tyi'i”, jin² Dios Jmii²¹. **34** Jin² in jon júu³ tya' Dios: “Icwo³oo 'naa' 'e cwaai³ la lí 'ii²¹ 'e gafuu²¹² uu 'lhi²¹² David.” Coon¹³ 'e júu³ lo-o ga'íi² Dios Jmii²¹ júu³ 'e iunjiin¹ o Jesús jee²¹² 'lhi²¹². Joon 'e jo ixíia²¹ cuerpo tya'a. **35** Jee²¹² salmo xiia' jin² David do sii²¹ i Dios: “Jo icwoo² o 'e ixíia²¹ cuerpo tya' tsá² tyi'i, 'in gatyii¹³ un.” **36** Pe David do-o gauncoon¹³ on tsá² jiin¹³ la mo seein²¹ la lí 'e gaty^{u2} Dios to². Joon mo lí ciiin²¹ gajún¹ mo jon. Ga'aa¹ mo tsá² 'ii. Joon gajgoo²¹ cuerpo tya' 'ido. **37** Pe cuerpo 'e nigajmaa¹ a Dios gajin¹ do jo gajgoo²¹ 'e joon. **38** Taru^{1u}, 'ná¹-a liñí³ii' 'e Dios lí²-i 'iin² tsaa² tya' tsá² 'wii²¹² cwáain¹ tya' Jesús do. **39** 'Wii²¹² tya' 'ii-o jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi 'ii 'iin² mo tsaa² tya'a. Pe jilee²¹ 'in 'iin²¹² in jmá¹ jiin¹³ la to² tyu² Moisés jo 'iin² in tsaa² tya' 'ii. **40** Tíi¹ moo', un'øøi¹ yaanaa'; xuun cwolí² la lí 'e gajin² tsá² gafaa²¹ a júu³ tya' Dios calii mo gajin² in:

41 Jóo²duu' tsá² 'in un²gøøi¹ Dios, tsá² 'goo²¹-'oo' joongi cwojuun²naa'.

Tsu jna-a Dios, joon jmóo³oo coon²¹ to² fee¹ 'e jo jai² ilíi²naa' fiin¹³ jmoo¹³o tsá² 'naa' júu³.

La joon jin² jí² tya' Dios jin² Poo² do.

42 Mo gacwo'íi¹ Poo² coon¹³ tsá² ngi¹ coon¹³ 'e cwo¹ sinagoga do 'in tsá² jo seein²¹ Israel gamii¹i 'e cwo¹ Poo² 'e júu³ do mi ti tún² jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². 43 Mo ngayuui' gatséi¹ 'e sicaain²¹ tsá² 'in taai² cwo¹ do fúu¹mo tsá² Israel gauncaain²¹ coon¹³ Poo² joongi coon¹³ Bernabé. Joongi gauncaain²¹ 'inlíi¹³ tsá² 'in jo seein²¹ joon pe niga'láa²o 'wii²¹² tsáa¹mo-tsi Dios la líi¹i tsá² seein²¹ Israel. Joon Poo² coon¹³ Bernabé ga'íi² júu³ 'e jo 'iin²-tsi xiiala 'neei¹ Dios tsá².

44 Mo gatí² tún² jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² do galicaain²¹ jilee²¹mo 'in tsá² seein²¹ 'e fuu²¹ do 'e janúu² júu³ tya' Dios do. 45 Mo ganí²i 'in tsá² Israel do 'e líi¹ fúui¹ tsá² galicaain²¹ ga'aa¹a tsiwúu¹. Joon ga'láa² 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³ Poo². Joon ga'láa² 'wii²¹² jíi²in Poo².

46 Joon Poo² coon¹³ Bernabé do jo 'goo²¹o coonti gafaa²¹ a jin²in:

—'Naa'-a tíi²naa' nuu²uu' júu³ tyú² tya' Dios nifu tsu tsá² Israel 'naa'. Pe jogi 'iin²¹²naa' cwolín²naa' coon¹³ Dios coonti. Tsu la joon tsáa³oo'o tsacwoo²¹o'o júu³ 'in jo seein²¹ Israel do. 47 Tsu la joon nigatyú² Ña'ñu¹u' to² ni jí² tya'a 'e jin²:

Nigajmé¹na 'nu lawa jí² 'e coo²¹ tyani tsá² taain²¹² fu juncwii²¹.

'Ná¹-a jmaa²a júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² la tøøi² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

48 Mo ganúu²un 'in tsá² jo seein²¹ Israel do 'elo líi¹ gatí²-tsi. Joon ga'láa² 'wii²¹² gajin²in 'e 'áa¹mo tyú² 'e júu³ tya' Ña'ñu¹u'. Joon gali²ja²mo líi² jilee²¹ 'in nigatyiin¹³ Dios. 49 Joon la joon gafaa²¹a tsá² júu³ tyú² tya' Dios la caain²¹ li san² 'e fuu²¹ do. 50 Joon 'in tsá² seein²¹ Israel do gasí²i coon¹³ tsacóøi¹³ 'in tyiin²gi seein²¹ 'e fuu²¹ do coon¹³ 'inlíi¹³ tsamí² tyúí¹ 'in tsaa¹-tsi dioses tya'a 'áai¹ joon coon¹³ la joon ga'láa² 'wii²¹² untyíi²in Poo² coon¹³ Bernabé. Joon gatyíi¹mo 'e fuu²¹ do. 51 Pe Poo² coon¹³ Bernabé ga'wo²o mii²i. Joon gaxu²u' laa²¹ toon²¹² mii²i lawa coon²¹ li² 'e fuu²¹ do 'e nigajmaa¹o coon²¹ 'e gó². Joon ngalín²mo fuu²¹ Iconio.

52 Pe 'in jai² líi² 'in néei¹ Antioquía do líi¹ jløø¹³i, joon røø¹mo 'in Espíritu Tyú² tya' Dios.

Poo² coon¹³ Bernabé taain²¹² Iconio

14 1 Mo gatyaliín² Poo² fu Iconio gangataai² caan²¹mo fu cwo¹ sinagoga. Joon gafaa²¹a coon²¹ júu³ 'in sicaain²¹ do. Joon líi¹ fúui¹ tsá² Israel do coon¹³ tsá² jo seein²¹ joon gaja²mo líi². 2 Pe 'in tsá² Israel do 'in jo jo¹ líi² gajmaa¹a 'e ga'i¹-tsi 'in tsá² jo seein²¹ Israel do jilaa²¹ 'e gó² tya' 'in tsá² jai² líi² do. 3 'Wii¹³ joon líi¹ wóo² gajaan¹an

do. Jo 'goo²¹o. Gacwoo¹o júu³ 'wii¹³ jo cu²-tsi coon¹³ Ña'ñu¹u'. Joon Ña'ñu¹u' gacwoo¹o li² coon¹³ milagro 'e jmoo¹o 'in tsá² do. Coon¹³ 'e la joon litsáa¹mo-tsi tsá² 'e la ja²mo 'iin²¹²mo Dios tsá² la lí² 'e faa²¹a 'in tsá² do. **4** Pe 'in tsá² fuu²¹ do jo cwo¹o júu³ ruu²¹i. 'Inlíi¹³ tsá² faa²¹a tyú² tya' tsá² Israel do joon 'inlíi¹³gi faa²¹a tyú² tya' tsá² tya' Jesús do. **5** Joon 'in jo jo¹ líi² seein²¹ Israel coon¹³ 'in jo seein²¹ joon síi² røø²¹ coon¹³ 'in tsaa'to² do itsají¹i joongi itsatyuu¹²i cuun²¹² 'ido. **6** Pe mo galili¹³i Poo² coon¹³ Bernabé do gacwiin¹o fu Lистра coon¹³ Derbe 'e náa¹ li síi²¹ Licaonia coon¹³ la cu' li' joon. **7** Do-o jon nigacwoo¹o júu³ tyú² tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá².

Tyuu¹³ tsá² cuun²¹² Poo²

8 Fu Lистра do galiseein²¹ jaain²¹ tsañuu¹ 'in jo lí² ngi¹. Do-o tyíin¹in tsu tsá² jluu¹³ ca la mo li seen²¹mo. Jiin¹³ coon²¹ naa¹³ jo mo gangii¹i. **9** Joon 'in tsañuu¹ do nuu¹o jilaa²¹ júu³ tya' Poo² do. Joon gajøøi² Poo² do 'ii. Joon galili¹³i Poo² do 'e 'ii-o jo¹o líi² Dios 'e 'lää²mo. **10** Joon gajin² Poo² coon¹³ coon²¹ júu³ tá² líi¹i:

—Røø²¹ síi²¹ tíi¹³i.

Joon 'in tsañuu¹ do gasii²¹o tíi²i. Coon²¹ galíi²i la no-o. Tsifu joon gangi¹o. **11** Mo gani²i 'in tsá² fuu²¹ do jilaa²¹ 'e gajmaa¹a Poo² do joon ga'lää² 'wii²¹² ga'oo¹o coon¹³ jmíi¹ tya' tsá² seein²¹ Licaonia, jin²in:

—¡Dios 'in líi¹ la líi¹ tsá²-a nigajgái¹ fu li saa²¹²an'!

12 Jin²in 'in tsá² do 'e Bernabé do líi¹i dios tya'a 'in síi²¹ Júpiter joongi 'e Poo² do líi¹i dios tya'a 'in síi²¹ Mercurio, tsu 'ii líi¹i 'in faa²¹ do. **13** Joon 'e cwo¹ tya' Júpiter do si' tyan' ti' fuu²¹ do. Joon 'in untsá² do gajajée¹i joo²¹ joongi jilaa²¹ lí³ 'ya²gi li suui²¹ fuu²¹ do. 'I-i coon¹³ 'in tsá² do 'iin²¹²in un'goo²¹o Poo² coon¹³ Bernabé do. Ijngaa¹²i 'in joo²¹ do 'e un'goo²¹o dios tya'a. **14** Pe mo ganúu²un 'in tsá² tya' Jesús do, Bernabé coon¹³ Poo², jilaa²¹ 'elo, ga'lää² 'wii²¹² ga'gii²¹i siin¹³in. Joon ngataai² jee²¹² 'in tsá² do 'oo¹o jin²in:

15 —¡Tsañuu¹! ¿'Ee li' jmoo²oo' la no? ¡Tsá² la 'naa'-a jna'a! Canii² to² nijalii²¹i 'e síi¹³i 'naa' 'e júu³ tyú² 'e tú³oo' jilaa²¹ 'elo 'e jo 'ee to² tí¹. Joon ngí³oo' coon¹³ Dios, 'in seen²¹mo, tsu 'ii gajmaa¹a juncwii²¹. Joongi 'ii gajmaa¹a ni cwoo¹³ coon¹³ jmi'ñi¹³ joongi jilaa²¹ 'e sá² jee²¹² 'ii. **16** La mo jéei¹ gacwoo¹o 'e ngi¹ jileei²¹ tsá² jiin¹³ xiiala 'iin²¹²in. **17** Pe cwoo¹-o li² 'e seen²¹mo coon¹³ jilaa²¹ 'e tyú² 'e jmoo¹o. No síi¹in jmí¹ li saan²¹²an' roo²¹ jilaa²¹ 'e jñii²¹i'. Joon cwo¹o jna' la líin²mo 'e tyú¹na' —jin² Poo².

18 Pe fiin¹³ gacwoo¹o Poo² jilaa²¹ 'e júu³ lo 'in tsá² do 'iin²¹²mogi jngaa¹²in 'in joo²¹ do. 'Iin²¹²in un'goo²¹o 'in tsá² do.

19 Joon gatyaliin² jaain²¹ gáí¹ tsá² Israel 'in néei¹ fu Antioquía coon¹³ 'in néei¹ Iconio. Joon gali¹o gasii²¹i tsá² 'e tyuu¹³mo cuun²¹² 'in Poo² do. La joon gajmaa¹a. Joon gajñuu¹in li' ti' fuu²¹ do. Líi² 'e nijúun²mo 'ido.

20 Pe joon mo galicaain²¹ jaain²¹ gáí¹ 'in jai² líí² do cu' lí' li raain¹ Poo² do joon garóon^{2-o}. Ga'í^{2-o} 'e fuu²¹ do tún¹. Mo gajná² jmií²¹² joon ga'woo²¹ mo coon¹³ Bernabé. Ngaliin² fu Derbe.

21 Mo gacwoo^{1-o} júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá² tya' 'in néei¹ Derbe do líí¹ fúui¹ tsá² gajai² líí². Mo ngayuui¹³ joon ngaliin¹ tún¹ fu Listra coon¹³ Iconio coon¹³ Antioquía. **22** Do-o nigatyaa^{1-tsi} 'in nigajai² líí² li ningaliin¹ do. Gajin² in sii²¹ 'ido:

—'Ná¹-a jai² gi liin²¹ naa' júu³ tya' Jesús. 'Ná¹-a nee²¹ 'e wúu¹ jiin¹³ la joon lí²-i tsatoo^{2-o} li tyu² Dios to² —gajin² Poo² do.

23 Joongi gatyii¹³ mo tsacøøi¹³ 'in tyu² to² jee²¹² 'in jai² líí² la coon²¹ fuu²¹. La jo mo gøø²¹ gafaa²¹ o júu³ tyú² jin² in:

—Ñáñu¹ 'u, uncoon¹³ jileei²¹ tsá² lo tsu nicalija² mo líí² 'nu.

Poo² coon¹³ Bernabé tsataai² tún¹ fu Antioquía 'e náa¹ li sii²¹ Siria

24 Mo ngayuui¹³ gangíi¹ fu li sii²¹ Pisidia gatyaliin¹ li sii²¹ Panfilia. **25** Do-o gacwoo^{1-o} júu³ tyú² fuu²¹ sii²¹ Perge. Joongi tyaliin¹ fu Atalia. **26** Do-o ngataai² tsi barco. Joon ngaliin¹ tún¹ fu Antioquía li ga'láa² 'wii²¹² 'ee¹ júu³ tyú². Mo ga'woo²¹ 'e fuu²¹ do nifu jileei²¹ 'in jai² líí² Dios do nigami^{1-o} Dios, 'in 'iin²¹² in tsá², 'e uncoon¹³ on Poo² coon¹³ Bernabé jilaa²¹ to² 'e nigaun'yee¹ mo nano. **27** Joon mo gatyaliin¹ fu Antioquía do gauncaain²¹ jileei²¹ 'in jai² líí². Joon Poo² coon¹³ Bernabé gatyaa¹ júu³ ce jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a Dios li ngaliin². Gajin² o xiiala gajmaa¹ a Dios 'e gajo^{1-o} líí² 'in jo seein²¹ Israel. **28** Joon Poo² coon¹³ Bernabé gajaan¹ an coon²¹ sii¹³ coon¹³ 'in tsá² jo¹ líí² néei¹ do.

Mo gangóo¹ Poo² li licaain²¹ tsaru¹ 'u' Jerusalén

15 **1** Jee²¹² jmií²¹² joon 'inlíí¹³ tsá² ga'woo²¹ 'i fu Judea. Mo gatyaliin² Antioquía do ga'láa² 'wii²¹² 'e² 'in jo¹ líí² do 'e 'ná¹ jmáa¹ 'a 'ido jiin¹³ la tiisi² to² 'e nigatyu² Moisés. Jiin¹³ la joon lí² tiin¹³ mo tsá². Líí¹ jo cwo¹ Poo² coon¹³ Bernabé júu³ ruu²¹ 'i coon¹³ 'in tsá² do. **2** Pe Poo² coon¹³ Bernabé galisá² 'ii²¹ tya'a coon¹³ 'in tsá² do 'e 'ii-o coon¹³ 'inlíí¹³ catyaa² do itsaliin¹ Jerusalén tsafee¹² 'in apóstoles néei¹ do coon¹³ 'in tsacøøi¹³ tya' 'in jai² líí² do cwaain²¹ tya' 'e júu³ do.

3 Joon 'in jai² líí² fu Antioquía do ngóo^{1-o} 'ii¹ 'i júu³ Poo² coon¹³ 'in catyaa² do. Joon gangíi¹ la caain²¹ fuu²¹ náa¹ li sii²¹ Fenicia coon¹³ Samaria. Li ngaliin² do gatyaa¹ júu³ 'e xiiala nigatuu²¹ 'in jo seein²¹ Israel tií² tsáai² tya'a joon gatsa² a-tsi Dios. Joon jileei²¹ 'in jai² líí² líí¹ jløø¹³ 'i mo ganúu² un 'e cwáain¹ lo.

4 Mo gatyaliin² Poo² coon¹³ Bernabé fu Jerusalén 'in tsá² 'in jai² líí² néei¹ do coon¹³ apóstoles coon¹³ tsacøøi¹³ ga'ii²¹ mo 'ii. Joon Poo² coon¹³ Bernabé do gatyaa^{1-o} júu³ xiiala nigajmaa¹ a Dios 'wii²¹² tya'a li ningaliin² do. **5** Pe 'inlíí¹³ tsá² fariseos 'in nigajai² líí² gajmaa¹ a siin¹² in joon gajin² in:

—Jileei²¹ 'in nijai² líi² 'in jo seein²¹ Israel 'ná¹-a jmáa¹ a jiin¹³ la to² tyu² Moisés.

6 Joon galicaain²¹ jileei²¹ apóstoles coon¹³ tsacøøi¹³ do 'e lí² 'i¹du-tsi 'e júu³ lo. **7** Mo ngayuui¹³ gatya¹ coon²¹ júu³ cwaa²¹ garóon² Tú³ li tyiin¹in joon gajin²in:

—Tсарu¹u, ñí²-i 'naa' 'e ningóo¹on coon²¹ sii¹³ mo gatyii¹³in Dios jna jee²¹² 'naa' 'e cwóo³oo júu³ tya' xiiala 'e tiin¹³ tsá² tya' 'in jo seein²¹ Israel. Joon lí² ja²mo líi². **8** Joon Dios, 'in ñi¹ jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi tsá² nigacwóo¹o lí² 'e niga'ii²¹mo 'in jo seein²¹ Israel. Nigacwo¹o 'in Espíritu Tyú² tya'a la li 'e nigacwo¹o jna'. **9** Coon²¹ røø²¹ líi¹na' tyani Dios lagi 'ii. Gauntyú¹mo Dios 'ii mo galijai² líi². **10** Joon nano, ¿'ee lí² jo jo¹ líi²naa' tsá² Israel jilaa²¹ 'e nigajmaa¹ a Dios? Cwoo²oo' coon²¹ to² 'ii²¹ 'e jo lí² jmáa¹a. Ca 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyi' coon¹³ jna' jo mo gali¹i'. **11** Lí² cii¹²i nitiin¹³mo' jiin¹³ la lí² 'e nigatiin¹³ 'in tsá² catyaa² do. Jo 'ee gacfiin² tyi'. Untiin¹³mo Ña'ñu¹u' Jesucristo jna' tsu 'wii¹³ 'iin²¹²mo jna'.

12 Mo ngayuui¹³ joon jmai² 'in gajaan¹an tii². Joon ganúu²o la 'ii²¹² tyaa¹ Bernabé coon¹³ Poo² júu³ jilaa²¹ lí² coon¹³ milagro 'e nigajmaa¹ a Dios jee²¹² 'in jo seein²¹ Israel do. **13** Mo ngayuui¹³ gafaa²¹ a joon gajin² Jacobo sii²¹i 'in tsá² sicaain²¹ do:

—Tсарu¹u, núu²duu' júu³ tyiia: **14** Simóoi¹³ Tú³ lo nigatyaa¹ a coon²¹ júu³ xiiala nigatyii¹³in Dios nifu 'in jo seein²¹ Israel 'e galitsáa¹mo-tsi 'ii. La joon galíi¹mo tsá² tya' Dios. **15** Jilaa²¹ 'elo li la li 'e gatón¹ mo'jí² tya' 'in gafaa²¹ a júu³ tyú² tya' Dios calii. La nigajin² ni jí² tya' Dios:

16 Yiia²oo tún¹ mi tyá² jilaa²¹ 'elo.

Jon jmaa¹³oo tún¹ 'nú¹ David 'e nisicíi¹³ no.

Un'mii²mo jilaa²¹ 'e sá²gi joon isaa¹³oo, jin² Dios.

17 Joon la joon jileei²¹ 'in seein²¹gi lí²-i 'naa²¹i Ña'ñu¹u' Dios.

Joon jilee²¹ tsá² jo seein²¹ Israel 'in nityi²na lí²-i fee¹i jna.

18 Ca la mo jée²mo Dios gajmaa¹ a júu³ jilaa²¹ ijmáa¹a.

Jin² jí² tya' Dios jin² Jacobo.

19 Faa²¹gi Jacobo jin²in:

—'Wii¹³ joon, tsaru¹u, la lo-o líi²na: 'E tyú²gi wa'a jo untyí²ingi' 'in jo seein²¹ Israel 'in nigatú² tii² tsáai² tya'a joon nigatsáa¹-tsi Dios.

20 Liin¹mo wa'a jiin¹³ 'e táan³a' ni jí² 'e jo lí²-i dø¹ø 'uunñi² 'e nisii²¹ tsá² tyani dioses tya'a. Joongi jiin¹³ coon¹³ 'oo²¹o lí² cwui²¹ tsá². La joongi 'oo²¹ tsá² jiin¹³ coon¹³ ñuu¹ tya'a. Joongi jo lí² dø¹ø ngú¹ joo²¹ 'in nigawuui²¹ tyí², jon'gi jmi¹ lí²-i dø² tsá². **21** Tsu ca mo líi² la coon²¹ mo tí² jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e²e tsá² inuu cwo¹ sinagoga la coon²¹ fuu²¹ jiin¹³ ley tya' Moisés —jilaa²¹ 'elo gajin² Jacobo.

22 Joon la joon 'in apóstoles coon¹³ 'in tsacøøi¹³ coon¹³ 'in jai² líi² do galisá² 'ii²¹ 'e tyii¹³in jaain²¹ gáí¹ jee²¹² 'ii 'e síi¹in fu Antioquía coon¹³ Poo² coon¹³ Bernabé. Joon gatyii¹³in Judas 'in sii²¹o jon

Barsabás, coon¹³ Silas. 'Ii jaain²¹ 'in tyiin²gi jee²¹² 'in tsaru¹u' do.

23 Joon coon¹³ 'ii-o gasii¹in 'e jí² do. 'E jí² do jin² la lo:

“Aa²¹²moo' faa¹³ jna'a. Jna'a, apóstoles tya' Jesús, coon¹³ tsacøøi¹³, coon¹³ 'in jai² líi² catyaa², 'aa²¹²moo' sii¹³i 'i 'naa²¹ jileei²¹ tsaru¹u' 'in jo seein²¹ Israel 'in néei¹ Antioquía coon¹³ 'in seein²¹ li sii²¹ Siria coon¹³ Cilicia. **24** Niganúu²oo'o 'e jaain²¹ gáí¹ tsá² Israel 'in jai² líi² néei¹ Jerusalén nigacwalíin² li seen²¹naa'. Joon nigauntyí²in 'naa'. 'In tsá² do jo gasii²¹²na'a. Niganúu²oo'o 'e coon¹³ júu³ tya'a nigaxé²mo-'oo'. Nigajin²in 'e 'ná¹ 'ii¹³naa' li² 'e nigacwo¹ Moisés. Jin²in jon 'e 'ná¹ jmaa²oo'o jiin¹³ la 'ii²¹ tya'o. **25** Niga'i¹-tsii'i jilaa²¹ 'elo. Joon røø²¹ gasii²¹i 'e tyú² 'e tyii¹³na'a jaain²¹ gáí¹ jee²¹² jna'a 'in jalíin² fu li seein²¹ 'naa' coon¹³ Bernabé coon¹³ Poo² 'in 'iin²¹²na'a. **26** 'Ido-o nigalíin² tóin¹ 'mó¹ 'wii²¹² tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo. **27** Joon sii²¹²na'a Judas coon¹³ Silas ifee¹i 'naa' jilaa²¹ 'e faa²¹ 'e jí² lo. **28** 'In Espíritu Tyú² tya' Dios niga'e²e jna'a joon jna'a nigasii²¹i røø²¹ 'e jo cwoo¹³gi 'i 'naa' coon²¹ to² 'e 'ii²¹-gi. Jiin¹³ 'e tyiin²gi la lí² 'elo. **29** Jo cøø²øø' jilaa²¹ ngú¹ 'e nigasii²¹ tsá² tyani dioses tya'a. Jon'gi jmi¹ cøø²øø'. Jon'gi cøø²øø' ngú¹ joo²¹ 'in júuin² wuui²¹ tyí². Joongi jiin¹³ coon¹³ 'oo²¹²o lí² cwuui²¹ tsá² joon tsamí² jiin¹³ coon¹³ ñuu¹ tya'a lí² cwuui²¹. Wana 'má²aa' jilaa²¹ 'e júu³ lo canii²mo iliseen²¹naa'. Jiin¹³ la joon júu³ tyii'i.”

30 La joon ngataa²mo fu¹ ngaliin¹in fu Antioquía. Mo gatyaliin¹in joon gauncaan²¹mo 'in tsá² jo¹ líi². Joon gacwo¹o 'e jí² do. **31** Mo gajøø²ø 'in tsá² jo¹ líi² do 'e jí² do lí¹ jløø³i jiin¹³ cwáain¹ 'e cwo¹o 'in tsá² do. **32** Judas coon¹³ Silas do tí²¹mo 'e cwo¹ júu³ tya' Dios 'wii¹³ joon gacwoo¹o júu³ 'in tsá² do. Joon lí¹ fúui¹ 'in tsaru¹u' 'in gatyá¹-tsi. **33** Mo gangí²i coon²¹ tún² 'ni¹ jmi²¹² 'in tsaru¹u' seein²¹ Antioquía do ga'í²o júu³ 'e ngaliin¹mo fu li jalíin². **34** Pe Silas do-gi gatyá¹-tsi 'e ján²-o. **35** Poo² coon¹³ Bernabé gaján²o jon fu Antioquía do. 'Ii coon¹³ 'in catyaa² do-gi ga'e²o joongi gacwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios.

Tsacwoo¹ Poo² tún¹ júu³ tyú² tya' Dios

36 Mo liciin²¹ jmi²¹² joon gajin² Poo² sii²¹i Bernabé:

—Tsaa²¹a' tún¹ tsafee¹³na' jileei²¹ tsaru¹u' 'in néei¹ la caain²¹ fuu²¹ li ningalii²¹i cwoo²¹o júu³ tyú² tya' Dios. Tsajøø²¹ø xiiala seein²¹.

37 Pe Bernabé do 'iin²¹²in jée¹i Wó³, 'in sii²¹ jon Marcos. **38** Pe Poo² do gajin²in:

—Áai¹gi tyú² wa'a jo jee²¹²mo', tsu nigatúu²mo jna' Panfilia do. Jo gangóo¹on coon¹³ jna' li ngalii²¹i do.

39 Lí¹ gasí²i 'e ca gajmaa¹a tsá² jmai² tyíin¹ la jaain²¹ la jaain²¹. Bernabé do gatyii¹³in Marcos joon coon¹³ 'ii ngataa²i tsi coon²¹ barco. Joon ngalíin² fu Chipre. **40** La 'ii²¹² joon Poo² do gatyii¹³in Silas. Mo ngayuui¹³ ga'í² tsaru¹u' júu³ gamí¹i tyani Ña'ñu¹u' 'e ngii¹o coon¹³on,

ga'woo²¹mo. **41** Joon gangí¹i fu lí¹ lí sii²¹ Siria joongi Cilicia. Do-o gatyá¹-tsi 'in jo¹ líí² lí la caain²¹.

Timoteo gauncaain²¹ coon¹³ Poo² coon¹³ Silas

16 **1** Poo² coon¹³ Silas gatyaliín² fuu²¹ sii²¹ Derbe coongi lí sii Litra. Joon do-o gatsee²¹i jaain²¹ 'in jai² líí² sii²¹ Timoteo. 'Ii jóon¹ jaain²¹ tsamí² 'in niseein²¹ Israel. Pe jmii²¹gi jon' tsá² Israel. **2** 'In jai² líí² seen²¹ fu Litra coon¹³ Iconio tyú² faa²¹a tya' Timoteo do. **3** Joon gali'in²¹²in Poo² wa'a 'e tsáa¹a Timoteo coon¹³on. Joon 'e jo faa²¹gi tsá² Israel 'laa²¹ tya' Timoteo Poo² do gatyú² to² 'e liín¹ Timoteo 'e lí² circuncisión tya' tsá² Israel, tsu níi¹i tsá² 'e tsá² griego jmii²¹ 'ii. **4** La caain²¹ fuu²¹ lí ngaliín² gajmaa¹a júu³ jiin¹³ la nigajin² jí² tya' 'in apóstoles coon¹³ 'in tsacøøi¹³ 'in néei¹ Jerusalén. **5** Joon gauntya¹-tsi jileei²¹ 'in ni jai² líí². La coon²¹ jmii²¹² gangafúu²mo 'in jai² líí².

Jaain²¹ tsá² seen²¹ Macedonia gajnéi¹ tyani Poo²

6 'In Espíritu Tyú² tya' Dios jo gacwoo¹o 'e tsacwó²o Poo² júu³ tyú² tya' Dios fu co' lí sii²¹ Asia. Joon la joon gangí¹mo la caain²¹ lí sii²¹ Frigia coon¹³ lí sii²¹ Galacia. **7-8** Joon gatyaliín²mo fu tí¹ Misia. 'i¹-tsi 'e tsataa²i lí sii²¹ Bitinia. Pe 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jo cwoo¹o. 'Wii¹³ joon gangí¹mo coon²¹ tsáa¹ co' lí sii²¹ Misia. Joon gatyaliín²mo fu Troas coon²¹ fuu²¹ náa¹ tí¹ jmiñi¹³. **9** Joon do-o ganí²i Poo² coon²¹ 'e canuu²¹ coon²¹ lí². Ganii²¹ jaain²¹ tsañuu¹ 'in seen²¹ lí sii²¹ Macedonia. Siin¹²in joon gamii¹i tyani Poo² gajin²in:

—Na¹ fu Macedonia. Na¹, uncoon¹³ jna'a.

10 Mo ngayuui¹³ ganí²i Poo² 'e lí² lo, jna-a, Lucas gauncaan²¹na coon¹³ Poo² do. Joon gatyaa²¹a'a tyú² tyii¹. Ngalii²¹i fu Macedonia. Tsáa¹mo-tsii¹ 'e la ja²mo Dios nigasii¹in jna'a tsacwoo²¹o'o júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá².

Poo² coon¹³ Silas gatyaliín² fu Filipos

11 Ngatoo²¹o'o tsi coon²¹ barco fu Troas. Joon ngalii²¹i coon²¹ tsáa¹ fu coon²¹ cwoo¹³ tyuun²¹ roon¹ ni jmii²¹ sii²¹ Samotracia. Joon mo gajná² jmii²¹² joon gatyalii²¹i fu Neápolis. **12** Mo ngayuui¹² joon ga'woo²¹o'o gangalii²¹i fu Filipos. Coon²¹ fuu²¹ lí tyú² to² Roma. Coon²¹ fuu²¹ 'e tyiin²gi la caain²¹ lí catyiaa² Macedonia. Do-o gatoon²¹o'on coon²¹ tún² 'ni¹ jmii²¹². **13** Coon²¹ mo sóo¹ jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel ngalii²¹i lí gasuui²¹ fuu²¹ do. Coon²¹ lí tí¹ jmii²¹. Coon²¹ lí licaain²¹ tsá² tsafaa¹²a júu³ tyú². Do-o gayii²¹a'a gacwóo¹³o'o júu³ tyú² 'inlíi¹³ tsamí² 'in nigalicaain²¹. **14** Jaain²¹ jee²¹² 'in tsamí² do sii²¹ Lidia. Lidia do galiseein²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Tiatira. Joon jmoo¹o to² 'ni¹i 'mi² nuu¹ tyú². Nitsáa¹-tsi Dios. La 'ii²¹² nuu¹un 'e júu³ tya' Poo² do Dios gajmaa¹a

'e ga'øøi'²¹-tsi. **15** Joon gasáa²mo jmií²¹ coon¹³ la tøøi² inu tya'a, Mo ngayuui¹³ joon gamii¹i tyanií²¹i'i jin²in:

—Jmaa² fee¹-'oo' pe wana ja²mo líi²naa' 'e tsáa¹mo-tsii Dios, mo¹o' fu tyiia —jin² Lidia do.

Joon gajmaa¹a 'e tyitsaa²¹²mo 'e gajóon¹³o'on.

16 Cafu galí² mo ngalii²¹i'i ti li tsafaa¹³a'a júu³ tyú² gatseei²¹na'a jaain²¹ simí² 'in 'oo¹o coon²¹ espíritu 'e jmoo¹² júu³ tya' 'e unngii¹i tsá². Joon líi¹ jnaa²¹ 'in ñi'fii²¹²i cuu² coon¹³ 'e júu³ jmoo¹²o do. **17** 'In simí² lo ga'láa² 'wii²¹² gangii¹i caluu Poo² joongi caluu²¹u'u. Ga'oo¹o tá² jin²in:

—'In tsá² lo jmoo¹o la to² tyu² Dios, 'in ñii²gi. Joongi tyaa¹ júu³ xiiala lí² tiin¹³ tsá² —jin² simí² do.

18 Jiin¹³ la joon ngii¹i faa¹a la coon²¹ jmií²¹² ce jiin¹³ do-o gata¹gi Poo² nuu¹un júu³ tya' 'in tsamí² do. Joon gajii¹³ ní¹i joon gajin²in sii²¹i 'in espíritu 'yuui² alma tya' 'in simí² do:

—Coon¹³ 'ii²¹ tya' 'e sii²¹ Jesucristo, tyu³u to² 'e júu¹³u alma tya' 'in simí² lo —jin² Poo².

La tsifu joon gacwo'í¹i 'in espíritu gó¹ do.

19 Mo galiñi¹ jileei²¹ ñi'fii²¹i 'in simí² do 'e jo lí²gi jnaa¹a cuu² coon¹³on joon gasaan¹²in Poo² coon¹³ Silas. Joon ngajée¹i tyani tsaa'to² li 'moo¹³ nifu. **20** La joon gatyalfin²mo tyani tsaa'to² 'in jmoo¹o 'ii²¹ nifu. Joon gacwoo¹o tsaa² jin²in:

—'In tsá² Israel lo ngii¹i untyí²in goo²¹²o'. **21** 'Ee¹e jilaa²¹ cwáain¹ 'e jo tii²¹na' jmoo²¹o' tsu tsá² Roma jna' —jin² ñi'fii²¹² 'in simí² do.

22 Joon fúui¹gi tsá² ga'láa² 'wii²¹² faa²¹a 'laa²¹ tya' Poo² do. 'In tsaa'to² do gatyu²u to² 'e gacwó² siin¹³ 'in tsá² do. Joon gapóo¹i coon¹³ sii² 'ido. **23** Mo ngayuui¹³ gapóo¹i liili¹ gataa¹i 'nuñí³. Joon gatyu²u to² 'in tyu² to² 'nuñí³ do 'e tsa'aa²i Poo² coon²¹ tún². **24** Mo ngayuui¹³ ganúu²un 'in tyu² to² 'nuñí³ do jilaa²¹ 'elo gangajée¹i Poo² coon¹³ Silas ti tyani tsi 'nuñí³ do. Joon gato¹o 'mó² luutii²i 'ido.

25 La 'woo¹ tyianúu¹ Poo² coon¹³ Silas do née¹i faa²¹a júu³ tyú² joon ga'øø¹ø 'e un'goo²¹o Dios. Jileei²¹ 'in catyaaí² do 'in taai² 'nuñí³ do nuu¹o jilaa²¹ 'elo. **26** La tsifu joon gajøø²¹ goon 'wó² tá² liili¹. Gadyeei¹³ goon la tøøi² 'nuñí³ do. Fuxu tsifu joon ganó¹ jilaa²¹ 'oo² 'nuñí³ do. Joon gaxuu²¹u jilaa²¹ cadena 'e 'núu¹u cwoo²¹o 'in tsá² taai² do. **27** Mo gajná²-tsi 'in tyu² to² 'nuñí³ do ganií²¹ 'e niganó¹ jilaa²¹ 'ooca'nú¹ do. Líi²i 'e niga'woo¹mo coon²¹ tya¹. Joon gatyii¹ ñí³ tya'a 'e la mo ijngaai¹³ 'ña'a. **28** Joon gafaa²¹a Poo² tá² liili¹ jin²in:

—Xuun¹³ jmeei¹³ wo'o tsu lo-o taan² jna'a coon²¹ tya¹.

29 Joon 'in tyu² to² 'nuñí³ do gamii¹i coon²¹ jí² jneeí². Joon ga'ii²¹ cwiin¹in jleei¹ 'goo²¹o liili¹. Joon gasii²¹i 'wojní¹i tyani Poo² coon¹³ Silas. **30** Joon ga'woo²¹mo 'ido. Joon gaunngii¹i sii²¹i 'ii:

—Tsañuu¹, ¿'ee 'ná¹ jmáa³aa 'e itiin¹³mo?

31 'Ido-gi gañii¹i:

—Cwotya¹-o'o Ña'ñu¹ Jesucristo. Joon la joon tiin¹³ mo'o coon¹³ tsá² inuu tyi'i.

32 Joon gacwo¹o Poo² júu³ tyú² tya' Jesús 'ido coon¹³ jileei²¹ 'in taai² inuu tya' 'in tsá² do. **33** Joon 'woo¹ joon garun²un 'in tyu² to² 'nuñí³ do moo'wó¹ Poo² coon¹³ Silas li icwuu²¹. Joon 'ii coon¹³ tsá² inuu tya'a gasáa²mo jmií²¹. **34** Mo ngayuui¹³ joon gató¹o fu tya'a. Do-o gacwoo¹o 'e gagøø²¹ø Poo² coon¹³ Silas. Joon jløø¹³mo la tøøi² inuu tya'a tsu nigatsáa¹mo-tsi Dios.

35 Mo gajná² 'aa²¹ 'in tsaa'to² nifu do gasii¹in 'ii¹³ tya'a 'e tsa'woo²i 'in taai² 'nuñí³ do. **36** Joon gajin² 'in tyu² to² 'nuñí³ do sii²¹i Poo² do:

—Ningii¹mo 'ii²¹ 'e laa²¹²mo 'naa'. La joon nilí²-i 'woo²¹naa' 'e tyú²-u.

37 Pe Poo²gi gajin²in sii²¹i 'in 'ii¹³ do:

—Cwosii¹³du'u 'in tyu² to² do 'e tsá² Roma jna'a. Tyíia² do nigapóo²i jna'a tyani tsá² fuu²¹. Jo gacón²du 'ii²¹ coon²¹ tún². Joongi gataa¹²i jna'a 'nuñí³. Joon nano-gi 'iin²¹²in laai¹ jna'a 'uuin²¹. 'Ee sa lí² la joon. Ce cwojalín²du yaai do ja'woo²i jna'a.

38 'In 'ii¹³ do ngatya¹ júu³ tyani 'in tsaa'to² nifu do. 'Ido-gi gafoo¹mo mo ganúu²un 'e 'in tsá² Roma 'ii. Joon ngalín²mo gamii¹i wa'a jmáa¹a 'ido fee¹-tsi. **39** Joon ga'woo¹mo 'ido fu 'nuñí³. Joon gamii¹i tyani Poo² coon¹³ Silas wa'a 'woo²¹ tsifu 'e fuu²¹ do. **40** Mo ga'woo²i 'nuñí³ do ngalín²mo fu tya' 'in tsamí² sii²¹ Lidia do. La nu'gi 'e tsalín² ngajøø²¹i tsaru¹u' joon gatya¹gi-tsi 'ido. Joon ngalín²mo.

Gato¹ tsá² mii¹³ fu Tesalónica

17 **1** La caain²¹ tya'i fu¹ li ningalín² Poo² coon¹³ Silas gangíi¹i fuu²¹ 'e sii²¹ Anfípolis coon¹³ Apolonia. Joon mo ngayuui¹³ joon gatyalín²mo fu li sii²¹ Tesalónica. Do-o si² coon²¹ cwo¹ sinagoga tya' tsá² Israel. **2** La jee²¹² 'ni¹ semóo¹ Poo², jiin¹³ la tii² nisi² tya'a, ngóo¹ fu cwo¹ do mo gatí² jmií²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel. **3** Ngatya¹a júu³ joon jo cwo¹o júu³ ruu²¹i coon¹³on. Pe tyú²-u ga'e² tsá² xiiala jin² jí² tya' Dios 'e Cristo 'ná¹-a nii²¹ wúu¹. Joon mi yuui¹³ júun²in 'e 'ná¹-a jiin¹in tún¹. Joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² do:

—'In Jesús 'in fuu²¹²uu 'naa' lo, 'ii jon Cristo, 'in nigasii¹in Dios ijmá¹ tiin¹³ tsá².

4 'Inlíi¹³ tsá² Israel do nigajo¹ líi²i. Joon gauncaain²¹ coon¹³ Poo² coon¹³ Silas. Joon fúu¹mo 'in jo seein²¹ Israel jo¹ galíi²i. Nitsáa¹mo-tsi Dios coon¹³ 'inlíi¹³ tsamí² tyiin²gi. **5** Pe niga'aa¹a tsiwúu¹ 'inlíi¹³ tsá² Israel 'in jo jo¹ líi². Gauncaain²¹ 'ido 'inlíi¹³ tsá² 'lii¹³ soo²¹-tsi 'in ngi¹ jøøi² jee²¹² 'nú¹. Gajmaa¹²a coon²¹ poo²¹² joon gatyaa¹ 'goo²¹ 'e fuu²¹ do. Gangii¹ 'e fuu²¹ do 'naa²¹i Poo² coon¹³ Silas. Joon gangataa²i coon²¹ inuu tya' jaain²¹ tsá² sii²¹ Jasón. **6** Pe mo jo gatsee²¹i Poo² coon¹³ Silas do gajnúu¹ 'in tsá² sii²¹ Jasón do coon¹³ 'inlíi¹³ tsá² jo¹ líi². Ngajée¹i tyani tsaa'to² do joon ga'oo¹o jin²in:

—'In tsañu¹, 'in nigauntyí²in la tøøi² juncwii²¹ nigajalín² li' lo jon, 7 joon 'in Jasón lo niga'ii²¹mo fu tya'a. Jilaa²¹ 'e 'ee¹e 'in tsá² no faa²¹a 'laa²¹ tya' 'in tyu² to² nifu 'in tyíin¹ Roma. Tsu jin²in 'e seen²¹mo jaain²¹ røøi¹³ 'in sii²¹ Jesús 'in feei¹gi lagi 'in tyu² to² Roma.

8 Mo ganúu²un 'elo 'in tsá² do coon¹³ 'in tsaa'to² ga'láa² 'wii²¹² to²o mii¹³. 9 Pe Jasón coon¹³ 'in catyaa²gi do gacwoo¹o cuu² 'e tsáa¹mo-tsi 'in tsaa'to² do 'e i'woo²¹mo Poo² coon¹³ Silas 'e fuu²¹ do. Joon galáa²mo 'ido.

Poo² coon¹³ Silas tsalín² Berea

10 La tsifu joon 'in tsaru¹u' do ga'woo²¹mo Poo² coon¹³ Silas coon²¹ 'e canu²¹. Ngálín² fu Berea. Mo gatyalín² do joon ngálín² cwo¹ sinagoga. 11 Wo²gi-tsi 'in tsá² néei¹ Berea do lagi 'in tsá² néei¹ Tesalónica. Joon lí¹gi 'yaai¹-tsi ga'ii²¹i júu³ tyú². La coon²¹ jmi²¹² gauntsáa¹a júu³ tyú² tya' Dios. Gacón²du cwáain¹ wana 'e jo¹o 'e faa²¹a 'in tsá² do. 12 'Wii¹³ joon lí¹ fúui¹ 'in gajo¹ líi². Jee²¹² 'in nijai² líi² do seen²¹ tsam² tyiin²gi 'in faa²¹a jmí¹ griego. Joon jo¹o galíi² 'inlíi¹³ tsañu¹. 13 Mo galiñi¹ tsá² Israel néei¹ Tesalónica 'e Poo² taan¹in fu Berea cwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios ngalín² ngajmáa² mii¹³. 14 Pe 'in tsá² jai² líi² seen²¹ do la tsifu joon gasii¹in Poo² li ti' jmi²¹ni¹³. Pe joon Silas coon¹³ Timoteo gajaan¹o fu Berea. 15 'In ningalín² coon¹³ Poo² ngajée¹i coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Atenas. Joon cwoliin¹in tún¹ gatyaa¹ júu³ 'e Silas coon¹³ Timoteo 'ná² tsalín² tsauncaain²¹ coon¹³ Poo la jmoono.

Mo taain¹ Poo² fu Atenas

16 La 'ii²¹² jáan¹in Poo² Silas coon¹³ Timoteo fu Atenas do líi¹ faí³ líi¹i. Tsu líi¹ 'láai² nii² dioses 'in tsaa²-tsi 'in tsá² do. 17 Tsu 'wii¹³ joon ngafaa¹²o fu cwo¹ sinagoga joongi coon¹³ 'in catyaa² 'in tsaa²-tsi Dios. La coon²¹ jmi²¹² ngafaa¹²o coon¹³ jilee²¹ 'in taa²i 'moo¹³ do. 18 'Inlíi¹³ tsá² 'in untsáa¹ júu³ tya' coon²¹ poo²¹² 'e sii²¹ epicúreos coon¹³ 'inlíi¹³gi 'in niuntsáa¹ júu³ tya' coon²¹ poo²¹² 'e sii²¹ estoicos gatsee²¹i Poo² joon ga'láa² 'wii²¹² gasíi²i:

—¿'Ee 'e jin² 'in tsañu¹ no? 'Áai¹ tyafø² tyaa¹a 'goo²¹.

'Inlíi¹³gi jin²in:

—La líi¹i 'in tya¹ coon²¹gi júu³ tya' dioses 'in xee²¹mo no.

La lo gajin²in tsu 'wii¹³ Poo² do tyaa¹ júu³ tya' Jesús joongi tya' xiiala galí² mo gajii¹in. 19 Joon 'in tsá² do ngajée¹i Poo² fu coon²¹ li sii²¹ Areópago. Do-o li tii²¹ licaain²¹ mo sá² jilaa²¹ 'e síi¹i. Joon gasii²¹i 'ido:

—Lo-o 'ná² li nii²i'in jilaa²¹ 'e 'múui² 'e tyá²a 'e²e. 20 Fu²u jna'a coon²¹ júu³ 'e jo mo nuu²¹u²¹ jii¹³ coon²¹ naa¹³. 'Ii²¹²oo'o tsáai¹-tsii¹ 'e 'e 'øøi²¹-tsi 'e júu³ no —jin² 'in tsá² do.

21 Tsu jilee²¹ 'in seen²¹ Atenas coon¹³ jilee²¹ 'in jalín² li xiia' 'in néei¹ do canii² 'iin²¹²in 'e nuu¹un si 'e faa²¹a 'e jmai² 'e 'múu²mo.

22 Joon gamaa¹ a Poo² siin¹² in jee²¹² 'in tsá² do 'e fu yu' moo²¹ li sii²¹ Areópago do. Joon gajin²¹ in:

—Núu³ duu' tsá² seein²¹ Atenas. Nicón³ oo cwáain¹ 'e 'áai¹ gi tsáai¹-'oo' jilee²¹ dioses tyii'. **23** Tsu mo ningi³ ii jóø³øø la caain²¹ li un'goo²oo' dioses tyii' joon gatsaa³aa ni altar tyii' coon²¹ júu³ 'e jin²: “Tya' 'in dios 'in jo mo galicwii¹naa'.” Pe 'in dios 'in un'goo²oo' no pe jo cwii¹naa' no 'in lo-gi 'in Dios 'in foo¹³na coon¹³ 'naa'.

24 'In Dios lo fii²¹² juncwii²¹ joongi ni cwoo¹³ juncwii²¹ tsu nigajmaa¹o juncwii²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e sá². Jo seein²¹ 'ido tsi inuu cwo¹ 'e jmoo¹o tsá². **25** Jon'gi sityéen¹ in jmi²¹² jilaa²¹ 'e jmá¹ tsá². Tsu 'ii-o nigacwo¹o jna' jilaa²¹ juncwii²¹ tyi'. 'Ii-o nicwoo¹o tyi² 'e lee²¹e', coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo²¹o' jna' to².

26 'Coon¹³ coon²¹ jmi¹ 'øø²mo gajmee¹i jilee²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹. Joon 'ii gatyü² to² lí²-i liseein²¹ tsá² joongi li icwá² tsá². **27** 'In²¹² in Dios 'e 'naa²¹mo tsá² 'ii. Coon¹³ la joon tyee¹³mo tsá² 'ii tsu jo wíin² seein²¹ Dios li saan²¹ jna' la jaan²¹na'. **28** Tsu 'ii²¹ tya' Dios saan²¹o' joongi ngii²¹i'. Joongi jmoo²¹o' jilaa²¹a. La gajin² 'inlíi¹³ poetas tyii': “Joon¹ Dios jna'.” **29** Wana jóon¹ Dios jna' jo 'i¹-tsi' 'e Dios líi¹i lawa jaain²¹ fii²¹² 'in gajmee¹ tsá² 'ña'a 'in líi¹ cwanáa¹ si cwataa²¹ 'ee si cuun²¹² 'ee. **30** La mo jéei¹ la jo mo ñi¹ tsá² jo mo gajmaa¹a Dios jilaa²¹ 'e jmoo¹o tsá². Pe nano nityü² to² 'e jilee²¹ 'in seein²¹ doñixiia' 'e unsí²mo 'e 'i¹-tsi. **31** Tsu nigatyii¹³ Dios coon²¹ jmi²¹² mi jmáa¹a 'ii²¹ tya' tsá² seein²¹ juncwii²¹. Joon coon²¹ tsáa¹ 'ii²¹ tya'a. Joon ijmáa¹a 'ii²¹ coon¹³ jaain²¹ tsanuu¹ 'in nigatyii¹³ in. Joon la joon gacwo¹ Dios coon²¹ li² mo gaunjiin¹ in 'in Jesús do jee²¹² 'líi²¹² —jin² Poo² do sii²¹i 'in tsá² do.

32 Joon mo ganúu²un júu³ tya' 'e jiin¹ tsá² jee²¹² 'líi²¹² 'inlíi¹³ do gaungøø¹mo Poo² do. 'Inlíi¹³gi gajin²¹ in:

—'E tyü²gi wa'a nuu²¹u' 'e júu³ lo mo coon²¹ tún².

33 Joon gatüü²mo Poo² 'ii. **34** Pe 'inlíi¹³ tsá² do jo gatii² Poo² do. Gajo¹o líi²¹. Jaain²¹ jee²¹² 'in jo¹ galíi² do 'in sii²¹ Dionisio. 'Ii jaain²¹ 'in tyü² to² Areópago do. Joongi jo¹o galíi² jaain²¹ tsamí² sii²¹ Dámaris coon¹³ 'inlíi¹³gi.

Poo² taain¹ fu Corinto

18 **1** Mo ngayuui¹³ joon gacwo¹i i Poo² fuu²¹ Atenas. Joon gangóo¹on coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Corinto. **2** Joon do-o gatsee²¹i jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Aquila, 'in galiseein²¹ coon²¹ li sii²¹ Ponto. La mo jéei¹gixu Aquila do coon¹³ 'oo²¹²o, 'in sii²¹ Priscila, ga'woo²¹i Italia gatyaliin² fu Corinto do. Ga'woo²¹mo do tsu 'in tyü² to² nifu 'in sii²¹ Claudio gatyü² to² 'e 'woo²¹mo jilee²¹ tsá² Israel 'e Roma do. Joon ngafeei¹³ Poo² do 'ii. **3** Coon²¹ to² 'e nijmoo¹o coon¹³ Poo². Jmoo¹-o 'nu'mi² tsu 'wii¹³ joon do-o gajaan¹o joon gajmaa¹o to² coon¹³on. **4** La coon²¹ jmi²¹²mo 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Israel ngóo¹ Poo² fu cwo¹ sinagoga.

Do-o gacwoo¹o júu³ tya' Dios. 'In²¹²in 'e litsáa¹mo-tsi tsá² júu³ tya' Jesús. Gacwo¹o júu³ tsá² Israel joongi 'in jo seein²¹ joon.

5 Mo gatyaliin² Silas coon¹³ Timoteo jalin² fu Macedonia. Poo² canii² gajmaa¹a gacwoo¹o júu³ tyú². Gasii²¹i júu³ coon²¹ tsáa¹ tya' tsá² Israel 'e Jesús do 'ii Cristo 'in sijéen¹in. **6** Pe 'idogi gasii²¹i yaa-i ga'láa² 'wii²¹² faa²¹a 'laa²¹ tya' Poo². Joon Poo² do gajø²ø siin¹³in lawa coon²¹ li² joon gajin²in:

—Tsaa² tyii' yaamoo' 'ejo tiin¹³gii'. Jo tsaa² tyiia tsu líi¹ nigajmáa³oo júu³. La nano-o 'e níi³oo tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

7 Joon gacwo¹fi¹o 'e cwo¹ do. Joon gangaa¹²i fu tya' jaain²¹ tsá² sii²¹ Justo. 'Ii jaain²¹ 'in un'goo²¹ Dios. Tyiin¹in caai¹ cwo¹ do. **8** Joon jaain²¹ 'in sii²¹ Crispo, 'in tyu² to² cwo¹ do, galitsáa¹mo-tsi Ña'ñu¹u' Jesús coon¹³ la tøøi² inuu tya'a. La joon fúu¹mo tsá² seein²¹ Corinto do galitsáa¹mo-tsi mo ganúu²un 'e júu³ tyú² do. Mo gajo¹ líi² gasáa²mo jmi²¹. **9** Joon Dios gasii²¹i Poo² coon²¹ lawa 'e cii¹ jin²in:

—Jo jmáa³a 'goo²¹o 'e cwo³o júu³ tyú². Jo jón³on tii² **10** tsu siin¹³moo coon¹³ 'nu. Joon jo 'in cwéei² saain¹ 'nu jmee²¹i 'nu jilaa²¹ 'e gó². Líi¹ fúu¹ tsá² tyiia 'in seein²¹ 'e fuu²¹ lo —jin² Dios.

11 La joon Poo² gajaan¹o coon²¹ jiin²¹ tsi ca'no¹³ 'e fuu²¹ Corinto do. 'Ee¹e júu³ tyú² tya' Dios jee²¹² 'in tsá² do.

12 Pe la jee²¹² jmi²¹² joon gatyu² Galión to² li sii²¹ Acaya. Joon jee²¹² jmi²¹² joon 'in tsá² Israel do galicaain²¹ gafaa²¹a 'laa²¹ tya' Poo³. Joon ngajée¹i Poo² tyani tsaa'to² 'in tyu² to² do. **13** Joon 'in tsá² Israel do gacwoo¹o Poo² tsaa² tyani 'in tyu² to² do jin²in:

—'In tsañuu¹ lo ngii¹ to² 'e²e tsá² júu³ 'e 'ná¹-a tsá²-tsi tsá² Dios 'e jo 'ee tiisi².

14 Poo² ningóo¹ 'e faa²¹o mo gajin² Galión, 'in tyu² to² do, gasii²¹i tsá² Israel do:

—Tsá² Israel, núu²duu' 'e ifo³oo lo. Wana coon²¹ 'e niga'lee²¹i 'in tsá² lo si coon²¹ tsaa² fee¹ inúu³oo coon²¹ tún² júu³ tyii'. **15** Pe wana jiin¹³ coon²¹ la tiisi² tyii' jiin¹³ la 'oo²¹ yaamoo' unrøø²¹oo' 'e júu³ lo yaamoo'. Tsu jo 'iin²¹²moo jmáa³aa 'ii²¹ jilaa²¹ 'e júu³ lo.

16 Joon ga'woo²¹mo tyitsaa²¹²mo fu caluu. **17** Joon jileei²¹ tsá² 'in faa²¹ jmí¹ griego 'in jo seein²¹ Israel gasaan¹²in jaain²¹ tsá² sii²¹ Sóstenes 'in tyu² to² cwo¹ do. Joon gajmee²¹i tyani 'in tsaa'to² do. Pe coonti jo 'ee gaunjíi²i Galión do.

Poo² gangáa¹³i tún¹ fu Antioquía

18 Wóo²gixu gajaan¹ Poo² do mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo. Mo liciin²¹ joon ga'fi²o júu³ tsaru¹u' do. Joon caan²¹mo ngalíin² coon¹³ Priscila coon¹³ Aquila. Joon fu Cencrea do nigauntsiin¹in Poo² coon²¹ 'ii²¹ tya'a 'e nigamaa¹a joon gatyu²u po'tyíi¹i. Mo ngayuui¹³ joon nga'ii²¹o tsi coon²¹ barco. Joon ngalíin²mo fu Siria. La nu'gi 'e tyalíin² Siria tyalíin²

19 coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Efeso. Do-o gatúu²mo Poo² Priscila coon¹³ Aquila. Joon ngoo²¹-o cwo¹ sinagoga. Do-o ngasiin¹in coon¹³ tsá² Israel 'in licaain²¹. **20** Joon 'ido-gi gamii¹i tyani Poo² wa'a iján¹ wóo²gi pe jo gali'in²¹²in. **21** Pe Poo² ga'íi²o júu³ 'ido gajin²in:

—'Ná¹-a taan¹na fu Jerusalén tsu 'ná¹-a jmaa¹³aa jmi²¹² 'e nijó¹. Pe wana cwo¹ Dios 'ii²¹ yafoo¹³ moo 'naa' tún¹.

Joon nga'ii²¹o tsi coon²¹ barco. Joon gacwo'íi¹o fu Efeso. **22** Mo gatyee¹²i fu Cesarea joon ngóo¹ Poo² fu Jerusalén. Do-o ngafee¹³i 'in jai² líi² néei¹ do. Mo ngayuui¹³ joon ngoo²¹-o fu Antioquía. **23** Do-o gajaan¹an coon²¹ sii¹³ cwaa²¹xu. Mo ngayuui¹³ joon gangoo²¹-o tún¹, gangí¹i la coon²¹ fuu²¹ li sii²¹ Galacia coon¹³ Frigia. Do-o gatyaa¹gi-tsi 'in nijo¹ líi².

Apolos cwoo¹o júu³ fu Efeso

24 La jee²¹² jmi²¹² joon gatyí¹ fu Efeso jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Apolos. Nigaliseein²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Alejandría. Líi¹ tyú² tiíi²¹ cwoo¹o júu³ tyú². Joongi líi¹ tyú² cwii¹i jí² tya' Dios. **25** Joon nigauntsáa¹o fu¹ tya' Ńa'nu¹u'. Mo faa²¹a yaai¹-tsi líi¹i. Joon 'ee¹e la ti cwáain¹ tya' Jesús fiin¹³ űi¹o jiin¹³ la gasaai¹ Wó³ tsá² jmi²¹. **26** Gatyaa¹ Apolos do júu³ tsi cwo¹ sinagoga. Jo cu¹²-tsi. Pe mo ganúu²un Priscila coon¹³ Aquila júu³ tya'a gatøø¹ Apolos do coon²¹. Joon gacwo¹gi cwáain¹ tya' Jesús tyú²gi 'ido. **27** La mo 'iin²¹²in Apolos tsáa¹ fu li sii²¹ Acaya 'in jai² líi² do gauncoon¹³on. Joon 'in tsaru¹u' do gacwo¹o Apolos coon²¹ jí² 'a 'ii²¹mo 'in tsaru¹u' néei¹ li tsáa¹ 'ii. Mo gatyí¹a fu Acaya do líi¹ tyú² gauncoon¹³on 'in tsaru¹u' 'in nigalijai² líi² 'wii¹³ fee¹mo-tsi Dios tya'a. **28** Nigatyaa¹ júu³ tyani jileei²¹ tsá² xiiala nigacai²-tsi tsá² Israel. Joon coon¹³ jí² tya' Dios gajmaa¹a júu³ 'e Jesucristo 'in sijéen¹in do. Joon 'in tsá² seein²¹ Israel do jo lí² wa'a jo cwo¹o júu³ ruu²¹i.

Poo² taain¹ Efeso

19 **1** La 'ii²¹² taain¹ Apolos fu Corinto do Poo² gangí¹i fu tsaa' moo²¹. Joon gajgáa¹i fu Efeso. Do-o gatsee²¹i 'inlíi¹³ 'in jai² líi². **2** Joon gaunngii¹i:

—¿Ti niga'ii¹³naa' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios mo galitsáai¹-'oo'?

'Ido-gi gañii¹i:

—Coonti jo mo ganuu²¹u' 'e seein²¹ Espíritu Tyú² tya' Dios.

3 Joon gajin² Poo² gasii²¹i 'ido:

—¿Xiiala nigasáa²naa' jmi²¹?

'Ido-gi gañii¹i:

—Jiin¹³ la nigasaai¹ Wó³ tsá² jmi²¹.

4 Poo²-gi gajin²in:

—Mo gasaai¹ Wó³ tsá² jmi²¹ lawa'a coon²¹ li² 'e unsí²mo tsá² 'e 'i¹-tsi. Pe gajin²o 'e 'ná¹-a tsáai¹-tsi tsá² 'in jó¹ ciin²¹gixu lagi 'ii. Joon 'ii Cristo.

5 Mo ganúu²un 'elo jilee²¹mo gasáa²mo jmii²¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesús. 6 Joon mo gataan¹an Poo² cwoo¹o tya' 'in tsá² do gajó² 'in Espíritu Tyú² li téen²in. Joon ga'láa² 'wii²¹² gafaa²¹a jmíi¹ xiia²¹. Joon gacwoo¹o júu³ 'e nigacwo¹ Dios. 7 'In tsá² do tí¹ 'ii dyatuuin¹ coon'tya.

8 La 'ii²¹² jiin¹³ la gatsín¹ gaai²¹ sii²¹ Poo² tsaa²¹o fu cwo¹ sinagoga. Joon ngacwoo¹o júu³ jo cu²-tsi. Joon lii²¹o tya¹-tsi tsá² xiiala mi tyu² Dios to² tsá². 9 Pe 'inlíi¹³gi gali'waa²¹-tsi. Joon jo jo¹ galíi¹ li' faa²¹gi 'laa²¹ tya' júu³ tyú² do tyani tsá². Joon gatyii¹mo Poo² ña'a jee²¹² 'in tsá² do. Joon gatøø¹o jiin¹³ 'in nijai² líi² do coon²¹. Ngaliin² coon²¹ li untsáa¹ tsá² tya' jaain²¹ tsá² sii²¹ Tiranno. Joon do-o gasíi² la coon²¹ jmii²¹². 10 La joon do-o gateen¹in ce gatsín¹ tún² jiin²¹. Joon jilee²¹mo 'in seein²¹ la caain²¹ li sii²¹ Asia ganúu²o júu³ tyú² tya' Ña'ñu¹u' Jesús. Lagi 'in tsá² Israel lagi 'in tsá² jo seein²¹ joon ganúu²o. 11 Dios nigajmaa¹a coon²¹ milagro fee¹ 'wii¹³ cwáain¹ tya' Poo² do. 12 Cagi póo¹ si 'no³ 'mí² 'ee 'e nigasoin²¹ Poo² tsalii¹ fu li tee¹² tsatsaa¹³ joon 'láa²mo coon¹³ jmoowúu¹ 'e tyaan¹. Joon jileei²¹ espíritu gó² 'woo²¹mo alma tya'a.

13 Pe 'inlíi¹³ tsá² seein²¹ Israel do 'in jalín² li xiia' 'in 'woo¹ espíritu gó² tya' tsá² gali'in²¹²in 'wóo¹i espíritu gó² coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u' Jesús. Joon gajin²in sii²¹i 'in'lii¹³ 'yuui² alma tya' tsá²:

—Tyu¹³u to² 'woo²¹naa' coon¹³ 'e sii²¹ Jesús, 'in Jesús 'in faa²¹a Poo² júu³ tyú² tya'a do.

14 La joon nigamaa¹a dyái¹ jóon¹ tya' jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Esceva, 'ii tsafeei¹ 'in tyu² to² untsá². 15 Pe mo gajmaa¹a 'elo 'in'lii¹³ do gañii¹i:

—Cwii¹moo Jesús do. Cwii¹mogii jon Poo². ¿Pe 'iin-gi 'naa'?

16 Mo ngayuui¹³ joon 'in tsá² taai² 'in'lii¹³ alma tya'a do ga'íi²i jee²¹² 'in tsá² do. Coon¹³ waa²¹ pí² tya'a gali¹o jileei²¹ 'in tsá² do. Gajmee²¹i 'ido líli¹. Ce gacwiin¹in fu caluu ti' ringúu¹i joongi sicwuu²¹i. 17 Joon jileei²¹ 'in tsá² Israel coon¹³ 'in jo seein²¹ joon 'in néei¹ Efeso do galiñi¹i joon líi¹ gafo¹i. Joon líi¹ gaun'goo²¹ tsá² Ña'ñu¹u' Jesús.

18 Joon fúu¹mo 'in nijo¹ líi² jalín² jatyaa¹ júu³ jilaa²¹ 'e gó² 'e nigajmaa¹a la mo jéei¹. 19 Fúu¹mo 'in nigauntsáa¹ júu³ loo¹ tyaan¹ jí² tya'a. Joon gajún²o tyani tsá². Mo gajmaa¹²a cwáain¹ tya' 'e jí² lo gacíin² tún² cíein¹³ tsi ca'no³ mil cuu². 20 La joon fúu¹mogi tsá² ganúu²o júu³ tya' Ña'ñu¹u'. Joon gatsá²-tsi tsá² Dios mo nii²¹ 'ii²¹ tya' Dios.

21 Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo Poo² ga'i¹-tsi 'e tsafee¹²i tsá² 'in néei¹ fu li sii²¹ Macedonia coon¹³ li sii²¹ Acaya. Joon ingí¹mogi ca ti' Jerusalén. Joon gajin²in:

—Mi yuui¹³ níi³ii fu Jerusalén 'ná¹-a jon níi³ii fu Roma.

22 La 'ii²¹² jan¹ Poo² coon²¹ sii¹³gixu fu Asia gasii¹mo Timoteo coon¹³ Erasto, 'in jmoo¹o to² coon¹³on, fu Macedonia.

To² tsá² mii¹³ fu Efeso

23-24 La jee²¹² jmi²¹² joon jaain²¹ tsá² sii²¹ Demetrio gajmaa¹ a mii¹³ tya' cwáain¹ tyú² tya' Jesús. Demetrio do-o jaain²¹ 'in jmoo¹ o to² coon¹³ cwataa²¹. Jmoo¹-o jilaa²¹ 'e 'ya² gi tya' jaain²¹ diosa tya'a 'in sii²¹ Diana. Joon líi¹ jnaa¹ a cuu² coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹ o coon¹³ jileei²¹ gi 'in jmoo¹ o to² coon¹³ on. **25** Joon gauncaain²¹ jileei²¹ 'in jmoo¹ o to² coon¹³ on coon¹³ jileei²¹ tsá² 'in jmoo¹ o to² la do. Joon gajin² in sii²¹ i 'in tsá² do:

—Tsañu¹, jnaa¹ o' jilaa²¹ 'e tsangí² na' 'e tyú²-u saan² an' coon¹³ jilaa²¹ to² 'e jmoo²¹ o'. **26** Pe la lí² 'e jøø²¹ joongi nuu²¹ u' la lí júu³ tya¹ Poo² do ngii¹ jin² in 'e jilee²¹ dioses 'in jmaai¹ tsá² jon' dioses 'i. Joon la joon fúu¹ mo 'in nigajai² líi² júu³ tya'a. Jon' jiin¹³ lo-o pe la caain²¹ lí sii²¹ Asia. **27** Áai¹ tyafó² gó² tyi' tsu jilaa²¹ to² 'e jmoo²¹ o' lo itsa¹ íi¹-i. La joon intú² tsá² cwo¹ tya' diosa tyi' sii²¹ Diana. Nee² o' 'e jilee¹³ tsá² Asia coon¹³ la tøøi² juncwii²¹ un'goo²¹ o 'ii. Pe nano 'áai¹ fo² tya' diosa tyi' 'in fee¹ wana jo 'in un'goo²¹ gi 'ii —jin² Demetrio do.

28 Mo ganúu² un jilaa²¹ 'elo líi¹ gatsá² 'nii²¹-tsi joon ga'oo¹ o:

—¡Fee¹ mo diosa tyi'! ¡Fee¹ mo Diana, diosa tya' 'in néei¹ Efeso!

29 Líi¹ gatyaa¹ a 'in tsá² do 'goo²¹. Gasan² mo jaain²¹ tsá² sii²¹ Gayo coon¹³ jaain²¹ gi 'in sii²¹ Aristarco. Gái¹ tsá² seein²¹ Macedonia 'in ngí¹ coon¹³ Poo² do. Tsifu joon gajnúu¹ in tí lí si² 'nú¹ lí licaain²¹ tsá² fuu²¹ do. **30** Joon Poo² la mo 'iin²¹² in tsai²¹ tsafee¹² i 'in tsá² do pe 'in jai² líi² catyaa² do jo gacwoo¹ o. **31** Joon 'in líi¹³ tsacøøi¹³ seein²¹ Asia do 'in seein²¹ Poo² tyú² coon¹³ gasii¹ in júu³ 'e jo tsáa¹ a 'ii jee²¹² do. **32** Áai¹ sicaai¹³ 'e faa²¹ a tsá² do la jaain²¹ la jaain²¹ tsu jiin¹³ jo ñii¹ gi 'ee to² 'e nigalicaain²¹ do. **33** Joon 'in tsá² Israel do gatyii¹³ in jaain²¹ tsá² sii²¹ Alejandro 'in gajmaa¹ a coon²¹ lí² coon¹³ cwoo²¹ o. 'iin²¹² in faa²¹ a cwáain¹ tya'a. **34** Pe mo galili³ i 'in tsá² fúui¹ do 'e tsá² Israel do joon ga'oo¹ o wóo² líli¹. Xuu jogi gati² tún² hora ga'oo¹ o 'ido jin² in:

—¡Fee¹ mo Diana diosa tyi' 'in néei¹ Efeso!

35 Joon 'in tijí² tyiin¹ fuu²¹ do mo gali¹ i 'íi² tii² jee²¹² 'in tsá² do gajin² in:

—Tsá² seein²¹ Efeso, la tøø² mo juncwii²¹ ñii¹ i 'e fuu²¹ Efeso lo 'e tii² mo un'øø²¹ mo cwo¹ tya' diosa 'in feei¹ sii²¹ Diana 'in nigatøøi²¹ fu yu' juncwii²¹. **36** La joon jo cweei¹ faa²¹ a tsá² 'laa²¹. Coon'tún² duu'. Jo jmaa² duu' jiin¹³ la jo mo tyaa² aa' cwáain¹. **37** Tsu 'in tsañu¹ 'in jajéi¹ 'naa' lo jo 'ee mo gajmaa¹ a jon' gi mo gafaa²¹ a 'laa²¹ cwáain¹ tya' diosa tyii'. **38** Wana 'in Demetrio no coon¹³ jilee²¹ 'in jmoo¹ o to² coon¹³ sá² coon²¹ tsaa² cwó² tya' doñi¹ in, lí²-i tsaliin² tyani tsaa² to². 'I-gi unrøø²¹ júu³ no. **39** Wana 'oo² 'naa' coon²¹ júu³ xiia²¹ gi lí²-i mí² ii' 'e licaain²¹ tsá² coon²¹ tya¹. Joon síi¹³ oo' júu³ ja² mo. **40** Tsu 'íi¹-i fo² tyi' wana galiñi¹

tsaa'to² tyu² to² fuu²¹ lo la lí² 'e nigajmaa^{2aa} no. Jo 'ee líi¹³ cwáain¹ sá² cwoo²¹ o' tya' 'e mii¹³ 'e nigalí² no.

41 Joon mo ngayuui¹³ gajin² 'elo ga'i¹ i júu³ gajø² mo tsá².

Poo² tsáa¹ a fu li sii²¹ Macedonia coon¹³ li sii²¹ Grecia

20 1 Mo gatséi¹ jilaa²¹ 'e mii¹³ do gatø¹ Poo² jileei²¹ tsá² jo¹ líi². Joon gacwo¹ o cwáain¹ 'ido. Mo ngayuui¹³ joon ga'i¹ o júu³ 'ido. Garøøn¹ in joon gangoo²¹ o fu Macedonia. 2 Joon ngafee¹²ⁱ jileei²¹ 'in néei¹ la náa¹ fuu²¹ do. Gatyá¹ gi-tsi tsaru^{1u} coon¹³ júu³ tya'a. Mo ngayuui¹³ joon gatyá¹ fu li sii²¹ Grecia. 3 Do-o gajaan¹ an gaai²¹ sii²¹. Ni'yuui² fu¹ 'e tsáí² barco 'e tsáa¹ a fu Siria mo galili³ⁱ 'e 'in tsá² Israel do 'iin²¹² in saan¹ mo 'ii. 'Wii¹³ joon ga'i¹ -tsi gajaa¹²ⁱ fu li cwoo¹³ tyuun²¹. Joon gangíi¹ fu Macedonia tún¹. 4 Gangalín² caan²¹ mo coon¹³ Sópater, jaain²¹ tsá² seein²¹ Berea. Joongi coon¹³ Aristarco coon¹³ jaain²¹ tsá² sii²¹ Segundo, 'in seein²¹ fu Tesalónica. Ngalín² mo jon Gayo, 'in seein²¹ Derbe, coon¹³ Timoteo. Joongi ngalín² mo Tíquico coon¹³ Trófimo 'in néei¹ fu li sii²¹ Asia. 5 'In tsaru^{1u} no gangajée¹ mo joon ngajeen² in jna'a fuu²¹ sii²¹ Troas 6 Pe jna'gii¹ ga'woo²¹ o' o fu Filipos mo gangíi² jmií²¹² 'e gø² tsá² 'iñi¹ 'e jo jeei¹ tyiian¹³. Joon ngatoo² oo'o tsi coon²¹ barco. Tya¹ oo'o fu Troas mo gatí² 'ná² jmií²¹² gi. Do-o gajoon²¹ o'on dyía¹ jmií²¹² gi.

Taain¹ Poo² fu Troas

7 Mo gatí² domingo galicaain²¹ tsá² 'in jo¹ líi² ijmáa¹ a jmai^{2xu} 'iñi¹ 'e untii¹³ -tsi 'e gajmaa¹ a Jesús. Joon Poo² -gi ga'ee¹ e júu³ tyú². Tsu 'wii¹³ 'ná¹ -a cwo'íi¹ i mi jná² jmií²¹² joon líi¹ cwaa²¹ gafaa^{21a}. Ca gatí² 'woo¹ tyianúu¹ gafaa^{21a}. 8 Coon²¹ tsi inuu¹ ñíi¹ li sicaain²¹. Joon líi¹ 'láai² jicoo²¹ 'in 'íi¹³. 9 Joon jaain²¹ simii²¹ sii²¹ Eutico tyíin¹ in 'ootoo²¹ do. 'Wii¹³ cwaa^{21xu} júu³ 'e gatyaa¹ Poo² do 'in simii²¹ do gatsá² -a jelicwuu²¹ⁱ. Joon la 'íi²¹² tyíin¹ do gacwuu²¹ mo. Joon do-o gatø¹ i ti yu' li tí² 'ni¹ fúui¹ do. Mo gasaai²¹ tsá² 'ii ni'lii²¹² mo. 10 Joon gajgái¹ Poo² fu yu' do. Joon gatyaa¹ 'ña'a li raain¹ 'in simii²¹ do. Joon garøøn¹ in 'ido. Joon gasii²¹ⁱ 'in tsaru^{1u} do:

—Jo foo¹³ naa' tsu 'in jiin¹ 'ino.

11 Joon gasóo² o tún¹ Poo² li yu' li sicaain²¹. Gajmaa¹ o jmai^{2xu} 'iñi¹ do 'e untii¹³ -tsi. Mo ngayuui¹³ joon gagøø²¹ 'íi¹. Joon gafaa²¹ o tún¹ ce gajná². Joon gacwo'íi¹ o. 12 Joon 'in simii²¹ do tee¹ o jiin¹. Jilee²¹ mo gatyá¹ -tsi líli¹.

Tsá² ngí² coon¹³ Poo² tsalín² fu Mileto

13 Gaunrøø²¹ o júu³ jile¹ oo'o la gajin² Poo² 'e tsajéen² na'a 'ii fu Asón. Jile¹ oo'o ngatoo² o'o tsi coon²¹ barco. Jiin¹³ Poo² do gajaan¹ gi 'wii¹³ 'iin²¹² in ngí¹ tii² o. Joon ngalii² oo'o fu Asón. Do-o li gajéen² na'a Poo².

14 Mo galicaain²¹ coon¹³ jna'a tsi barco do ngalii²oo'o fu Mitilene.
 15 Ga'woo²¹-oo'o joon. Mo gajná² joon gangii²¹²moo'o fu coon²¹ li sii²¹
 Quío. Mo gajná² jmií²¹² tún² gatyalii²¹i'i coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Samos. Fu
 Trogilio gajóon¹³o'on catá² pe mo gajná² jmií²¹² joon gatyalii²¹i'i fu
 Mileto. 16 La joon gajmóo¹³o'o tsu Poo² do jo 'iin²¹²in ján² wóo² fu Asia
 do. Jo 'iin²¹²in tsáa¹a fu Efeso do tsu 'iin²¹²in tyee¹²i la jmoonogi fu
 Jerusalén. 'iin²¹²in wa'a ilí² téen¹in fu Jerusalén mo ti jmií²¹² sii²¹
 Pentecostés.

Tyaa¹a Poo² júu³ coon¹³ tsacøøi¹³ néei¹ Efeso

17 La 'ii²¹² taain¹ Poo² fu Mileto do gatyu²u to² gajalín² tsacøøi¹³ tya'
 'in jo¹ líi² néei¹ Efeso do. 18 Mo gatyalín² joon gasii²¹i Poo² 'ii:

—Ñí³oo' xiiala niganí³ii ca la mo 'lää² 'wii²¹² ngóo³oon fu li sii²¹ Asia.

19 La coon²¹ jmií²¹² mo taan¹na jee²¹² 'naa' jmóo³oo jiin¹³ la to² tyu²
 Ña'ñu¹u' Jesús. Jo mo gaunfee¹na 'ñii'a. Liili¹ xuui²¹²-tsii. Joon la jee²¹²
 joon líi¹ gauntyí²in tsá² Israel jna. 20 Pe jo gatuu²¹²uu jilaa²¹ 'e ga'e¹ee
 'naa' 'e tyú²-u tyi-oo'. Ga'ee²¹²ee tyani tsá² fúui¹ joongi tsi inuu tyii'.

21 Fúu¹mo tsá² Israel lagi 'in jo seein²¹ joon nigafuu²¹²uu 'e jaa²¹a-tsi
 coon¹³ Dios joon cwotyaa²¹²-tsi Ña'ñu¹u' Jesucristo. 22 Nano ní³ii fu
 Jerusalén la nigatyú² to² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios fiin¹³ jo ñi²ii 'ee
 tsangí²na mi tyee¹²na. 23 Canii²mo 'e ñi²ii doñi'ee fuu²¹ 'e ní³ii 'in
 Espíritu Tyú² tya' Dios jma²a jna júu³ 'e mi tyee¹²na do i'ú³uu 'nuñí³.
 Joongi imóo³oo wúu¹. 24 Pe jilaa²¹ 'elo jo 'ee cu²-tsii. Jogi cu²-tsii
 wana gajún¹na. Jiin¹³ canii² 'e 'iin²¹²na 'e untyee¹na to² tyiia jløø³moo.
 Untyee¹moo to² 'e nigacwo¹o Ña'ñu¹u' Jesús jna: 'e cwóo³oo júu³ tya'
 xiiala untiin¹³ Dios tsá².

25 'La mo jéei¹ ngí³ii jee²¹² 'naa' gacwóo³oo júu³ tya' xiiala tyu² Dios
 to² tsá². Pe nano tsáa¹mo-tsii 'e jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'e jo máai¹gii'
 jna. 26 'Wii¹³ joon fuu²¹²u 'naa' nano jo tsaa²gi tyiia tya' jiin¹³ jaain²¹.

27 Nigacwó³-oo jilaa²¹ 'ii²¹ tya' Dios. Jiin¹³xu jo 'uun²¹mo gajmáa³aa.

28 Nano un'øøi¹gixuu' yaanaa'. Joongi un'øø¹naa' jilee²¹ 'in jai² líi².
 Tsu 'in Espíritu Tyú² tya' Dios nigatyée¹i 'naa' 'e un'øø¹naa' jileei²¹ 'in
 nigajai² líi² Ña'ñu¹u'. Coon¹³ jmi¹ 'øø²i do niga'iin²mo tsaa² tyii'.

29 Tsu ñi²oo mi nii¹³na lo ijalín² tsá² xee²¹mo 'in xéi¹-oo'. Joon jo
 tyá²gi-oo' Jesús. Jalín² 'in tsá² do lawa joo²¹ 'líi' iuntyee¹mo joo²¹
 tyúi¹. 30 Joon jee²¹² 'naa'gii' seen²¹mo jaain²¹ gái¹ i'e²e tsá² júu³ tajuu²¹
 lagi júu³ jai². 'iin²¹²in 'e 'in jai² líi² Jesús jo¹o liin¹in júu³ tya'a.

31 Tíí¹moo'. Cwotii¹³-oo' 'e 'ni¹ jiin²¹ cwo²oo 'naa' júu³. La jmií²¹² tiin¹³
 la 'woo¹ jo mo gatuu²¹²uu xuui²¹²-tsii nigacwo²oo 'naa' cwáain¹ la
 jaain²¹ la jaan²¹naa'.

32 'Nano, tsaru¹u', gatyaa¹oo ja'cwoo²¹ Dios 'naa' joongi 'e júu³ tya'a
 'e 'e²e jna' xiiala 'iin²¹²in Dios tsá². 'E júu³ lo 'oo¹-o waa²¹ pí² 'áai¹.
 Coon¹³ 'e júu³ joon jo tú²uu' fu¹ tya' Jesús ca gatyalín²naa' 'áan³ tyii' 'e

Jesús nigajmaa¹a tya' jileei²¹ 'in nigauntyúu¹i. **33** Jo mo gali'in²¹²na jiin¹³xu cuu² tsá² si siin¹³ tsá² 'ee coonti. **34** Ní³ 'naa' 'e nigajmáa³aa to² coon¹³ cwóo³oo 'e nigali'oo²-oo jilaa²¹ 'e tyiin²gi tyiia coon¹³ jileei²¹ 'in ngi¹ coon¹³ jna. **35** Líi¹ niga'e²ee 'e 'ná¹-a jmaa¹a tsá² to² 'e uncoon¹³on jileei²¹ 'in 'oo¹o fa'í³. Cwotii¹³-oo' júu³ tya' Ña'ñu¹u' Jesús la mo gajin²in 'ña'a: “Áai¹gi tyú² si'íi¹-tsi' mo uncoon¹³on' tsá² xeei²¹ lagi 'e uncoon¹³ tsá² xeei²¹ jna'.”

36 Mo ngayuui¹³ gajin² Poo² jilaa²¹ 'elo gasii²¹i wojnii¹i. Joon gafaa²¹a júu³ tyú² coon¹³ 'in tsá² do. **37** Joon jilee²¹mo tsá² do galixuui²¹²-tsi. Joon garøøn¹in Poo² do. Joongi gacuu²¹u 'oo²o 'ido. **38** Joon líi¹ fa'í³ líi¹i tsu 'e nigajin² Poo² 'e jo níi²gi tsá² do 'ii. Mo ngayuui¹³ joon gangaliin²mo caain²¹ coon¹³ Poo² ca ti li 'íi¹ barco do.

Poo² tsáa¹a fu Jerusalén

21 **1** Mo gatuu²¹²na'a 'in tsaru¹u' do joon ngatoo²¹o'o coon²¹ barco. Joon ngalii²¹i coon²¹ tsá¹ li li sii²¹ Cos. Mo gajná² jmi²¹² joongi gatyalii²¹i fu Rodas. Mo ga'woo²¹o'o joon gatyalii²¹i ti Pátara. **2** Pátara do-o gatsaa²¹a'a coon²¹ barco 'e tsá¹ fu Fenicia. Joon ngatoo²¹o'o joon ngalii²¹oo'o. **3** Mo ngalii²¹i ganee²¹e'e coon²¹ cwoo¹³ tyuun²¹ 'e roon¹on ni jmi'ñi¹³ 'e sii²¹ Chipre. Roon¹on li' cwoo²¹o'o tooin²¹². Ngalii²¹i Siria tsu 'e barco do 'ná¹-a saa¹²a laa²¹² fu Tiro. Joon ngatoo²¹o'o. **4** Gatseei²¹na'a 'in jai² líi² néei¹ Tiro do. Joon ga'yii²¹a'a dyá¹ jmi²¹² coon¹³on. Joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios gajmaa¹²a júu³ tya' 'in tsá² do cwáain¹ tya' Poo² joon gasii²¹i Poo² do wa'a jo tsáa¹a 'ido fu Jerusalén. **5** Mo gatsín¹ 'e jmi²¹² joon ga'woo²¹o'o. Joon 'in tsá² do coon¹³ 'oo²¹²o coon¹³ xuui²¹² tya'a ngajée¹i jna'a ti li suui²¹ fuu²¹ do. Do-o gasii¹³i wojnii²¹i gafaa¹³a'a júu³ tyú². **6** Mo ngayuui¹³ joon ga'ii¹³oo'o júu³ la jaain²¹ la jaain²¹. Jna'oo'o ngatoo²¹o'o tsi barco do pe 'ii-gi ngaliin¹mo fu tya'o.

7 Ga'woo²¹o'o Tiro do joon gatyalii²¹i fu Tolemaida do. Do-o ngafee¹³na'a 'in tsaru¹u' néei¹ do. Joon gajoon¹o'on coon²¹ jmi²¹². **8** Mo gajná² jmi²¹² joon jile¹oo'o 'in ngii²¹i coon¹³ Poo² do ga'woo²o'o joon gatyalii²¹i fu Cesarea. Do-o ngatyalii²¹i fu li tyín¹ Lii²¹². 'li cwo¹ júu³ tyú² tya' Dios. 'li jaain²¹ jee²¹² 'in dyái¹ tsá² do 'in gajmaa¹a jmai²xu 'uunñi² fu Jerusalén. Do-o gajóon¹³o'on coon¹³on. **9** Lii²¹² do seein²¹ tyúuin² jamí¹i 'in jo mo cuui¹³ cwoo²¹. 'Ido-o 'ii²¹i júu³ cwo¹ Dios cwo¹o tsá². **10** La 'ii²¹² toon²¹o'on do coon²¹ tún² jmi²¹² cwéi¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Agabo, 'in nijó² fu li sii²¹ Judea. Gacwo¹ Dios 'ii júu³ 'e noo²¹²gi ilí². **11** Joon mo gacwée¹i jee²¹² jna'a gatyii¹ loo²¹ 'núu¹ tyu² Poo². Joon ga'ñuu²un cwoo²¹ tii² Poo² do. Joon gajin²in:

—La lo-o jin² Espíritu Tyú² tya' Dios. “In tsá² Israel i'ñúu¹i fii²¹² 'e loo²¹ lo mi tyee¹²i fu Jerusalén. Joon ijaan²¹i tyani tsá² 'in jo seein²¹ Israel” —la joon gajin² Agabo do.

12 Mo ganuu²¹u'u 'e júu³ lo jna'a coon¹³ 'in néei¹ do gamii²¹i'i tyani Poo² wa'a jo tsáa¹ fu Jerusalén. **13** Pe Poo² dogi gañii¹i:

—¿'Ee li' cí²ii'? ¿'Ee li' jmoo²oo' 'e jaa²¹-tsii? Tsu 'wii²¹² tya' Ña'ñu¹u' Jesús jna ninaa²¹²aa tyú² tyiia jon' jiin¹³ 'e 'ñuu²na pe cagi 'e júun²na mi tyee¹²na Jerusalén —jin² Poo² sii²¹i tsá² do.

14 Mo jo gali¹gi'i gajoon¹o'on jo 'ee gasii¹³gi'i. Jiin¹³ 'e gasii¹³i'i:

—Cwolí²-i jiin¹³ la 'ii²¹ tya' Ña'ñu¹u' Jesús.

15 Mo ngayuui¹³ 'elo gatyaa²¹o'o tyú² tyii'i. Joon ngalii²¹i'i fu Jerusalén. **16** Joon ngalii²mogi coon¹³ jna'a 'inlái¹³gi 'in tsá² jai² líi² seein²¹ fu Cesarea. Jee²¹² 'in tsá² do ngóo¹ jaain²¹ tsá² seein²¹ Chipre sii²¹ Mnasón. Calii, 'áa¹mo ningóo¹, 'e jai² líi². Tya' 'ii gajoon²o'on mo tyalii²¹i'i.

Tsafeei¹³ Poo² Jacobo

17 Mo gatyalii²¹i'i fu Jerusalén do jløø¹³mo tsaru¹u' do ga'ii²¹mo jna'a. **18** Mo gajná² jmii²¹² joon gangóo¹ Poo² coon¹³ jna'a 'e ngafee¹³na'a Jacobo. Joon do-o jon néei¹ jileei²¹ tsacøøi¹³ tya' 'in jai² líi². **19** Joon Poo² do gafee¹mo 'in tsá² néei¹ do. Ga'láa² 'wii²¹² tyaa¹ júu³ la coon²¹ la coon²¹ 'e nigajmaa¹ Dios jee²¹² 'in tsá² jo seein²¹ Israel mo gacwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios. **20** Mo ganúu²un 'in tsá² do la jilaa²¹ 'e gajin² Poo² do ga'láa² 'wii²¹² untyúu¹i Dios. Joon 'in tsá² do gasii²¹i Poo²:

—Tyú²-u, ru¹u', pe nijøø²o'o joo¹³ mil tí² tsá² Israel 'in nijo¹ líi². Joon 'in tsá² lo jin²in 'e 'ná¹ jmá¹ tsá² jilaa²¹ to² tyu² Moisés. **21** Joon ninúu²un 'in tsá² do 'e 'nu-u niga'ee¹³ 'e tsá² Israel 'in néei¹ fu li wíin² 'e lí²-i tuu² jiin¹³ la to² tyu² Moisés. Joon ninúu²un 'e niga'ee¹³u 'e jo 'ná¹ 'ii²¹gi tsá² li² tya' Moisés jon'gi jmá¹gi la tiisi² tyi'. **22** ¿Xiiala ijmo²¹o'? Tsu mi iñi¹ tsá² Israel 'e nicwéi¹o'o lo ilicaan²¹mo. **23** 'Áai¹gi tyú² wa'a jmaa²a jiin¹³ la no: Seen²¹mo jee²¹² jna'a tyúuin² tsañuu¹ 'in 'ná¹ jmá¹ coon²¹ 'ii²¹. **24** Jee¹i coon¹³ 'nu joongi untyúu¹ 'wo'o coon¹³on. Tyii²i 'laa¹³ cwáain¹ tya' 'in tsá² no. Tsu la joon lí²-i síi² tyíi¹i. Joon la joon cón²on tsá² cwáain¹ 'e jo jo¹ 'e niganúu²un. Ilitsáa¹mo-tsi 'e jmoo²¹gi'i to² tyu² ley tya' Moisés. **25** Pe 'in tsá² jo seein²¹ Israel 'in nigajai² líi² canii² 'ná¹ jmáa¹ jiin¹³ la to² 'e nigatyuu¹³o'. Jo lí² dø¹ø ngú¹ 'e nigasii²¹ tsá² tyani dioses tya'a jon'gi jmi¹ jon'gi ngú¹ joo²¹ 'in niwuuin²¹ tyí² jo lí² dø¹ø. Joongi jiin¹³ coon¹³ tsamí² tya'a lí² cwuui²¹ tsá². La joongi tsamí² jiin¹³ coon¹³ nuu¹ tya'o lí² cwuu²¹i.

Gasaan²¹mo tsá² Poo² li 'yuui² cwo¹ fee¹

26 Joon gajée¹mo Poo² ji 'in tyúuin² tsá² do. Mo gajná² jmii²¹² joon gauntyú¹mo 'ña'a jiin¹³ la tiisi² coon¹³ 'in tsá² do. Mo ngayuui¹³ joon ga'ii²¹o fu cwo¹ 'e gajmaa¹²a tsá² júu³ líi²¹² itsín¹ jmii²¹² jiin¹³ la tiisi² do. 'øøi¹-tsi tsá² 'e la jaain²¹ la jaain²¹ tsá² 'ná¹-a cwo¹o Dios tya'a jiin¹³ la tiisi².

27 Pe la 'ii²¹² taai² inuu cwo¹ do 'e tí² litsín¹ dyá¹ jmií²¹² joon 'inlíi¹³ tsá² Israel 'in néei¹ li sii²¹ Asia ganii²¹ Poo² do. Joon ga'láa² jaain²¹ gáí¹ 'in tsá² do 'wii²¹² to²o mii¹³. La joon jilee²¹mo tsá² gato²o mii¹³. Joon gasan²mo Poo². **28** Joon ga'oo¹o:

—¡Tsañuu¹ seein²¹ Israel, uncoon¹³ jna'a! 'In lo-o 'in tsañuu¹ 'in ngi¹ la caain²¹ 'e²e jilee²¹ tsá² 'e gó² tya' goo²¹o' joongi tya' ley tya' Moisés. Joongi 'laa²¹ faa²¹a tya' cwo¹ fee¹ lo. Joongi nano nijée¹i tsi inuu cwo¹ lo 'inlíi¹³ 'in jo seein²¹ Israel. Joon nigaun¹³o 'e cwaai¹³ lo —jin² 'in tsá² do.

29 Jilaa²¹ 'elo gajin²in tsu 'wii¹³ niganí²mo 'e fuu²¹ do coon¹³ jaain²¹ tsá² sii²¹ Trófimo 'in seein²¹ Efeso. Joon 'i¹-tsi 'e Poo² do nigajée¹mo 'ii fu cwo¹ do.

30 Joon jilee²¹ 'in tsá² do galicaain²¹ cwiin¹in. Joon gatyaa¹ 'goo²¹. Joon gasan²mo Poo² do. Joon gajnúu¹in fu caluu cwo¹ do. Tsifu joon gajni¹o 'ooa'nú¹ do. **31** La mo 'iin²¹²in jnga²mo Poo² mo gacwá² júu³ tyani 'in tyu² to² nifu 'láa² 'in néei¹ do. Gacwá² júu³ 'e jilee²¹ tsá² seein²¹ Israel nigajmaa¹a mii¹³. **32** Joon 'in tyu² to² do gauncaain²¹ 'láa² tya'a coon¹³ 'inlíi¹³ 'in tyu²gi to². Joon gatyaliin² cwiin¹in li téein² 'in tsá² to² mii¹³ do. 'In tsá² do gatúu²mo jo jmaai²¹gi Poo² mo ganii²¹ 'in tyu² to² do coon¹³ 'láa² tya'a. **33** Joon 'in tyu² to² do ngatyéen¹in li siin¹² Poo². Joon gasan²mo 'ido. Joon gatyu² to² wa'a ga'núu²in coon¹³ tún² cadena. Mo ngayuui¹³ joon gaunngii¹ 'in tsá² 'in nigajmeei²¹ Poo² do, ¿iin 'i joongi 'ee-gi gó² nigajmaa¹a? **34** Pe 'in tsá² do ga'láa² 'wii²¹² ga'oo¹o sicaa¹³mo. La coon²¹ jo cwó² wa'a 'øøi²¹-tsi 'in tyu² to² do. Joon gatyu² to² gangai² Poo² fu li taai² 'láa² do. **35** Mo gatyaliin² 'oojáain¹³ li taai² 'láa² do 'in 'láa² do gasaa¹i fu yu'u Poo² do tsu líi¹ to² tsá² mii¹³. **36** Jilee²¹ 'in jalín² caluu-u 'oo¹o jin²in:

—¡Cwojúun²mo 'ino!

Poo² faa²¹a 'wii²¹² tya'a tyani tsá²

37 La nu'gi itsa'ii²¹ Poo² li taai² 'láa² do gasii²¹i coon¹³ jmíi¹ griego 'in tyu² to² 'láa² do:

—¿Ja ilí² fuu²¹²uu 'nu cajaan²¹²mo júu³?

'In tyu² to² do gajin²in:

—¿Ti lí² fo²¹o jmíi¹ griego? **38** ¿Ti jon' 'nu-gi 'in tsá² seein²¹ Egipto 'e ningóo¹xu 'e galicaain²¹ coon²¹ poo²¹² tsá² gajmaa¹a 'nii²¹ coon¹³ tsaa'to²? ¿Ti jon' 'nu fii²¹² 'in jée¹i tyán² mil tsá² li jo 'iin tsá² seein²¹ 'in gajmaa¹a 'nii²¹?

39 Joon gajin² Poo² sii²¹i 'ido:

—Jna-a tsá² Israel. Galiseen²¹na coon²¹ fuu²¹ 'e sii²¹ Tarso. Tyíin¹moo coon²¹ fuu²¹ 'e tyiin²gi li san' Cilicia. Pe un'øø¹²ø jmaa²¹a fee¹-o'o cwo²¹o 'e foo¹³na 'in tsá² lo —jin² Poo².

40 Joon gacwo¹-o 'in tyu² to² do 'ii. Poo² do gajmaa¹a siin¹²in 'e yu¹ 'oojáain¹³ do. Joon coon¹³ cwoo²¹o gajmaa¹a li² 'e jo to²gi tsá² mii¹³. Mo ga'ii² tii² joon gafaa²¹o 'ido coon¹³ jmi¹ sii²¹ hebreo. Joon gajin²in:

22 1 —Tsaru¹u' coon¹³ tsacøøi¹³ tyi', núu²duu' jilaa²¹ 'e ifo³oo 'wii²¹² tyiia lo.

2 Mo ganúu²un 'e faa²¹ Poo² jmi¹ hebreo do liili¹gi tii² ga'ii². Joon gajin²gi Poo² do:

3 —Tsá² seein²¹ Israel jna. Galiseen²¹na fu Tarso li san² Cilicia. Pe gacwáan¹na fu Jerusalén lo. Tifo² Gamaliel ga'e²e jna. Gauntsáa¹oo jilaa²¹ tii² 'e si² tya' tsacøøi¹³ tyi'. Joon jo mo tiui²-tsii 'e jmóo³oo jilaa²¹ to² tyu² Dios la lí² 'e jmoo²oo' jmi²¹² no. 4 La mo jéei¹ niga'øø¹moo 'in nijai² líi² Jesús. Ca nigajngaa²¹moo 'inlíi¹³. 'Inlíi¹³gi gataa²¹na 'nuñi³ tsañuu¹ lagi tsami². 5 'In tyu² to² tya' untsá² coon¹³ jilee²¹ tsacøøi¹³ ñii¹o joon lí²-i sii²¹i 'naa' 'e nigacwo¹o jna coon²¹ jí² 'e tyáan³aan tya' tsagoo²¹o 'in néei¹ fu Damasco do. Ngóo¹-oo fu do. Nga'nee²¹na 'in jai² líi² Jesús 'e tó³øø si'ñúu¹mo 'ido fu Jerusalén lo. Joon i'e²ee wúu¹.

Poo² tyaa¹ júu³ xiiala nigajoo²¹-tsi

6 'Pe la 'ii²¹² ngóo³oon tya'i fu¹ do ityíia¹ fu Damasco do la tyiiañi¹ mo gajná² joo²¹ ce cu' li' li ngóo³oo do. Coon²¹ 'yiia²¹ jó² fu ñu'fú². 7 La tsifu joon gaci²na ni 'wó². Joon ganúu³uun coon²¹ júu³ 'e gasii²¹i jna: “Saulo, ¿ee li 'øø¹u'u jna?” 8 Joon gaunngii²ii: “¿lin 'nu no, Señor?” Joon gasii²¹i jna: “Jesús tsá² Nazaret jna 'in 'øø¹u no.” 9 Joon 'in téein² coon¹³ jna ganii²¹o 'e gajná² joo²¹ do joon gafoo¹mo 'ái¹ pe jo ganúu²un 'e júu³ 'e gafaa²¹ do. 10 Joon gafo¹oo: “¿'Ee 'ná² jmáa³aa, Na'ñu¹u?” Joon gajin²in sii²¹i jna: “Raana²un, cwó² fu Damasco. Do-o isii²¹ tsá² 'nu 'ee 'ná¹ jmaa²a.” 11 Coon¹³ 'e jí² do galituu²moo. Joon 'in tsá² ngalii²¹i coon¹³ do gason¹on cwóo³oo ca gatyalii²¹i fu Damasco do.

12 'Do-o niseein²¹ jaain²¹ tsañuu¹ 'in nisii²¹ Ananías. Jiin¹³ la tiisi² tya' Moisés 'e nijmoo¹o. Joon jilee²¹ tsá² Israel néei¹ Damasco do líi¹ tyú² faa²¹a tya' 'ido. 13 Ananías do gacwée¹i li tyiin¹na, joon gasii²¹i jna: “Tsaru¹u' Saulo, cwolijnaa²¹o'o tún¹.” La tsifu joon gajøø²oo tún¹. Joon gajøø²¹²moo 'ii. 14 Joon gajin²in sii²¹i jna: “'In Dios tya' tsacøøi¹³ tyi' nigatyiin¹² 'nu ca la mo jéei¹ 'e litsáa¹mo-'o'o jilaa²¹ 'e 'yaa¹mo-tsi. Joongi ijøø²du'u Jesús, 'in tyúi¹, 'e nuu²un júu³ tya'o. 15 Tsu 'nu-u ifoo¹³o tyani jilee²¹ tsá² 'wii²¹² tya'a. Joongi itya²a júu³ jilaa²¹ 'e niganuu²un coon¹³ jilaa²¹ 'e nigajøø²ø. 16 Joon nano, ¿ee lii gaun'ii²¹²i? Raana²un no. Cwoo¹³o saa¹u jmi²¹. Cwolitsáa¹mo-'o'o jiin¹³ 'e sii²¹ Na'ñu¹u Jesús, coon¹³ la joon 'iin²mo tsaa² tyi'i.” La joon jin² Ananías do —jin² Poo².

Poo² tyaa¹ júu³ xiiala gasii¹in Dios 'ii tya' 'in tsá² jo seein²¹ Israel

17 Jin²gi Poo² do:

—Mo ganga²na fu Jerusalén tún¹ la 'ii²¹² foo¹³na Dios 'yuu²na cwo¹ fee¹ lo lawa'a 'e cíi³oo gamá¹na Ña'ñu¹u' Jesús. **18** Joon 'ii gasii²¹i jna: “Jmoonoo cwoo¹³-o'o. Júu¹ Jerusalén lo tsu jo 'ee unjii² 'in tsá² no jilaa²¹a 'e foo²¹o 'wii²¹² tyiia no.” **19** Joon gafuu²¹uu: “Ña'ñu¹u' ñii¹ 'in tsá² no 'e ningóo³oo la jilaa²¹ cwo¹ tya' tsá² Israel ngajée²na 'nuñi³ jileei²¹ 'in tsáai¹-tsi 'nu. Joongi gajmee¹³na 'ii. **20** Joon la mo gatuun²¹ jmi¹ 'øøi² tsá² tyi'i sii²¹ Téé¹³, 'in nigafaa²¹ 'wii²¹² tyi'i, jna-a jon siin¹²na do røø²¹ gasii¹³i 'e gajngaai¹² tsá² 'ii. Joon ga'maa²¹oo siin¹³in jileei²¹ 'in gajngaai¹² 'ii.” **21** Pe Ña'ñu¹u' do gasii²¹i jna: “Cwoo²¹o tsu isii³na 'nu coon²¹ li wíin² tya' tsá² jo seein²¹ Israel.”

Poo² tyani 'in tyu² to² fii²¹² láa²

22 Ce jiin¹³ 'e júu³ lo ganúu²gi 'in tsá² do joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹a, ga'oo¹o jin²in:

—¿Cwojúuin² 'in tsañuu¹ no! Jo tíi²i seein²¹gi 'ino.

23 Líi¹ ga'oo¹o 'in tsá² do. Joon gajø²ø siin¹³in joongi dya²a 'laa²¹ fu yu'. **24** 'In tyu² to² fii²¹² láa² do gatyu²u to² 'e tsá¹ Poo² li taai² 'láa² do. Joongi gatyu²u to² ipoo²i. La joon ijmáa¹a júu³ 'ee li 'e to²o 'in tsá² do mii¹³ 'wii²¹² tya'a. **25** La 'ii²¹² 'ñuu¹in Poo² do ipoo²i joon gajin²in Poo² sii²¹i 'in tyu² to² 'láa² do:

—¿Tíi² sá² 'ii²¹ ipoo²¹²naa' jaain²¹ tsá² seein²¹ li tyu² to² Roma jiin¹³ la jo gajmaa²aa' 'ii²¹ røø²¹?

26 Mo ganúu²un 'in tyu² to² 'láa² do jilaa²¹ 'elo joon gangasii¹²i 'in tyu² to² fii²¹²láa² do jin²in:

—Tíi¹mo coon¹³ jilaa²¹ ijmáa²a tsu 'in tsá² lo fuu²¹ Roma goo¹o.

27 Joon 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do gangatyéen¹in joon gaunngii¹i:

—¿Tíi² jo¹ fuu²¹ Roma goo²o?

Joon gañii¹i Poo² gajin²in:

—Jo¹-o.

28 Joon gajin² 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do:

—'Áa¹mo nigacíin² cuu² tyiia 'e galí¹na tsá² seein²¹ Roma.

Joon gajin² Poo² tún¹:

—Jna líi¹na ca la mo liseen²¹moo.

29 Joon 'in niga'núui¹ Poo² do galáa²mo tsifu. Gafoo¹mo cagi 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do mo galili¹³ 'e fuu²¹ Roma goo¹ 'ido tsu 'wii¹³ niga'ñúu²mo Poo² do.

Poo² tsáa¹a tyani 'in tyiin²gi tsacøøi¹³ 'in seein²¹ tya' tsá² Israel

30 Mo gajná² jmii²¹² joon tsu 'wii¹³ 'iin²¹²in 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do litsáai¹-tsi 'ee tsaa² cwo¹ tsá² Israel Poo² do, joon gatyu²u to² galicaain²¹

jileei²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tyiin²gi. Joon gatyu^{2u} to² gajó² Poo² do tyani¹i.

23 1 Poo² gajóøi² jileei²¹ tsá² tyiin² 'in néei¹ do. Joon gajin²in: —Tсарu^{1u}, nigataan²¹²na ca jmi²¹² no 'yaai¹-tsii. Jiin¹³xu jo 'óo³oo fa'i²¹ tyani Dios.

2 Joon 'in tyu² to² nifu tya' untsá², 'in sii²¹ Ananías do, gatyu^{2u} to² gasii²¹ 'in téin² co' li siin¹² Poo² 'e jnáa¹a moo'oo² Poo² do. 3 Poo² dogi gañii¹i:

—ijmee²¹mo Dios 'nu! Líi^{1u}u lawa coon²¹ 'oo²¹ 'e gasuun²un tsá² jiinloo²¹² 'e jo jnéei² tsá² jilaa²¹ 'e gó² 'e taa¹³. No-o tyiin^{1u}un jmoo²o 'ii²¹ tyiia la to² tyu² ley. ¿'Ee li' tyu^{2u} to² ijmeei²¹ tsá² jna la jo to² tyu² ley?

4 Joon 'in téin² do gasii²¹ 'ii:

—¿'Ee li' foo²¹o 'laa²¹ tya' 'in tsá² tyu² to² nifu tya' untsá² tya' Dios?

5 Joon gajin² Poo²:

—Tсарu^{1u}, jo mo galiñii¹ii 'e 'in no tyu^{2u} to² tya' 'untsá². Tsu jin² ni jí² tya' Dios: “Jo cwooi¹ faa²¹ tsá² 'laa²¹ tya' jaain²¹ tsaa'to² 'in tyu² to² fuu²¹ goo¹o.”

6 Joon galili¹³i Poo² 'e 'in tsá² sicaain²¹ do tún² 'ii¹³ líi¹i. 'Inlíi¹³ líi¹i saduceos. 'Inlíi¹³gi líi¹i fariseos. Joon gafaa²¹ Poo² tá²:

—Tсарu^{1u}, tsá² fariseo jna. Joon tsacøøi¹³ tyiia líi¹i fariseos. ¿'Ee li' cwoo²oo' jna tsaa² 'wii¹³ líi²na 'e jiin¹ tsá² tún²?

7 Mo ngayuui¹³ gajin²in 'elo 'in tsá² fariseos do coon¹³ tsá² saduceos ga'láa² 'wii²¹² jo cwo¹o júu³ ruu²¹i. Joon galí² coon²¹ tsá² fariseo do coon¹³ tsá² saduceos 8 tsu 'in tsá² saduceos do ga'i¹-tsi 'e jo jiin¹gi tsá² tún¹. Joongi 'i¹-tsi 'e jo jo¹ 'e seein²¹ ángeles jon'gi seein²¹ tsa'mootyí². Pe 'in tsá² fariseos do jo¹o líi² jilaa²¹ 'elo. 9 Jilee²¹mo ga'oo¹o. Pe 'inlíi¹³ tifo² tya' ley 'in líi¹i fariseo gajin²in:

—'In tsañuu¹ lo jo 'ee 'e gó² mo gajmaa¹ 'ino. Wana nigafee¹i tsa'mootyí² si ángel 'ee ti²¹mo' wa jo faa¹³a 'laa²¹ tya' Dios.

10 Líi¹ jo gacwo¹ júu³ ruu²¹i cagi 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do gafoo¹mo wana gajmaa¹a 'no¹³ Poo². La joon gatyu^{2o} to² 'láa² 'e tsatyí¹i Poo² jee²¹² 'in tsá² do. Joon tsajée¹i fu li taai² 'láa² do.

11 Joon 'woo¹ joon ganéi¹ Ña'ñu^{1u} tyani Poo². Joon gasii²¹i:

—Tya²-o'o. La lí² 'e nigafaa¹³a 'wii²¹² tyiia 'e Jerusalén lo, la joon jon ifoo¹³o 'wii²¹² tyiia fu Roma.

T¹-tsi tsá² Israel ijngaa²¹mo Poo²

12 Mo gajná² jmi²¹² joon 'inlíi¹³ tsá² Israel røø²¹ gasii²i wa'a ijngaa²¹mo Poo². Joon gamaa¹a 'ii²¹ 'e jo 'ee dø¹ø joon'gi 'ee 'uun²¹un jiin¹³xu ca gali¹i. 13 Tíi¹ jiin¹³ tunlái¹ líi¹gixu 'in tsañuu¹ 'in nigacwo¹ júu³ la joon. 14 Gangalín² tyani 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—Jna'a nigacwoo²¹ o'o júu³ joon nigajmoo²¹ o'o 'ii²¹ 'e jo 'ee tyee²¹ 'e'e jiin¹³ la ijngaa¹³ na'a Poo² do. **15** La joon 'naa' coon¹³ 'in catyaa² 'in 'oo¹ o to² jee²¹² 'in tyiin² gi cwoosii¹³ 'ii' 'in tyú² to² tya' fii²¹² 'láa² do 'e tsa'oo²¹ -o cwojajée¹ i tyani² 'ii'. Cwoosii¹³ duu' 'e 'iin²¹² naa' núu³ gi cwáain¹ tya'a 'e liñ³ 'oo' 'e tyú² gi. Joon la joon 'mee²¹² moo'o yiaa' tya'i fu¹. Joon ijngaa¹² moo'o la nū² gi icwée² in.

16 Pe jaain²¹ jóon¹ tsamí² ruu²¹ i Poo² do galiñii¹ 'e júu³ do. Joon gangóo¹ li taai² 'láa² do. Gangajmaa¹³ a Poo² júu³. **17** Mo ngayuui¹³ joon gatø¹ Poo² jaain²¹ 'in tyu² to² 'láa² do gasii²¹ i:

—Jéei¹ du' 'in xuui²¹² lo tyani 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² tsu sá² 'e jin² in sii²¹ i 'ii.

18 'In tyu² to² tya' 'láa² do gangajée¹ mo tyani 'in tyu² to² fii²¹² 'láa². Joon gajin² in:

—'In Poo² 'in 'yuui² 'nuñ³ do gatø¹ jna. Joon gamii¹ 'e gajée² na 'in xuui²¹² lo 'e sá² coon²¹ 'e jin² in.

19 Joon 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do gason¹ on cwoo²¹ o 'in xuui²¹² do. Joon ngajée¹ i coon²¹ li yaai. Joon gasii²¹ i 'ido:

—¿'Ee 'iin²¹² u'un fu³ u jna?

20 'In xuui²¹² dogi gajin² in:

—'In tsá² Israel do røø²¹ nigasii² i ijngaa¹³ i Poo² tsa'oo²¹. Coon¹³ júu³ tajuu²¹ imi² i 'nu wa'a cwojee¹ u tyani tsacøø¹³ 'in tyiin² gi lawa'a 'e 'iin²¹² in litsáai¹ gi-tsi cwáain¹ tya' Poo². **21** Pe jo jo¹ cwolii¹ u tsu tunláí¹ lí¹ gixu tsá² tya'a 'in nisi'maai² tya'i fu¹. Joon 'in tsá² do nigajmaa¹ a 'ii²¹ 'e jo 'ee dø¹ ø jon'gi 'e 'uun²¹ un ca ijngaa¹² i Poo². Joon nano jiin¹³ canii² ijan² gi jiin¹³ júu³ tyi-o'o.

22 Joon 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² do ga'i¹ o júu³ xuui²¹² 'e jo 'in sii²¹ i ce jiin¹³ jaain²¹ 'e nigajmaa¹ a júu³.

Jaa²¹ in Poo² tyani 'in 'oo¹ o to² fee¹ 'in sii²¹ Fée¹³

23 'In tyu² to² fii²¹² 'láa² do gatø¹ ø gáí¹ 'in tyu² to² 'láa² do. Joon gajmaa¹ a 'ii²¹ 'ii ityaa¹ tyú² cíein¹³ 'láa² 'e ngí¹ tii² coon¹³ sesenta-gi 'in cwá² cwa². Joongi tún² cíein¹³ gi 'in san² 'mosuun²¹ cwaa²¹. 'Ido-o tsajée¹ i Poo² fu Cesarea la 'iin² ñú¹ canuu²¹. **24** Joon gatyú² u to² 'e tyaa²¹ tyú² jaain²¹ gáí¹ cwa² cwá² Poo². Joon gajmaa¹ a 'ii²¹ 'e tsajée¹ i Poo² tyú¹ mo tyani 'in 'oo¹ o to² sii²¹ Fée¹³. **25** Coon¹³ 'láa² do gasii¹ in coon²¹ jí² 'e jin²:

26 “Aa²¹² mo'o fo³ oo. Jna-a Claudio Lisias. 'Aa²¹² mo'o 'nu gobernador Fée¹³ 'in un'góo³ jna liili¹. **27** 'In tsá² seein²¹ Israel lo nigasan² mo 'in tsañu¹ no. Joon la mo 'iin²¹² in jnga² mo. Pe mo galiñ³ ii 'e tsá² Roma 'ii joon ngalii²¹ i coon¹³ 'láa² tyiaa. Joon galaa²¹² moo. **28** Joon gatø¹ øø 'in tyiin² gi jee²¹² tsá² seein²¹ Israel tsu gali'in²¹² na liñ³ ii tsaa² tya'a. **29** Canii² ga'nii¹ jiin¹³ cwáain¹ tya' ley tya' yaamo. Jo sá² 'ii²¹ wa'a ijúuin² jon'gi wa'a tsa'ii²¹ 'nuñ³. **30** Pe mo galili¹³ ii 'e tsá² Israel

nigajmaa¹a 'ii²¹ ijnga²mo 'wii¹³ joon tsifu-u gasí¹³moo. Joon nigamí³ⁱⁱ jileei²¹ 'in cwo¹ tsaa² tya'a 'e cwofaa²¹o tyani-o'o jilaa²¹ 'laa²¹ 'e faa²¹a. Jiin¹³ joon júu³ tyiia, feei¹du¹-o'o."

31 La joon 'in 'lää² do jiin¹³ 'ii²¹ 'e ni'oo¹o ngajée¹mo Poo². 'Woo¹ joon gatyaliin²mo ti coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Antípatris. **32** Joon mo gajná² jmi²¹² joon 'in 'lää² ngi¹ tií² do gajaliin¹mo fu li taai². Joon 'in néei¹ cwa² do gangaliin²mo la fu¹ taai² coon¹³ Poo². **33** Joon mo gatyaliin² fu Cesarea 'in tyu² to² 'lää² do gacwo¹o gobernador do 'e mo'jí² do. Joon do-o gajaan²¹mo Poo². **34** Mo gajóø² gobernador 'e mo'jí² do joon gaunngii¹i xiia goo¹o Poo² do. Mo galiñii¹ 'e goo¹o Poo² sii²¹ Cilicia joon gajin²in:

35 —Mo cwolín² 'in jmoo¹o tsaa² tyi'i joongi inúu³oo.

Joon gatyu^{2u} to² ga'í² Poo² palacio tya' Herodes. Do-o ga'aa¹mo 'lää² 'ii.

Poo² faa²¹a 'wii²¹² tya'a tyani Fée¹³

24 **1** 'Ná² jmi²¹²gi gangíi¹ mo gatyá¹ Cesarea jaain²¹ 'in tyu² to² tya' untsá² sii²¹ Ananías. Tyaliin² coon¹³ 'inlfi¹³ tsacøøi¹³ coon¹³ jaain²¹ 'in faa²¹ 'wii²¹² tya'a 'in sii²¹ Tértulo. Gatyaliin² tyani 'in tyu² to² do 'e jmáa¹a tsaa² tya' Poo². **2** Mo gajajée¹i 'in tsá² sii²¹ Tértulo ga'lää² 'wii²¹² gajmaa¹a tsaa² tya'a. Joon gain²in sii²¹i Fée¹³ do:

—Feei¹du¹-o'o tsaa²to² tyi'i. Cwáain¹ tyi-o'o 'e sá² 'ii²¹ 'e tyú²-u la caain²¹ goo²¹o'o. Joon jo fa'í³ saan²¹a'an. **3** La caain²¹ goo²¹o'o nee²e 'elo joon cwo²¹o'o 'maa¹³mo'o. **4** Pe li la coon²¹ jo un'íi²¹²gi 'nu jmaa²a feei¹-o'o núu³du'u coon²¹ cata. **5** Nigatseei²¹ jna'a 'in tsañuu¹ lo ngii¹i untyí²in jna'a. Ngii¹i coon²¹on tsá² Israel too² la 'ui juncwii²¹. 'In no-o jaain²¹ tsá² nifu tya' tsá² 'in untsáa¹a júu³ tya' jaain²¹ tsá² Nazaret.

6 Joon gaun'lii³i cwo¹ fee¹ tyi'i. 'Wii¹³ joon gaseen¹³mo'o ijmo²¹o'o 'ii²¹ tya'a la to² tyu² to² tyi'i. **7** Pe 'in tyu² to² fii²¹² 'lää² do 'in sii²¹ Lisias ga'ii²¹ jee²¹² jna'a coon¹³ 'e gøø¹²i líli¹. Joon gatyii¹mo 'ido. **8** Joon gajin²in 'e jileei²¹ 'in cwo¹ tsaa² 'ná² jalín² tyani'i. 'Nu-u lí unngii²du'u joon líñi²i no-o júu³ jai² jilaa²¹ 'e tsaa² jmoo²¹o'o tya'a —jin² Tértulo do.

9 'E ja²mo júu³ tya'a jin² jilee²¹ tsá² Israel téein² co' do. **10** Joon 'in 'oo¹o to² do gajmee²¹i Poo² coon²¹ li² ifaa²¹a. Joon Poo² do gajin²in:

—'Yaa¹mo-tsii jna 'e fo³oo 'wii²¹² tyiia tyani'i tsu ñí³oo 'e ningóo^{1xu} 'áai¹ 'e jmoo² 'nu 'ii²¹ 'e fuu²¹ lo. **11** 'Nu-u litsáai¹du-o'o wana jo¹. Ningóo¹ jiin¹³ dyatun¹ jmi²¹² 'e gatyí³aa Jerusalén 'e un'goo¹o Dios. **12** Joon la 'ii²¹² 'yuu²na cwo¹ fee¹ do si 'yuu²na cwo¹ pi³ tya'a 'ee si doñixiia¹ 'e fuu²¹ do 'ee 'in tsañuu¹ no jo mo gatsee²¹i jna 'e jí¹³na coon¹³ jiin¹³ jaain²¹. Jon'gi mo gatsee²¹i jna 'e cwo²oo tsá² cwáain¹ wa'a to² mi¹³. **13** 'In tsá² lo jo líi¹i jilaa²¹ 'e tsaa² cwo¹o jna no. **14** Pe jiin¹³ canii² 'e røø²¹²na tyani'i 'e un'goo²¹ jna Dios tya' tsacøøi¹³ tyiia coon¹³ coon²¹ júu³ 'múui² 'e 'in tsá² lo jin² 'e gó². Pe jo¹o líi²na jilaa²¹

júu³ toon²¹² jí² tya' ley coon¹³ júu³ tya' 'in gafaa²¹ a 'wii²¹² tya' Dios calii.
15 La líi²¹ 'ii-o jon líi² na 'e Dios ijmáa¹ a jiin¹ tsá² la 'in tyúi¹ tiin¹³ la 'in gó². **16** 'Wii¹³ joon cwo²-tsii 'e jo lí'ó³ oo tsaa² tyani Dios si tyani tsá² 'ee.

17 'Wóo² xu ningóo¹ 'e ngí³ ii la caain²¹ lí xiia' joon gatye² moo fu góo³ oo 'e gacwo¹ oo cuu¹ tsagóo³ oo 'in tañí². Joongi gacwo¹ oo 'ñii¹ a 'maai¹³ Dios. **18** La joon 'yuu² na jmóo³ oo inuu cwo¹ fee¹ do mo ganí² mo jna jaain²¹ gáí¹ tsá² Israel 'in néei¹ lí sii²¹ Asia. Do-o ganí² mo jna tsi inuu cwo¹ fee¹ do 'yuu² na iuncwaa³ na jiin¹³ la tiisi² do. Pe xuu tsá² seen²¹ coon¹³ jna jon'gi gato² tsá² mii¹³. **19** Pe 'ii 'in 'na¹ jalín² 'e jmáa¹ a tsaa² tyiia wuxu¹ tsaa² tyiia. **20** Wana jogi la joon cwojin³ du 'in néei¹ lo wana gatsaa²¹ a coon²¹ tsaa² tyiia mo gasiin¹² na tyani tsá² tyiin² gi tya' tsá² Israel. **21** Jiin¹³ 'e gafo¹ oo tá² mo siin¹² na jee²¹² 'ii: "Tí jmii²¹² no jmoo² oo 'ii²¹ tyiia tsu 'wii¹³ jo¹ o líi² na 'e jiin¹ in tsá² jee²¹² 'líi²¹²" —jin² Poo².

22 Mo ganúu² un Fée¹³ do 'elo tsu 'wii¹³ røø²¹ ñii¹ i cwáain¹ tya' 'in jai² líi² Jesús gatyuu¹² mo 'e júu³ do. Joon gajin² in:

—Mi cwee¹ i 'in tyu² to² fii²¹² 'lää² do sii²¹ Lisias joongi ityee¹ mo júu³ 'e cwáain¹ tyii¹ lo.

23 Joon Fée¹³ do gatyu² to² fii²¹² 'lää² do 'e jo mo láa² mogi Poo². Pe gacwoo¹ o 'ii²¹ 'e tsalín² tsá² seen²¹ Poo² tyú² coon¹³ 'e tsafee¹³ i 'ido. Joongi 'e cwo¹ o 'e dø¹ 'ido.

24 Mo gangíi² coon²¹ tún² jmii²¹² gi gatyía¹ Fée¹³ coon¹³ 'in tsamí² tya'a 'in sii²¹ Drusila. 'Ii-i jaain²¹ tsamí² 'in seen²¹ Israel. Joon gatyu² to² gajó² Poo². 'In²¹² in núu¹ un xiiala lí² tsáai¹-tsi tsá² Jesucristo. **25** La 'ii²¹² mo faa²¹ a Poo² xiiala ngi¹ tsá² fu¹ coon²¹ tsáa¹, joongi xiiala tyu² tsá² to² yaai, joongi xiiala mi jmáa¹ Dios 'ii²¹ tya' tsá² gafoo¹ mo Fée¹³ do. Joon gajin² in:

—Cwoo¹ mo nano. Joon mi jóøi² gii itø³ øø 'nu tún¹.

26 'I-tsi Fée¹³ icwo¹ Poo² 'ii cuu² joon iláa² mo. 'Wii¹³ joon líi¹ 'láai² naa¹³ nigatø¹ ø Poo² 'e sín¹ in coon¹³ on. **27** La joon gangíi¹ i tún² jiin²¹ gi mo cwo¹ ii¹ Fée¹³ 'e to² 'oo¹ o do. Joon 'in tsá² sii²¹ Porcio Festo ga'í² cwaain²¹ tya'a. Tsu 'iin²¹² in Fée¹³ do iliseein²¹ røø²¹ coon¹³ tsá² Israel jo galáai¹ Poo² do.

Poo² tyani Festo

25 1 Gatyíi¹ a Festo ga'ii²¹ mo to² tya' Fée¹³. Mo gatsín¹ 'ni¹ jmii²¹² gacwo¹ ii¹ i Cesarea gangóo¹ fu Jerusalén. **2** Mo gati² do-o 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsá² Israel 'in tyiin² gi gacwoo¹ o coon²¹ tsaa² tya' Poo². **3** Joon gamii¹ i tyani 'ido lawa coon²¹ júu³ jai² 'e siin¹² in Poo² fu Jerusalén. Pe 'ii²¹ tya'a ijnga² mo Poo² tya'i fu¹. **4** Pe gajin² Festo 'e fu Cesarea siin¹² Poo² joon 'ii-o 'i¹-tsi 'e tsáa¹ a fu do jmoo¹ joon coon²¹ jmii²¹². **5** Joon gajin² in:

—Doñi'in jee²¹² 'na' 'in 'oo¹o to² 'ná¹ cwołín²naa' fu Cesarea coon¹³ jna. Joon wana 'in tsañuu¹ do niga'aa¹ coon²¹ tsaa² fee¹ lí²-i jmaa²aa' tsaa² tya'a.

6 Lí²mo jñá² si dyá² jmii²¹² gajan¹gi Festo fu Jerusalén do. Joon ganga²mo fu Cesarea. Joon mo gajná² jmii²¹² joon gacwó² 'áan³ tya'a lí li tíi² cwaa²¹. Joon gatyu²u to² jó² Poo². **7** Joon mo ga'í² Poo² gajatyéen¹in tsá² Israel 'in nigatyalín² Jerusalén. Joon gajmaa¹a 'láai² tsaa² tya' Poo². Pe jiin¹³ coon²¹ jo gali¹i. **8** Joon gafaa²¹a Poo² 'wii²¹² tya'a:

—Jiin¹³ coon²¹ tsaa² jo 'ee mo 'nó³oo. Jo mo gafo¹oo 'laa²¹ tya' ley tya' tsá² Israel jon'gi tya' cwo¹ fee¹ tya'a. Jon'gi mo fo¹oo 'laa²¹ tya' tsaa²to² nifu tyíin¹ Roma —jin² Poo².

9 Tsu 'wii¹³ 'iin²¹²in Festo jmaa¹a tyú²-u coon¹³ tsá² Israel joon gaunngii¹i Poo² do:

—¿Ja 'iin²¹²u'un cwo¹o fu Jerusalén. Joon do-o ijmáa¹a 'ii²¹ tyi'i?

10 Joon gañii¹i Poo² do:

—Siin¹²na tyani 'in 'oo¹o to² Roma lí cwooi¹ lisá² 'ii²¹ tyiia. Tsu tyú²-u ñí²i 'e jo 'ee tsaa² mo ga'nó³oo tya' tsá² Israel. **11** Wana niga'nó³oo coon²¹ tsaa² 'e tii²¹moo júun²moo jo cwooi¹ fo¹oo wa'a jo júun²na. Pe wana jogi sá² coon²¹ júu³ jo¹ la lí 'e tsaa² cwo¹ no jiin¹³ jaain²¹ jo 'oo¹o 'ii²¹ 'e jaa²¹in jna tyaní¹i. Mí³oo 'e 'in 'oo¹o to² nifu do 'ña'o jmáa¹a 'ii²¹ tyiia —gajin² Poo² do.

12 Joon mo ngayuui¹³ gafaa²¹a Festo coon¹³ 'in tyu² to² coon¹³on joon gajin²in:

—Nigamí³i 'e lisá² 'ii²¹ tyi'i tyani 'in 'oo¹o to² nifu. Joon do-o icwoo¹³o.

Poo² tyani róøi¹³ Agripa

13 Mo gangíi² coon²¹ tún² jmii²¹²gi 'in róøi¹³ Agripa coon¹³ Berenice tyalín² fu Cesarea. Tyalín² ngafee¹²i Festo. **14** Do-o gajaan¹an wóo²xu. Joon mo gatyaa¹a Festo júu³ coon¹³ 'in róøi¹³ do cwáain¹ tya' Poo² gajin²in:

—Lo-o 'yuui² jaain²¹ tsanuu¹ 'nuñí³ 'in gasáai¹ Fée¹³. **15** Mo gataan²¹²na Jerusalén 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel gacwołín² gacwoo²¹ tsaa² tya' 'ino. Gamii¹i 'e jmáa³aa 'ii²¹ tsaa² tya'a. **16** Jna-gi gafuu²¹²uu 'e jo lí² tsu jo si² tii² la joon tya' tsaa²to² néei¹ Roma. La nu'gi ilisá² 'ii²¹ 'e júuin² jaain²¹ tsá² 'ná¹-a téein² 'in cwo¹ tsaa² tyaní¹i la jaain²¹ la jaain²¹. Coon¹³ la joon lí²-i un'øø¹mo yaai coon¹³ tsaa² 'e cwo¹o fuu²¹²uu. **17** La joon mo jalín² fu lo jo 'ee gaun'iii²¹²gii 'ñii'a. Pe mo gajná² joon ganí³ii 'áan³ tyiia lí gatii²¹na. Joon gatyu¹uu to² gajó² 'in tsañuu¹. **18** Pe jileei²¹ 'in jalín²mo gajmaa¹a teen¹in 'e cwo¹o tsaa² tya'a jo 'ee gasí²i 'laa²¹ tya' 'ino la mo 'i¹-tsii. **19** Lí²mo jiin¹³ tsaa² tya'a 'e cwo¹o jiin¹³ tii² 'e si² tya'o coon¹³ jaain²¹ tsá² sii²¹ Jesús 'in

gajúin¹. Pe 'in Poo² do jin²in 'e nijiin¹o. **20** Joon jna-a tsu jo ñí³ii 'ee jmáa³aa jiin¹³ 'e cwáain¹ lo gaunngii²ii Poo² wa'a 'iin²¹²in tsee¹²i fu Jerusalén 'e lisá² 'ii²¹ tya'a 'e cwáain¹ lo. **21** Pe 'i-gi gami²i jna 'e 'iin²¹²in lisá² 'ii²¹ tya'a tyani 'in tyu² to² nifu 'in sii²¹ Augusto. 'Wii¹³ joon gatyu²uu to² 'e jo mo láa²mogi ca mi lí² sší³na tyani 'in tyu² to² nifu do —jin² Festo do.

22 Joon gajin² róøi¹³ Agripa do sii²¹i Festo:

—'Iin²¹²mo jna jon núu³duu júu³ tya' 'in tsañuu¹ no.

Joon gajin² Festo:

—Tsa'oo²¹ inúu³du'u.

23 Mo gajná² jmii²¹² joon ngataa²i Agripa coon¹³ Berenice li²-i lli²¹² 'ya²gi 'áai¹. Do-o ngataa²i tsi li sicaain²¹ tsá² coon¹³ 'in tyu² to² fii²¹² 'láa² coon¹³ tsá² tyiin²gi 'e fuu²¹ do. Joon Festo do gatyu²u to² ijó¹ Poo².

24 Joon gajin²in:

—Róøi¹³ Agripa, coon¹³ tsá² 'in sicaain²¹ coon¹³ jna'a, lo-o siin¹² 'in tsanuu¹ no. Fúu¹mo tsá² Israel nigasii²¹i jna 'laa²¹ tya' 'ino. La Jerusalén tiin¹³ lagi lo jo mo gajan¹ sii²¹i jna 'e tii² júuin² 'in tsá² lo. **25** Pe lí²na 'e jo 'ee mo gajmaa¹a wa'a 'e tii² júun²in. **26** Pe jo mo galiñí³ii róø²¹ wa'a sší³na jí² tyani fii³ii. 'Wii¹³ tya' joon tyu³uu to² jajée¹i tyani²ii'. Joongi tyani 'nu-u 'e tyiin²gi róøi¹³ Agripa. Jmaa² fee¹-o'o unngii²du'u wa'a lisá² coon²¹ júu³ 'e sii¹³na. **27** Tsu fa'ii²¹i lí²na 'e sii¹³na jaain²¹ tsá² 'yuui² 'nuñí³ la jo mo ñí³ii 'ee tsaa² tya'a.

Poo² faa²¹a 'wii²¹² tya'a tyani róøi¹³ Agripa

26

1 Joon gajin² Agripa gasii²¹i Poo²:

—Lí²-i foo²o cwáain¹ tyi'i 'wo'o.

Joon Poo² do gajmaa¹a li² coon¹³ cwoo²¹o. Joon gafaa²¹a la lo:

2 —Lí¹ jløø³na 'e lí²-i fo³oo tyani'i róøi¹³ Agripa 'e un'øø²¹na 'ñii'a tya' jilee²¹ tsá² Israel 'in nigafaa²¹ 'laa²¹ tyiia. **3** Tsu ñí³o'o la jilaa²¹ tii² 'e si² tya' tsá² Israel. Joon ñí³o'o jilaa²¹ cwáain¹ 'e sší¹³i. 'Wii¹³ joon mii³ii 'e núu³du'u coon²¹ tún².

Tyaa¹a Poo² júu³ xiiala gangii¹i la nu'gi gajoo²¹-tsi

4 'Jilee²¹mo tsá² Israel ñí¹o xiiala mo gataan²¹²na jee²¹² 'ii fu góo³oo coon¹³ Jerusalén ca la mo xuu²¹²na. **5** Ñí¹o joon lí²-i faa²¹o wa' 'iin²¹²in 'e lí¹na fariseo ca la mo simii²¹moo. Joon 'in tsá² 'in lí¹i fariseo do cwo¹ogi-tsi jmoo¹gi jilaa²¹ tii² 'e si² tyii'i la jee²¹² jile¹i'i. **6** Pe nano cwo¹ 'ido jna tsaa² 'wii¹³ tsáai¹-tsii 'e Dios jmáa¹a jiin¹ 'lii²¹² la li 'e nigajin² 'lii²¹² tsacøøi¹³ tyii'i. Fiin¹³ jilee²¹mo tsá² Israel sijan¹o mi tsín¹ 'e 'ii²¹ do 'e júu³ nigaí² Dios. **7** La ji dyatún¹ poo²¹² tsá² goo²¹o'o la jmii²¹² tiin¹³ la 'woo¹ sijan¹o. Pe 'wii¹³ sijaan²aan 'e joon, róøi¹³ Agripa, cwo¹ 'ido jna tsaa² nano. **8** Áai¹ wúui¹ 'e jo¹ lí³u 'e jmoo¹o Dios 'e jiin¹ tsá² tún¹, ¿ja jo¹?

Tyaa¹a Poo² júu³ xiiala mo gangii¹ gajmee²¹i tsá² 'in jo¹ líi² Jesús

9 'Ñii¹a la mo jee¹ ga'i¹-tsii ijmee¹³na tsá² 'in nigajo¹ líi² Jesús tsá² Nazaret. **10** La joon gajmáa³aa fu Jerusalén. Joon coon¹³ to² 'e tyu² 'in tyu² to² tya' untsá² gataa²¹na 'nũí³ fúui¹ liili¹ 'in nigajai² líi². Joon mo gajngaai¹² tsá² 'ii røø²¹ sii¹³i. **11** Líi¹ 'láai² fu ga'e¹ee tsá² wúu¹ mo jo garøø¹i jilaa²¹ 'e jo¹ líi². Jilaa²¹ 'elo gajmáa³aa la caain²¹ cwo¹ 'e sinagogas. Líi¹ gauntyíi²na 'ido cagi ganga'øø³na fu li wíiin².

Tyaa¹a Poo² júu³ tún¹ xiiala mo gajo¹-tsi

12 'Coon¹³ cwáain¹ la joon ngóo³oo fuu²¹ sii²¹ Damasco. Ngóo³oo tyaan²aan coon²¹ jí² 'e cwo¹o 'in tyu² to² tya' untsá². Coon¹³ jí² do-o isaan¹³moo tsá² jo¹ líi². **13** Pe la joon galí² tyiia tya'i fu¹ li li ningóo³oon do. Mo gatí² tyiiañi¹ gamóo³oon coon lawa 'yíia² ñi¹ 'e gajná² joo²¹ jó¹ fu li yu'. Pe 'e 'gøø¹²gi lagi 'yíia² ñi¹. Gajná² cu' li li siin¹³na coon¹³ 'in ngalii²¹i coon¹³ do. **14** Joon jilee²¹oo'o gacii²¹na'a ni 'wó². Joon ganúu³uun coon²¹ júu³ 'e gasii²¹ jna coon¹³ jmíi¹ hebreo: "Saulo, ¿'ee li 'øø¹u jna? Tsu 'wo'o jmaai¹³ 'wo'o la mo jmoo¹o joo²¹ jii¹ mo 'øø¹ø mo 'yá² fii²¹²i sii² suun²¹ tya'a." **15** Joon gafo¹oo: "¿'lin 'nu no, Señor?" Joon gasii²¹i Ña'ñu¹u Jesús jna: "Jna-a Jesús, jna 'in 'øø¹u no. **16** Pe ráan²un no. Jmaa²a siin¹²u'un tsu nigajné¹na tyani'i 'e jmaa²a jilaa²¹ to² tyu³uu. Joongi ifoo²o jilaa²¹ 'e nigañii²i coon¹³ jilaa²¹ imoo²o'o 'wii²¹² tyiia mi li ciin²¹gi. **17** Iun'øø²¹na 'nu tyani tsá² Israel coon¹³ jilee²¹ tsá² 'in néei¹ li wíin². Joon jee²¹² 'in tsá² néei¹ wíin² do siii³na 'nu nano icwoo³o. **18** Cwooi³du' jee²¹² 'in tsá² do tsu nano ngii¹i lawa tsá² tiuu²mo. Joon ino³o unníi¹i. Siii³duu 'nu 'e cwošii²du'u jilaa²¹ 'e gó² 'i¹-tsi ca 'e tyú². Joon iláa²mo'o 'ido ja'cwoo²¹ 'in 'liii³ joon tsataa²mo ja'cwoo²¹ Dios. Joongi ilija²mo lín² jna. Joon coon¹³ 'e la joon lí²-i 'iin²moo tsaa² tya'a. Joon 'ii²¹mo coon²¹ 'áan³ tya'a 'e 'oo¹o Dios tya' jilee²¹ 'in nigauntyú¹i."

Tyaa¹a Poo² júu³ xiiala gacwoo¹o júu³ tyú²

19 'La joon, røøi¹³ Agripa, galinuu¹³oo jilaa²¹ júu³ 'e gasii²¹ Jesús jna fu yu' ñu'fú² do. **20** Ga'láa² 'wii²¹² cwóo³oo júu³ tyú² nifu 'in néei¹ Damasco. Mo ngayuui¹³ joon gacwóo³oo júu³ tyú² tya' 'in néei¹ Jerusalén coon¹³ la caain²¹ li sii²¹ Judea coon¹³ jilee²¹ 'in jo seein²¹ Israel. Gafuu²¹²uu 'e 'ná² jaa²¹-tsi joon lí² tsáa¹mo-tsi Dios. Joon cwojmaa¹o la jmoo¹o tsá² 'in nigajo²-tsi. **21** 'Wii²¹² cwáain¹ la lo-o gasain² tsá² Israel jna fu inuu cwo¹ fee¹ tya'a do. La mo 'iin²¹²in jngaa¹²i jna. **22** Pe coon¹³ 'e joon jo gajo¹-tsii tsu gauncoon¹³ Dios jna ca nano. Cwo³oo júu³ tyú² tya' jilee²¹ la 'in tañí² tiin¹³ la tsacøøi¹³ 'in tyiin²gi. Gafuu²¹²uu jiin¹³ la gajin² 'in tsá² gafaa²¹ júu³ tya' Dios calii coon¹³ la gajin² Moisés 'e 'ná¹ ilí². **23** Gajin²o Moisés 'e Cristo 'ná¹ nii²¹

wúu¹. Joon mi yuui¹³ joon júun¹mo. Joon 'ii-o nifu ijiin¹in jee²¹² 'líi²¹². Joon icwó² júu³ coon¹³ jna'a tsá² Israel coon¹³ tsá² seein²¹ li xiia' 'e jileei²¹ 'in jai² líi² 'ii ijiin¹o tún¹ la gajin¹in —jin² Poo² do.

Poo² tyá²-tsi Agripa 'e ijai² líi²

24 Mo gafaa²¹ Poo² 'elo 'wii²¹² tya'a joon 'in Festo do ga'oo¹o jin²in: —j'Yü caa²¹²mo'o, Poo², coon¹³ jilaa¹ 'e nigauntsáa¹³a nicalicaa²¹²mo'o!

25 Pe Poo² do gañii¹i:

—Jmaa²a fee¹-o'o, Festo, pe jo 'yü caa²¹²na. Li' cii¹²i lí². Júu³ røø²¹ jilaa²¹ 'elo. Jiin¹³ júu³ ja²mo fo³oo. **26** Lo-o tyíin¹ røøi¹³ Agripa 'in cwii¹i jilaa²¹ 'elo. 'Wii¹³ joon jo cu²-tsii fo³oo tyaní¹i tsu tsáa¹mo-tsii 'e ñi¹o jilaa²¹ 'elo. Jilaa²¹ 'elo jo gali'uuin²¹ —jin² Poo² sii²¹i tsá² do.

Joon gajin² Poo² sii²¹i røøi¹³ Agripa:

27 —¿Ti jo¹ lí²u, røøi¹³ Agripa, jilaa²¹ júu³ 'e gafaa²¹ 'in cwo¹ júu³ tyú² cali? Ñi¹oo 'e jo¹o lí²u.

28 Joon gajin² Agripa do:

—Coon²¹xu-u jogi tyá²-o'o jna 'e jo¹ lí²na Cristo.

29 Joon gañii¹i Poo²:

—Coon²¹xu li¹ si 'e 'láai² 'ee 'áai¹ 'ya²gi wa'a icwó² Dios ilitsáa¹mo-o'o lawa jna. Pe jon' jiin¹³ 'nu 'wo'o pe ce jilee²¹mo 'in nuu¹un júu³ tyia la nano. Pe jo 'núu¹ cadena cwo²¹o la 'núu¹ cwóo³oo lo.

30 Mo ngayuui¹³ gajin² Poo² jilaa²¹ 'elo garóon² røøi¹³ coon¹³ 'in 'oo¹o to² gobernador coon¹³ Berenice coon¹³ jileei²¹gi 'in néei¹ do.

31 Joon gangalín²mo li xiia' li jo nuu¹un Poo² li ngatyaa¹ júu³ do. Ngasín¹in 'e júu³ síi¹i jee²¹² 'ii. Jin²in síi¹i:

—'In tsañu¹ lo jo 'ee mo gajmaa¹a wa'a 'e tíi² júuin². Jiin¹³ jo tíi² 'yuui²gi 'nuñí³.

32 Joon gajin² Agripa gasii²¹i Festo:

—Lí²-i wuxu' nicaláa²mo'o 'in tsañu¹ lo wa'a jo 'ña'a mo gamii¹i 'e ilisá² 'ii²¹ tya'a tyani 'in tyu² to² nifu tyíin¹ Roma.

Sii¹in Poo² fu Roma

27 **1** Mo gaun'ii²¹i júu³ 'e siin¹²in jna'a fu li sii²¹ Italia joon gatyaa¹ 'ido Poo² cwo²¹ 'in tyu² to² cíein¹³ 'láa² 'in sii²¹ Julio. Gatyaa¹ cwo²¹ 'inlíi¹³gi 'in taai² 'nuñí³ coon¹³ Poo² do. 'In Julio do tyu² to² cíein¹³ 'láa² jee²¹² coon²¹ poo²¹² 'láa² sii²¹ Augusto.

2 Gangatoo²¹o'o coon²¹ tsi barco 'e jó¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Adramitio. Jaain²¹ tsá² sii²¹ Aristarco, 'in seein²¹ fu Tesalónica 'e náa¹ li sii²¹ Macedonia ngoo²¹-o jon coon¹³. 'E barco do itsá² la caain²¹ li sii²¹ Asia.

3 Mo gajná² jmii²¹² joon gatyalii²¹i fuu²¹ Sidón. Do-o 'in Julio do gajmaa¹a feei¹-tsi tya' Poo². Gacwoo¹o 'ii²¹ 'e tsafeei¹³ Poo² jileei²¹ 'in seein²¹ tyú² coon¹³ 'e fuu²¹ do. 'Ido-gi gaunjíi²mo Poo² do. **4** Mo

ga'woo²¹ o'o fu Sidón do gangii²¹² na'a li' caluu coon²¹ cwoo¹³ roon¹ ni jmi²¹ sii²¹ Chipre li jo jnóo¹ tyí² 'áai¹. Ngalii²¹ i'i la joon tsu 'wii¹³ líi¹ ga'íi² tyí² li' li ngalii²¹ i'i do. **5** Gangii²¹² na'a coon²¹ tsáa¹ tyani li sii²¹ Cilicia coon¹³ Panfilia. Joon gatyali²¹ i'i coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Mira náa¹ li sii²¹ Licia.

6 Do-o 'in tyu² to² 'lää² do gatsaa²¹ a coon²¹ barco 'e jó¹ fu Alejandría 'e tsáa¹ a fu Italia. Joon gatyu² to² ngatoo² o'o. **7** Lää² mo jmi²¹² ngatoo²¹ o'o fu¹. Waa²¹² mo gangalii²¹ i'i. Líi¹ tyan¹ to² gatyali²¹ i'i tyani coon²¹ li sii²¹ Gnido. Tyan¹ to² 'áai¹ tsu líi¹ ga'íi² tyí² li' li ngalii²¹ i'i do. 'Wii¹³ joon gangii²¹² na'a tyani li sii²¹ Salmón. Joon gangii²¹ jna'a li' cwoo²¹ o'o tsáa¹ coon²¹ cwoo¹³ roon¹ ni jmi²¹ sii²¹ Creta li jo 'íi² tyí² 'áai¹. **8** Gangii²¹² moo'o tyan¹ to² ca gatyali²¹ i'i coon²¹ 'áa³ tyú² tya' barco. Tyan'an coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Lasea.

9 'Áa² mo nigali²¹² na'a wóo² 'áai¹. Joon ni'íi¹ fo² 'e tsatoo² gi'i fu¹ ni jmi²¹ tsu ningíi¹ mo jmi²¹² 'e gø² tsá² Israel tyiañi¹. Tyan'an nijó¹ jiin²¹ 'e 'íi² tyí² 'áai¹. 'Wii¹³ joon gacwó¹ Poo² coon²¹ cwáain¹. **10** Joon gajin² in:

—Tsañuu¹, líi² na 'e líi¹ 'íi¹ fo² 'e fu¹ ngalii²¹ i'i no. Joon cu² u-tsii 'e si no-o galiin² barco no coon¹³ jilaa²¹ laa²¹². Cagi jna' cweei¹ júun² na'.

11 Pe 'in tyu² to² 'lää² do ligi gaunjii² i' tya' 'in fii²¹² barco do coon¹³ 'in tyu² to² barco lagi Poo². **12** Joon tsu 'wii¹³ 'e 'áan³ do li' li ngalín² do jo tseein²¹ wa'a ingíi¹ i' mi ti jiin²¹ 'íi² tyí² xuu jogi jilee²¹ mo ga'i¹ tsi 'e 'áai¹ gi tyú² wa'a i'wooi²¹ do. 'Tin²¹² in wa'a ilí² tyalín² fu Fenice. Tsu Fenice do coon²¹ fuu²¹ náa¹ ti' jmi²¹ tyu² to² Creta do. Joon roon¹ 'e fuu²¹ li jo tii¹³ tyí² 'áai. Do-o itéen¹ in jiin²¹ la ti jiin²¹ 'e jo 'íi² gi tyí².

'Áai¹ 'íi¹ tyí² ni jmi²¹ ñi¹³

13 Joon ti' xuu mo ga'lää² 'wii²¹² 'íi² tyí² li' caai¹ tsá² tooin²¹² li yooi¹² ñi¹ líi² ilí² i' tsalín². Joon ga'woo²¹ oo'o. Joon gangii²¹² na'a co' ti' jmi²¹ Creta do. **14** Mo ngayuui¹³ xu joon gajnáa¹ coon²¹ tyí² 'gøøi¹³ 'áa¹ tsaa' barco do. 'E tyí² joon sii²¹ Nordeste. **15** Joon ga'lää² 'wii²¹² ga'la² a. Tsu 'wii¹³ jo líi²¹ i'i tsajée¹ gi'i coon¹³ tyí² do gacwoo²¹ o'o gajée¹ mo jna'a. **16** Gangii²¹² na'a caluu coon²¹ cwoo¹³ pi¹³ roon¹ ni jmi²¹ sii²¹ Claudia li jo 'íi² tyí² 'áai¹. Líi¹ gacwoo²¹ o'o to² yia'a gali¹ oo'o gatyii²¹ i'i móo¹ 'e jó² caluu barco do. **17** Mo ngayuui¹³ gasaa¹ a'a móo¹ do joon gajmee¹³ na'a to² 'nii²¹² mi² cu' li' barco do. Coon²¹ 'e do-o cwo¹ gi pí². Tsu 'wii¹³ 'goo²¹ o' tsataai² jee²¹² too¹³ 'e sii²¹ Sirte gaxíia¹ o' 'mi² jni¹³ tyí². Joon cwo¹ o' wa'a gajée¹ mo tyí² 'ii. **18** Mo gajná² jmi²¹² joon líi¹ 'íi² tyí². Joon ga'lää² 'wii²¹² gadya¹ a laa²¹² ni jmi²¹ ñi¹³ do la coon²¹ jo 'ii²¹ gi. **19** Mo gatí² 'ni¹ jmi²¹² coon¹³ cwoo¹ o'o gadyíi¹³ a'a tsi jmi²¹ jilaa²¹ 'e jmaai¹ to² tya' barco do. **20** Líi¹ 'láai² jmi²¹² gangíi¹ i' jo mo gajnée¹ i' ñi¹ jon'gi núu¹. Coon¹³ jilaa²¹ tyí² 'e niga'íi² do ga'í² tsi i' e jo lí² tein¹³ gi'i coonti.

21 Líi¹ 'láai² jmií²¹² ningóo¹ 'e jo mo tyée³e'e. Joon Poo² gajmaa¹a siin¹²in jee²¹² 'in tsá² do. Joon gajin¹²in:

—Tsañuu¹, tyú²gi woxu'u ganúu²oo' jilaa¹²¹ 'e gafo³oo do, womo jo ga'woo²oo' 'e Creta do. Joon jo galí² 'e faí³ lo. **22** Pe nano tya²-oo' tsu jii¹³ jaain²¹ 'naa' jo júuin²gií¹ fiin¹³ ga'iin²mo barco no. **23** Tsa ca nuu²¹ gajnéi¹ jaain²¹ ángel 'in gasii¹in Dios 'aai¹ jna. Joongi jmóo³oo la to² tyu²u. **24** 'In ángel do gasii²¹i jna: “Jo jmaa²a 'goo¹²¹'o, Poo², tsu 'ná¹-a tyée¹u'u tyani 'in tyu² to² nifu tyíin¹ Roma. Tsa 'wii¹³ cwáain¹ tyio'o Dios iun'øø¹i jileei¹²¹ 'in téin² coon¹³ 'nu 'e tsi barco no.” **25** 'Wii¹³ joon, tsañuu¹, —jin² Poo² do— tya¹-oo' tsu jo cu²-tsii coon¹³ Dios. Jo¹o líi²na jilaa¹²¹ 'e gasii²¹ 'in ángel do jna. **26** 'Ná¹-a ixuu¹²¹na' nitsaa² caai¹ cwoo¹³ tyuun roon¹ ni jmií²¹ —jin² Poo².

27 Coon²¹ canuu²¹ mo gatsín¹ tún² semóo¹³ 'e gangii²¹²na'a Claudia do gatyalii²¹i coon²¹ ni jmií²¹ sii²¹ Adria. Gajnáa¹ tyí² cu' li' li ngalii²¹i do. La 'woo¹ tyiianúu¹ 'in tyan¹ barco do galili³i 'e nigatyéen¹in li' coon²¹ cwoo¹³ tyuun²¹. **28** Joon gatyaa¹ 'ii²¹ xiiati jii¹³ 'o² jmií²¹ do. Joon ni'o²o dyadya¹ tsi jnúu² metros. Joon mo gatí² nifugixu gatyaa¹ 'ii²¹ tún¹. Joon ni'o²gixu jii¹³ dyíia² dyiia¹ metros. **29** Tsa 'goo¹²¹o wana gatyuin² cuun²¹² joon gaxíia² tyún² ñi'loo³ li caluu barco do. Joon jaan¹ la 'ii²¹² ca jná². Seein²¹ faí³. **30** La 'ii²¹² joon 'in tyan¹ barco do 'iin²¹²in cwiin¹o 'e tsi móo¹ do. Joon coon¹³ cwáain¹ la joon gaxíia²o móo¹ do tsi jmií²¹. Jmoo¹-o lawa'a ixíia² ñi'loo' do li' tyani barco do. **31** Joon gajin¹² Poo² gasii²¹i 'in tyu² to² 'láa² do:

—Wana 'inlo jo ján¹ tsi barco lo jo lí² tiin¹³naa'.

32 Joon 'in 'láa² do gatyú²o 'nii²¹² mi² si'núu¹u 'e do. Joon gangoo¹³ móo¹ do.

33 Joon la ti li jná²-a Poo² gacwo²o cwáain¹ 'in tsá² do 'e dø¹xu jile¹i. Joon jin¹²in:

—Ningóo¹ tún² semóo¹ 'e 'naa' jo mo gacwúu¹naa' jon'gi mo tyee²ee'.

34 Mí³ii tyaní³ii' 'e cøø³xuu' capi³ tsu 'elo-o 'e tyiin²gi 'e tiin¹³moo'. Ce jii¹³ jaain²¹ 'naa' jo 'ee incwuui²¹.

35 Mo ngayuui¹³ gajin¹² Poo² jilaa¹²¹ 'elo gatíi² coon²¹ 'iñi¹. Joon gacwo¹-o 'maai¹³ Dios tyani jileei¹²¹. Joon gajmaa¹a ca 'no³. Joon ga'láa² 'wii²¹² gagøø¹²¹ø. **36** Tsifu joon jileei¹²¹ gatyaa¹-tsi. Joon ga'láa² 'wii²¹² gagøø¹²¹ø. **37** Joon jee²¹² jile¹e'e coontya dyíia¹ tyuun¹moo'o jo ti jna'a 'ni¹ cíein¹³ tsi barco do. **38** Joon mo ngayuui¹³ gagøø¹²¹ø yaai¹-tsi jile¹e'e joon gadya²a trigo tsi jmií²¹ñi³. Coon¹³ 'e la joon jo 'ii²¹gi barco do.

Nga'oo²¹o barco jee²¹² too¹³

39 Mo gajná² 'in tyaan¹ barco do jo galicwii¹i cwoo¹³ do. Pe ganií²¹ coon²¹ cwáa¹ jmií²¹ jee²¹² nitsaa². Joon gasíi²i wa'a lí² tsatyéein¹ barco do. **40** Joon gatyú²u 'nii²¹² mi² tya' ñi'loo³ do. Gatú²o tsi jmií²¹ do.

Ga'íi²o jla¹ 'mopiin¹² 'e jmaa²¹i to² 'e jiin¹³ barco do. Joon gasaa²¹o li 'ii¹ tyí² 'e 'mí² 'ii¹ tyani barco do. Joon 'e barco do ga'láa² 'wii²¹² gangatyéen¹mo fu nitsaa². **41** Pe mo gatyía¹ fu li seein²¹ tún² cwáa¹ jmií²¹² do, do-o ganga'oo²¹ 'e barco do jee²¹² too¹³. Líi¹ tá² gason¹ jiin¹³ jo lí² jøø²¹gi. Joon lí¹ caluu barco do ga'láa² 'wii²¹² gafiin¹mo coon¹³ 'e jmií²¹ jnóo¹ do. **42** 'In 'láa² do la mo 'iin²¹²in jnga²mo 'in taai² 'nuñi³ do la coon²¹ jo cwoo²¹ cwii¹ 'ido la 'ii²¹² cwa²a tyii²¹. **43** Pe 'in tyu² to² 'láa² do jo 'iin²¹²in júuin² Poo² do. Joon jo gacwoo¹o júu³ 'e júuin² 'ido. Pe gatyu²u to² jileei²¹ 'in tii²¹ cwa² tyii²¹ tsataa²mo jmií²¹ nifu. Cwotyaliin²mo fu cwoo¹³ tyuun²¹. **44** Joon 'in catyaa²gi do gangaliin²mo tsíin¹in ni 'mojiin²¹ coon¹³ jilaa²¹ 'no³ barco do. Coon¹³ 'e la joon gatiin¹³mo jilee²¹ 'in tsá² do fu cwoo¹³ tyuun²¹.

Poo² taain¹ coon²¹ cwoo¹³ sii²¹ Malta

28 **1** Mo gatiin¹³na'a jile¹e'e coon'tya galinee²e'e 'e cwoo¹³ do nisii²¹ Malta. **2** Jileei²¹ 'in niseein²¹ do líi¹ gaunjíi²in jna'a. Joon gajmaa¹²a coon²¹ poo²¹² jí² fee¹ tsu 'wii¹³ líi¹ cwíi². Joongi líi¹ tsáa¹ jmí¹. Joon gasii²¹i jna'oo'o jile¹e'e 'e tsatyée¹na'a 'e untyaa¹na'a yíia'a. **3** Joon Poo² gauntii¹xu coon²¹ poo²¹² 'no³ cwuu²¹² tyuun²¹. Joon la 'ii²¹² gadya²a jee²¹² jí² do gacwo'íi¹i jaain²¹ mii²¹ cwii¹in 'wii¹³ tyíi². Joon gacuu²¹u cwoo²¹ Poo². **4** Mo gani² 'in tsá² do 'e 'íi¹in mii²¹ do cwoo²¹ Poo² joon gasíi²i jee²¹² 'ii:

—Jaain²¹ 'in jngaai¹² tsá²-a 'in tsañuu¹ lo. Fiin¹³ ga'ii¹³mo ni jmiñi³ pe 'ii²¹ tya' Dios jo cwo¹gi seein²¹.

5 Joon gapiin² Poo² 'in mii²¹ do ni jí². Joon jo 'ee galíi¹i. **6** Jilee²¹mo sijan² 'e iyiiian²¹ cwoo²¹o li gacuu²¹ mii²¹ do si jee²¹² cata 'ee icii¹²i jún¹mo. Pe líi¹ sijáan¹an. Joon mo ganii²¹ jo 'ee lí² itsangíi² 'ido gaunsíi²mo 'e 'i¹-tsi. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹a 'e Poo² do líi¹i jaain²¹ dios.

7 Tyan' co' do-o roon¹on coon²¹ cwoo¹³ 'wó² tya' jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Publio. 'Ido-o 'in tyiin²gi 'in seein²¹ do. Joon 'ii ga'ii²¹i jna'a. Joon gaunjíi²in jna'a tyú² líli¹ jee²¹² 'ni¹ jmií²¹². **8** Galí² 'e jmií²¹ Publio do niraain¹ tsaa¹³a. 'Yu tyíi²in joongi siui¹²i. Poo² ngafee¹²i 'ido. Joon mo ngayuui¹³ gafaa²¹a júu³ tyú² ga'íi³ cwoo²¹o tya' 'ido. Joon gaun'láa²mo. **9** Mo galiñii¹i jileei²¹ tsatsaa¹³ 'in seein²¹gi do gajaliin² joon ga'láa²mo. **10** Joon líi¹ gaun'goo²¹ jna'a. Mo ngayuui¹³ joon ngatoo²o'o barco xii²¹. Joon gacwo¹o jna'a jilaa²¹ 'e tyiin²gi tyii¹ li tsaa²¹a'a.

Poo² gatyíi¹a fu Roma

11 Mo gangíi² gaai²¹ sii²¹ 'e toon²¹o'on do joon ngatoo²o'o tsi coon²¹ barco 'e gajan¹ la 'ii²¹² gangíi¹i jiin²¹ tya' tyí² do. Coon²¹ barco 'e nijó² fu Alejandría. Jée¹mo tyani coon²¹ li² líii¹ dioses 'in sii²¹ Cástor coon¹³ Pólux. **12** Joon gatyalii²¹i'i coon²¹ fuu²¹ ti' jmií²¹ sii²¹ Siracusa. Do-o

gatoon²¹ o'on 'ni¹ jmi²¹². **13** Mo ga'woo² o'o joon gangii²¹² na'a tyan' ti'jmi²¹ ca gatyalii²¹ i'i fu Regio. Mo gajná² jmi²¹ joon ga'ii² tyí² fu li' tooin²¹² li yooi¹³ ni¹. Joon mo gatí² tún² jmi²¹² gi gatyalii²¹ i'i fu Puteoli. **14** Do-o gatsee²¹ na'a 'inlíi¹³ tsaru¹ u'. Gasii²¹ i jna'a 'e joon² o'on coon²¹ semóo¹ coon¹³ on. Mo ngayuui¹³ joon ga'woo² o'o joon ngalii²¹ i'i fu Roma. **15** Joon 'in tsá² jai² líi² néei¹ Roma do niganúu² o júu³ 'e jo¹ o'o. Joon gajaunjiin¹ in jna'a ti tya'i fu¹ fu li sii²¹ Foro de Apio, joongi li sii²¹ Tres Tabernas. Mo gani² Poo² gacwo¹ o 'maai¹³ Dios joon gatyá² gi-tsi. **16** Mo gatyalii²¹ i'i Roma do 'in tyu² to² 'láa² do gajaan²¹ mo 'in ngaliin² 'nuñí³ do tyani fii²¹² 'in tyu² to² 'láa². Pe Poo² gacwo²¹ coon¹³ jaain²¹ 'láa² 'in 'aai¹ 'ii.

Poo² cwo¹ o júu³ fu Roma

17 'Ni¹ jmi²¹² gi gangíi¹ 'e gatyee² Poo² joon gatyu² to² 'e jalíin² tsá² Israel 'in tyiin² gi 'in néei¹ Roma. Joon mo galicaain²¹ 'ido gajin² in:

—Tsaru¹ u', fiin¹³ jo 'ee gó² 'e gajmáa³ aa tya' tsá² Israel coon¹³ jilaa²¹ tii² 'e si² tya' 'líi²¹² tsacøøi¹³ 'wii¹³ joon gataan¹³ na 'uu²¹² uu 'nuñí³ Jerusalén. Joon gajaan²¹ in jna tyani 'in 'oo¹ o to² Roma. **18** Mo ngayuui¹³ gaunngii¹ i jna gali'in²¹² mo lá¹ mo jna tsu jiin¹³ coon²¹ jo 'ee tsaa² tyiia gatsaa²¹ a wa'a ijngaa¹² i jna. **19** Pe 'in tsá² seein²¹ Israel do jo 'iin²¹² in ján² røø²¹. 'Wii¹³ joon gamí³ ii 'e 'in tyu² to² nifu ijmáa¹ a 'ii²¹ tyiia fiin¹³ jo 'ee tsaa² sá² jmáa³ aa tya' tsagóo³ oo. **20** 'Wii¹³ joon nigatø¹ øø 'naa' 'e jøø³ øø joongi fuu²¹² uu 'naa'. Máa¹ moo' jna si'núu¹³ na cadena cwóo³ oo tsu 'wii¹³ líi² na la líi² jileei²¹ tsá² Israel. Líi² na 'e Dios ijmáa¹ a tiin¹³ na' —jin² Poo².

21 Joon 'in tsacøøi¹³ do gajin² in:

—Jna'a jiin¹³ coon²¹ jí² jo mo 'ii¹³ na'a tya' tsá² néei¹ Judea cwáain¹ tyi'i. Jon'gi tsagoo²¹² o' néei¹ do wa'a nijalíin² faa²¹ a 'laa²¹ tyi'i.

22 'iin²¹² mo jna'a nuu²¹ u'un jilaa²¹ 'e 'i¹ -o'o. Tsu née² jna'a 'e la caan²¹ mo faa²¹ tsá² 'laa²¹ cwáain¹ tya' 'e júu³ 'múui² lo —gajin² in.

23 La joon gataan² coon²¹ jmi²¹² gatyaliin² fúui¹ tsá² li tyíin¹ Poo² do. Joon ca'aa²¹ tiin¹³ ca nuu²¹ faa²¹ a Poo² cwáain¹ tya' xiiala tyu² Dios to² tsá². Coon¹³ jí² tya' Moisés joongi coon¹³ jí² tya' tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² calii, coon¹³ 'e la joon gatyá¹ -tsi tsá² do wa'a ja² mo líi² Jesus. **24** Joon 'inlíi¹³ ga'ii²¹ mo jilaa²¹ 'e faa²¹ Poo² do. 'Inlíi¹³ gi jo jo¹ galíi².

25 Ga'láa² 'wii²¹² ngaliin¹ mo tsu 'wii¹³ jo røø²¹ síi² i jee²¹² 'ii. Joon gajin² Poo²:

—'E ja² mo gafaa²¹ a 'in Espíritu Tyú² tya' Dios mo gacwo¹ o jaain²¹ tsá² 'in gafaa²¹ júu³ tya' Dios calii 'in sii²¹ Isaías 'e júu³ lo 'e jin²:

26 Ngí¹ cwosii¹³ 'in tsá² no: 'Naa' nuu² uun' pe jo øøi²¹ -'oo'. 'Naa' jøø² øø' pe jo coon² oon' cwáain¹.

27 Tsu ningali'waa²¹ a-tsi 'in tsá² no.
Líi¹ gó² nuu¹ un.

Yaamo jnií¹i unní¹i la coon²¹ jo jóø².

Jo-gi nuu¹un coon¹³ loocwóo¹o.

Jon'gi 'øøi²¹-tsi.

Jon'gi cii¹²i coon¹³ jna wa'a un'láa²na.

28 Cwoliñí³oo' 'e nano tiin¹³ lingoo¹gi icwo³oo tsá² 'in jo seein²¹ Israel 'e júu³ lo tya' xiiala untiin¹³ Dios tsá². Joon inuu¹o.

29 Mo ngayuui¹³ gajin² Poo² 'elo 'in tsá² Israel do gangalín² síi²i líli¹ jee²¹² 'ii.

30 Poo² do gajaan¹gi tún² jiin²¹gi coon²¹ inuu li cii²¹ 'laa¹³. Joon 'ii²¹mo jileei²¹ 'in tsalín² tsajøøi²¹² 'ii. **31** Lí²-i cwo²o júu³ tyú² tya¹ doñi'in xiiala tyu² Dios to² tsá². Joon ga'e²e cwáain¹ tya' Ña'ñu¹u' Jesucristo jiin¹³ jo 'iin untyíi²ingi 'ii.